

1. WSTĘP

1.1. CEL OPRACOWANIA

Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1073) nakłada na samorząd gmin obowiązek sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” dla obszaru gminy w granicach administracyjnych.

Zadaniem „Studium” jest określenie polityki przestrzennej gminy oraz ustalenie lokalnych zasad zagospodarowania terenów.

Celem „Studium” jest koordynacja działań przestrzennych na terenie gminy i stworzenie warunków do ekorozwoju i harmonijnego współdziałania sąsiadujących jednostek i terenów.

Głównym celem pierwszej części opracowania jest określenie uwarunkowań przestrzennych oraz społeczno – gospodarczych w zagospodarowaniu gminy.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy” nie jest aktem prawa miejscowego.

1.2. UZASADNIENIE SPORZĄDZENIA „ZMIANY STUDIUM”

Zmiana Studium - Uchwała Nr XLIV/259/2014 Rady Gminy w Miłkowicach z dnia 10 stycznia 2014r.

Zachodzące na terenie gminy zmiany gospodarcze, wpłynęły na potrzebę aktualizacji polityki przestrzenno-gospodarczej Gminy, wyrażonej m.in. w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”. Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1073) wprowadziła wymóg zachowania zgodności ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z ustaleniami „Studium”. Planowany dalszy rozwój inwestycji, wynikający zarówno z potrzeb realizacji polityki przestrzennej Gminy jak i zainteresowania inwestorów prywatnych, wymaga dostosowania zapisów studium w zakresie zasięgu i lokalizacji terenów inwestycyjnych (w szczególności terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej). Aktywizacja nowych terenów wymaga w pierwszym etapie dostosowania zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy do aktualnych oczekiwań i potrzeb, co w dalszej perspektywie umożliwi sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem ładu przestrzennego oraz potrzeby ochrony najcenniejszych walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Zmiana Studium - Uchwała Nr/...../2016 Rady Gminy w Miłkowicach z dnia 2017 r.

Zgodnie z Uchwałą Nr XIII/94/2015 Rady Gminy w Miłkowicach z dnia 30 września 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miłkowie, aktualizacja studium wyniknęła z ustawowego obowiązku ujawnienia w studium udokumentowanych złóż kopalin w terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia złoża (Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1131 ze zm.). Ponadto weryfikacji wymagają zagadnienia związane z występowaniem obszarów zagrożenia powodzią w związku z opracowaniem przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego.

1.3. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA

„Zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miłkowie” wprowadzoną Uchwałą Nr XLIV/259/2014 Rady Gminy w Miłkowicach z dnia 10.01.2014 r., opracowano na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawnych:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012r., poz. 647 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);
- Ustawy prawo ochrony środowiska z dnia 27.04.2001 roku (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2012r poz. Nr 81),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. Nr 92, poz. 1029),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.);
- Ustawa z dnia 03.02.1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2004r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2005r. Nr 45, poz. 435 ze zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o zabytkach i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz.1568 ze zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 469 ze zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. O odpadach (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 21 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. - Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 196 ze zm.);
- Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 roku (t.j. Dz. U. z 2007r. Nr 19, poz. 115 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43 poz. 430);

- Ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych z dnia 31 stycznia 1959 r. (Dz. U. z 1959 r. Nr 11, poz. 62, ze zm.);
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 maja 2004r. w sprawie sposobu uwzględniania w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. z 2004r. Nr 125, poz. 1309).

„Zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miłkowice” wprowadzoną Uchwałą Nr Rady Gminy w Miłkowicach z dnia 2017 r. opracowano na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawnych, a w szczególności:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1073);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233); oraz w szczególności w związku z ustawami:
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016r. poz. 1131);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1566)
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015, poz. 1777).

1.4. MATERIAŁY WEJŚCIOWE DO OPRACOWANIA

W toku opracowania przeanalizowano i wykorzystano następujące materiały wejściowe oraz oceniono ich przydatność dla niniejszego opracowania:

1. Opracowanie ekofizjograficzne dla Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miłkowice. Fizjo Geo. luty 2006r.
2. Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych gminy Miłkowice. Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”
3. Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego. Uniwersytet Wrocławski;
4. Aktualnie obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania obszarów położonych na terenie Gminy Miłkowice (1995 – 2015);
5. Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Dolnośląskiego;
6. Plan urządzeniowo – rolny. Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Legnicy. grudzień 1999.
7. Mapy ewidencji gruntów;
8. Mapy sytuacyjno-wysokościowe;
9. Wnioski od instytucji i osób fizycznych.

1.5. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miłkowice opracowane zostało na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W niniejszej części dotyczącej „Studium” uwzględniono uwarunkowania przestrzenne i społeczno - gospodarcze, dokonano wszechstronnej analizy stanu istniejącego w zakresie elementów zagospodarowania przestrzennego, ich rozmieszczenia i podstawowych parametrów, dokonano analizy zagadnień rolnych, środowiskowych i technicznych.

W celu zapewnienia koordynacji działań w zarządzaniu gospodarką przestrzenną zarówno na poziomie lokalnym jak i ponadlokalnym, w „Studium” zapewniono spójność niniejszego dokumentu z „Planem zagospodarowania przestrzennego Województwa Dolnośląskiego” poprzez uwzględnienie uwarunkowań wynikających z realizacji ponadlokalnych celów publicznych oraz programów zawierających zadania rządowe i samorządowe.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z LOKALNYCH ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO

2.1. POŁOŻENIE

Gmina Miłkowice położona jest w środkowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie legnickim, pomiędzy Legnicą i Chojnowem. Powierzchnia gminy wynosi ok. 86,6 km². Zamieszkuje ją ponad 6 tys. mieszkańców. Gmina graniczy:

- od południowego – wschodu z miastem Legnica,
- od północy z gminą Lubin,
- od wschodu z gminą Kunice,
- od zachodu z gminą Chojnów,
- od południowego - zachodu z gminą Złotoryja,
- od południa z gminą Krotoszyce.

2.2. MORFOLOGIA I UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Teren gminy Miłkowice znajduje się w obrębie makroregionu Niziny Śląsko – Łużyckiej, w mezoregionie Równiny Legnickiej, w mikroregionie Doliny Czarnej Wody. Od południowego – zachodu obszar gminy wkracza w obręb zasięgu mezoregionu Wysoczyzny Chojnowskiej. Granica mezoregionów przebiega w rejonie linii kolejowej Rokitki – Chojnów – Legnica.

Kotlina Legnicka stanowi rozległe obniżenie Doliny Czarnej Wody z systemem teras. W ukształtowaniu terenu wyróżniono dwa poziomy tereny:

- Terasę zalewowa holocena (dno doliny), którą stanowi płaska równina wzniesiona nad 1,0 - 3,0 m nad średni poziom wody w rzece z dość licznymi podmokłościami stałymi i okresowymi.
- Terasę wyższą wysokiego plejstocenskego zasypania wzniesiona 4,0 - 6,0 m nad poziom wody w rzece o powierzchni lekko sfalowanej z charakterystycznymi dla tego obszaru zagłębieniami bezodpływowymi.

2.3. BUDOWA GEOLOGICZNA

Na obszarze gminy Miłkowice dominują utwory rzeczne i lodowcowe zalegające od powierzchni bądź stanowiące starsze podłoże. Są to gliny morenowe, żwiry i piaski znacznie przemieszane. Najstarszymi utworami geologicznymi na badanym terenie są gliny pylaste i pylaste zwięzłe wieku trzeciorzędowego występujące między stacją PKP a wsią Siedliska. Podścielają one piaski i żwiry rzeczne występujące na różnej głębokości od 0,5-3,5 m i znajdujące się w stanie twardeplastycznym. Utwory lodowcowe w postaci glin morenowych występują na małej powierzchni i litologicznie są wykształcone jako gliny piaszczyste lokalnie przewarstwione piaskami wodnolodowcowymi o miąższości 2.0-2.5 m nie przewiercone. Występują one w stanie twardeplastycznym. Piaski i żwiry rzeczne budujące terasę wysoką posiadają zróżnicowaną miąższość, stan i granulację. Przeważają średnio - zagęszczone i zwięzłe o miąższości 3,0 - 6,0 m przykryte pokrywą lessów i pyłów - 0,2 - 0,5 m o małej miąższości. Piaski i żwiry budujące terasę zalewowa mają miąższość od 2,0 - 4,0 m i znajdują się w stanie średnio-zagęszczonym o

różnej granulacji z przewagą średnich i drobnych i drobnych. Są one często przykryte madami wykształconymi litologicznie jako gliny pylaste, piaszczyste i namuły organiczne w stanie miękkoplastycznym i plastycznym o miąższości 1,0 - 2,3 m.

Ponadto na terenie opracowania występują utwory bagienne i po bagienne. Są to torfy i namuły zalegające w zagłębieniach bezodpływowych i lokalnych mniejszych dolinkach o miąższości do 1,5 m. Utworami antropogenicznymi na terenie są nasypy mineralne i gruzowe o miąższości 1,0 - 1.7 m a lokalnie do 3,0 m występujące na obszarze dawniej istniejącej zwartej zabudowy.

2.4. WARUNKI KLIMATYCZNE

Teren gminy położony jest (wg podziału W. Okołowicza) w Regionie Sudeckim o przewadze wpływów oceanicznych i krainie 57 legnickiej. Średnia roczna temperatura wynosi tu około 8° C (śr. temperatura stycznia -1,8° C, lipca 17,5° C). Zima trwa 69 dni a lato 88 dni. Okres wegetacyjny trwa ok. 220 dni i więcej. Liczba dni pogodnych wynosi 55 a pochmurnych 115. Opad roczny 580 mm przy czym w okresie IV-IX wynosi on 60-65% sumy rocznej. Pokrywa śnieżna zalega 58 dni. W obrębie gminy występuje niewielkie zróżnicowanie klimatyczne. Obszary terasy zalewowej cechują się podwyższoną wilgotnością, nieco niższymi temperaturami oraz częstszymi mgłami w porównaniu z obszarem terasy wyższej. Podobne cechy mają zagłębienia bezodpływowe w obrębie terasy wyższej..

2.5. HYDROGRAFIA TERENU

Przez teren gminy Miłkowice przepływają następujące ciekі: Czarna Woda, Brochotka, Lubiatówka, Skóra, Dłużeń. Łączna powierzchnia cieków wodnych 24 ha. Główną oś hydrograficzną stanowi uchodząca do Kaczawy Czarna Woda. Rzeka ta zbiera wody z mniejszych dopływów oraz z szeregu bezimiennych cieków często o charakterze rowów.

Zgodnie z ustaleniami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 22.02.2011 r. ogłoszonego w dniu 27.05.2011 r. (M.P. 2011, nr 40, poz. 451), obszar gminy położony jest w granicach jednostek planistycznych gospodarowania wodami - jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Czarna Woda od Karkoszki do Kaczawy o kodzie PLRW600019138699, która stanowi scaloną część wód Czarna Woda od Karkoszki do Kaczawy (SO0706) - oceniona jako silnie zmieniona część wód o dobrym stanie ekologicznym, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- Lubiatówka o kodzie PLRW600018138689, która stanowi część scalonej części wód Czarna Woda od Karkoszki do Kaczawy (SO0706) - oceniona jako silnie zmieniona część wód o dobrym stanie ekologicznym, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- Kanał Grzymaliński o kodzie PLRW6000017138674, która stanowi część scalonej części wód Czarna Woda od Karkoszki do Kaczawy (SO0706) - oceniona jako silnie zmieniona część wód o dobrym stanie ekologicznym, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;

- Brochotka o kodzie PLRW6000181386729, która stanowi część scalonej części wód Czarna Woda od Karkoszki do Kaczawy (SO0706) - oceniona jako silnie zmieniona część wód o dobrym stanie ekologicznym, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- Lubiatówka o kodzie PLRW600018138689, która stanowi część scalonej części wód Czarna Woda od Karkoszki do Kaczawy (SO0706) - oceniona jako silnie zmieniona część wód o dobrym stanie ekologicznym, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- Pawłówka o kodzie PLRW6000181386922, która stanowi część scalonej części wód Czarna Woda od Karkoszki do Kaczawy (SO0706) - oceniona jako silnie zmieniona część wód o dobrym stanie ekologicznym, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;
- Skora od Kraśnika do Czarnej Wody o kodzie PLRW60000201386699, która stanowi część scalonej części wód Skora (SO0707) - oceniona jako naturalna część wód o złym stanie ekologicznym, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny.

Powierzchnia rowów w gminie wynosi ok. 135 ha, powierzchnia stawów i jezior wynosi ok. 140 ha. Największe stawy to: Tatarak i Jezierzany.

2.6. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Na całym niemal obszarze gminy pierwszy poziom wody gruntowej stwierdzono w utworach przepuszczalnych: piaskach i żwirach, gdzie głębokość zalegania wody zależna jest od morfologii i odległości od rzeki i wynosi od 0,5 do ponad 3,0m. Fragmentarycznie na skutek występowania trudno rozpuszczalnych miedzi rzecznych, zwierciadło wód gruntowych może znajdować się pod napięciem.

Wahania poziomu wody na tych obszarach są na ogół niewielkie ok. 0,5 m i w głównej mierze uzależnione od warunków atmosferycznych. Osobną strefę występowania wód gruntowych, tworzą obszary zbudowane z utworów trudno-przepuszczalnych (gliny i ropy), w obrębie których woda nie tworzy jednolitego poziomu a występuje jedynie w postaci sączeń lub w przewarstwieniach piaszczystych. Obszar zbudowany z tych utworów występuje jedynie fragmentarycznie w pld.-zach. części gminy.

Północny fragment obszaru gminy znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 316 Subzbiornik Lubin, gromadzący swe zasoby w utworach trzeciorzędowych, podlegający szczególnej ochronie z uwagi na zasoby wód podziemnych i ich dobrą jakość.

2.7. KOPALINY

2.7.1. Udokumentowane złoża kopalin

Na obszarze gminy Miłkowice występują następujące udokumentowane złoża kopalin:

- złożo węgla brunatnego: "Legnica Pole Zachodnie",
- złożo piasków posadzkowych "Chróstnik" (w okolicach Kochlic),
- złożo piasków ze żwirem "Pątnówek" (w okolicach Pątnówka),
- złożo piasków ze żwirem "Jakuszów" (w okolicach Jakuszowa),

- złoża piasków ze żwirem "Jakuszów I" (w okolicach Jakuszowa),
- złoża kruszywa naturalnego "Kochlice" (w okolicach Kochlic),
- złoża kruszywa naturalnego "Dobrzejów" (w okolicach Dobrzejowa).

2.7.2. Polityka przestrzenna na obszarze występowania złoża węgla brunatnego

Ewentualna eksploatacja złoża węgla brunatnego wiąże się z koniecznością zajęcia wielkich przestrzeni poza złożem, niezbędnych dla lokalizacji: zwałowiska nadkładu, zaplecza technicznego kopalni elektrowni wielkiej mocy, systemu taśmociągów do transportu nadkładu i urobku. Oznacza to, że omijanie terenu złoża projektowanymi inwestycjami, w tym sieciami infrastruktury technicznej nie rozwiązuje problemu kolizyjności z zamierzeniami inwestycyjnymi związanymi z przyszłą eksploatacją złoża. Przesunięcie poza zasięg złoża projektowanych inwestycji nie gwarantuje w przyszłość, pomimo poniesienia wysokich nakładów, uniknięcia kolizji z obiektami górnictwami i konieczności ewentualnej likwidacji istniejących obiektów lub przełożenia infrastruktury technicznej.

- **Delimitacja obszaru objętego ochroną złoża**

Ze względu na rozległość złóż węgla brunatnego, niewyobrażalne jest przyjęcie ograniczeń lokalizacyjnych dla wszystkich złóż, nawet gdyby miały one dotyczyć wybranych elementów zagospodarowania przestrzennego, np. infrastruktury technicznej o randze krajowej i regionalnej. Jakikolwiek ograniczenia inwestycyjne wprowadzone na tak wielkim obszarze na długi okres czasu skutkowałyby obniżeniem poziomu gospodarczego na obszarze kilku gmin.

2.7.3. Tereny górnicze

Na obszarze gminy Miłkowice występuje teren górniczy "Pątnówek" ustanowiony decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego Nr 1/E/2015 z dnia 09.04.2015 r. związany z eksploatacją złoża piasków "Pątnówek" zlokalizowanego w okolicach wsi Pątnówek. Granica terenu górniczego pokrywa się z granicą obszaru górniczego "Pątnówek".

2.8. WARUNKI GLEBOWE

Na obszarze gminy występują gleby dobrych i bardzo dobrych klas bonitacyjnych. Aż 85 % gruntów stanowią gleby klas I – IV. W gminie są dobre warunki dla gospodarki rolnej. W południowej części gminy notuje się największy stopień skażenia gruntu pochodzącego z osadów pyłów i metali ciężkich z huty Legnica (głównie grunty wsi Lipce i Ulesie). Ewentualna Intensyfikacja rolnictwa nie jest wskazana na obszarach skażonych, gdzie powinien nastąpić sukcesywny proces wprowadzanych dolesień.

	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Klasa gruntów I i II	52,76	1,1%
Klasa gruntów III	1810,64	38,0%
Klasa gruntów IV	2193,00	46,4%
Klasa gruntów V i VI	839,00	14,5%

wg danych Urzędu Gminy Miłkowice

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO ORAZ STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

3.1. SIEĆ OSADNICZA

Powierzchnia gminy Miłkowice wynosi 86,6 km². W skład gminy wchodzi 16 miejscowości: Bobrów, Dobrzejów, Gluchowice, Goślinów, Gniewomirowice, Grzymalin, Jakuszów, Jezierzany, Kochlice, Lipce, Miłkowice, Pątnówek, Rzeszotary, Siedliska, Studnica i Ulesie. Największą wsią w gminie są Miłkowice liczące ponad dwa tysiące mieszkańców.

3.2. CHARAKTERYSTYKA ZAINWESTOWANIA

W zainwestowaniu gminy Miłkowice dominuje przedwojenna zabudowa zagrodowa sukcesywnie uzupełniana współczesną zabudową mieszkalną. Zabudowa zagrodowa charakteryzuje się w większości złym i średnim stanem technicznym. W wielu miejscowościach zachowały się zabytkowe obiekty budowlane w postaci założeń pałacowych, zabudowy folwarcznej, wymagające natychmiastowych działań rewaloryzacyjnych. Na obszarze gminy znajduje się kilka ośrodków produkcji rolniczej, w przeważającej części już nie funkcjonujących.

Wszystkie miejscowości gminy posiadają sieć wodociągową oraz są zelektryfikowane. Sukcesywnie następuje rozwój sieci kanalizacyjnej. Modernizacji i rozwoju wymaga układ drogowy. Główne osie komunikacyjne stanowią dwie drogi krajowe: droga nr 3 modernizowana do klasy ekspresowej S-3 (Lubin – Legnica) oraz droga nr 94 (Chojnów – Legnica – Prochowice). Na obszarze gminy dobrze rozwinięty jest transport kolejowy.

3.3. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Większość powierzchni gruntów w gminie Miłkowice znajduje się we władaniu sektora publicznego (Skarb Państwa, państwowe i komunalne osoby prawne, gmina, i związki międzygminne), który posiada ok. 51% terenów gminy. We władaniu sektora prywatnego (osoby fizyczne, spółdzielnie, kościoły i związki wyznaniowe, inne osoby prawne) pozostaje ok. 49%, w tym gospodarstwa rolne stanowią 45% powierzchni ogólnej gminy.

4. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE STANEM I OCHRONĄ ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ORAZ STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

4.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Naturalne predyspozycje obszaru gminy Miłkowice: łagodny klimat charakteryzujący się długim okresem wegetacyjnym, łagodna rzeźba terenu oraz występowanie gleb o wysokich walorach rolniczych, stanowią o rolniczym charakterze gminy.

Największym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego gminy jest funkcjonująca po południowej stronie granicy gminy Huta Miedzi Legnica. Jej długotrwałe oddziaływanie w postaci emisji pyłów i metali ciężkich do atmosfery, wpłynęło negatywnie na obszar przylegających gruntów wsi Ulesie i Lipce. Występuje tam znaczne przekroczenie dopuszczalnych norm. Uciążliwość istniejących zakładów przemysłowych na terenie gminy jest ograniczona z uwagi na ich lokalny charakter. Nie posiadają one istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Ze względu na powszechne stosowanie systemów grzewczych opartych na paliwach stałych (koks i węgiel), w sezonie zimowym na terenie gminy występuje zjawisko „niskiej emisji” zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

Pod względem przyrodniczym najcenniejszym obszarem jest ekosystem rzeki Czarna Woda wraz z kompleksami leśnymi w północno – wschodniej części gminy. Są to tereny o stosunkowo niewielkim stopniu przekształcenia. Istniejące oraz projektowane formy ochrony przyrody na obszarze gminy, świadczą o występowaniu cennych przyrodniczo terenów o dobrze zachowanych cechach środowiska naturalnego (użytek ekologiczny, projektowany rezerwat przyrody, projektowany obszar chronionego krajobrazu).

4.2. OBSZARY I OBIEKTY SZCZEGÓLNIENIE CENNE PRZYRODNICZO

Na obszarze gminy Miłkowice do najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym zalicza się tereny w rejonie występowania większych kompleksów leśnych w północno – wschodniej części gminy, zbiorniki wodne w obrębie Jezierzany oraz tereny stanowiące naturalny ciąg ekologiczny rzeki Czarnej Wody. Na gruntach wsi Kochlice, po wschodniej stronie terenów zabudowanych, planowane jest utworzenie rezerwatu przyrody „Wiciokrzewu Pomorskiego”.

- **użytek ekologiczny**

W Jezierzanach na mocy Rozporządzenia Wojewody Dolnośląskiego nr 2615 z dnia 22 sierpnia 2002 r., utworzony został użytek ekologiczny „Torfowisko w okolicach Miłkowice” na mocy rozporządzenia Wojewody Dolnośląskiego z dnia 22 sierpnia 2002r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne i zespół przyrodniczo – krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 185, poz. 2615).

- **gatunki chronione**

Na obszarze gminy Miłkowice stwierdzono występowanie 18 gatunków roślin chronionych, w tym 9 gatunków objętych ochroną całkowitą: *Centuria populita Centaurium Erytrea*, Kruszczyk szerokolistny

Epipactis helleborine, Kukułka szerokolistna *Dactylorhiza maja lis*, Pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*, Śniedek baldaszkowaty *Ornithogalum umbellatum*, Śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*, Wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, Wiciokrzew pomorski *Lonicera periclymenum*, Włosienicznik skąpopręcikowy *Batrachium trichophyllum*. Gatunki objęte ochroną częściową reprezentowane są przez: Bluszcz pospolity *Hedera helix*, Grąźel żółty *Nuphar luteum*, Kalina koralowa *Viburnum opulus*, Kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*, Konwalia majowa *Convallaria maja lis*, Kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, Kruszyna pospolita *Frangula alnus*, Pierwiosnka wyniosła *Primula elatior* , Wilżyna bezbronna *Ononis arvensis*.

Spośród grzybów właściwych objętych ochroną stwierdzono występowanie 4 gatunków: Ozorek dębowy *Fistulina hepatica*, Wachlarzowiec olbrzymi *Meripilus giganteus*, Podgrzybek pasożytniczy *Xerocomus parasiticus*, Żagiew listkowata *Grifola frondosa*. Natomiast spośród porostów objętych ochroną stwierdzono występowanie 3 gatunków: Chrobotek reniferowy *Cladonia rangiferina*, Pawężnica drobna *Peltigera cf. didactyla*, Płucnica islandzka *Cetraria Islandia*.

¹„Według podziału geobotanicznego Dolnego Śląska gmina Miłkowice należy do: Obszaru: Euro-syberyjskiego, Prowincji: Niżowo-Wyżynnej, Działu: Bałtyckiego, Poddziału: Pasa Wielkich Dolin, Krainy: Kotliny Śląska, Okręgu: Nizina Śląska, Podokręgu: Równina Chojnowsko-Legnicko-Wrocławska. Potencjalną roślinnością naturalną badanego obszaru są głównie lasy liściaste siedlisk świeżych i wilgotnych. Niemal całą część obszaru zajmowały środkowoeuropejskie grądy *Galio sylvatici - Carpinetum* w formie żyznej; miejscami mogła rozwijać się uboga postać grądów. Tego typu fitocenozy były rozpowszechnione w południowej i centralnej części gminy, rzadziej w północnej jej części w okolicach Kochlic. W północno-wschodniej części gminy pierwotnie dominującym zespołem były prawdopodobnie acidofilne dąbrowy *Quercetea robori-petrae*. Było to zbiorowisko rozpowszechnione między Kochlicami a Rzeszotarami. Po dziś dzień tego typu fitocenozy zajmują na tym terenie znaczne obszary. W miejscach trwale podtopionych część obszaru gminy zajmowały bagienne lasy olszowe - olsy - *Alnetea glutinosae*. Były one w przeszłości, a są także obecnie, rozpowszechnione w okolicach Miłkowic i Jezierzan. W dolinach potoków niewielkie powierzchnie zajmowały lasy łąkowe. Były to głównie źródłiskowe łągi olszowe *Circaeo-Alnetum*. W północnej części gminy mogły rozwijać się fragmenty zbiorowisk borowych, głównie bór świeży *Dicrano-Pinetum* oraz fragmentarycznie, w okolicach Kochlic, bór chrobotkowy *Cladononio -Pinetum*

Ogólnie roślinność leśna zajmowała niemal całą powierzchnię gminy, poza roślinnością związaną z naturalnymi zbiornikami wodnymi oraz fragmentami roślinności wodnej i szuwarowej związanej z ciekami rzek, a także niewielkimi fragmentami napiaskowych muraw szcztolichowych *Corynephorretalia*.”

Na obszarze opracowania występują następujące gatunki zwierząt objętych ochroną: płazy: żaba trawna *Rana temporaria*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha zielona *Bufo viridis*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*, żaby zielone *Rana esculenta complex*, kumak nizinny *Bombina Bombina*; gady:

jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera berus*;
ryby: śliz *Barbatula barbatula*, różanka *Rhodeus sericeus* Marus, koza *Cobitis taenia*;
ptaki: perkoz *Tachybaptus ruficollis*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, bąk *Botaurus stellaris*,
bocian czarny *Ciconia nigra*, bocian biały *Ciconia ciconia*, krakwa *Anas strepera*, bielik *Haliaeetus
albicilla*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, jastrząb *Accipiter gentilis*, myszołów *Buteo buteo*, pustułka
Falco tinnunculus, kropiatka *Porzana porzana*, kokoszka *Gallinula chloropus*, żuraw *Grus grus*, rybitwa
czarna *Chlidonias niger*, sierpówka *Streptopelia decaocto*, kukułka *Cuculus canorus*, zimorodek *Alcedo
atthis*, krętogłów *Jynx torquilla*, dzięcioł duży *Dendrocopos major*, skowronek *Alauda arvensis*, dymówka
Hirundo rustica, świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, pliszka żółta *Motacilla flava*, pliszka siwa *Motacilla
alba*, słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros*, pokląskwa *Saxicola
rubetra*, kłaskawka *Saxicola rubicola*, białorzotka *Oenanthe oenanthe*, kos *Turdus merula*, paszkot *Turdus
viscivorus*, świerszczak *Locustella naevia*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, łożówka *Acrocephalus
palustris*, trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*, zaganiacz *Hippolais icterina*, piegża *Sylvia curruca*,
ciemniówka *Sylvia communis*, gajówka *Sylvia borin*, kapturka *Sylvia atricapilla*, pierwiosnek *Phylloscopus
collybita*, muchołówka szara *Muscicapa strata*, bogatka *Parus major*, remiz *Remiz pendulinus*, wilga
Oriolus oriolus, gąsiorek *Lanius collurio*, srokosz *Lanius excubitor*, szpak *Sturnus vulgaris*, wróbel *Passer
domesticus*, mazurek *Passer montanus*, zięba *Fringilla coelebs*, kulczyk *Serinus serinus*, dzwonec
Carduelis chloris, szczygieł *Carduelis carduelis*, makolągwa *Carduelis cannabina*, trznadel *Emberiza
citronella*, potrzos *Emberiza schoeniclus*, potrzyszcz *Emberiza kalandra*;

ssaki: (bez nietoperzy) ochrona ścisła – wydra *Lutra lutra*, karczownik ziemnowodny *Arvicola terrestris*,
badylarka *Micromys minulus*, rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*, gronostaj *Mustela erminea*, łasica *Mustela
nivalis*;

nietoperze: mroczek późny *Eptesicus serotinus*, mroczek *Eptesicus sp.*, nocek łydkowłosy *Myotis
dasycneme*, nocek rudy *Myotis daubentonii*, nocek duży *Myotis myotis*, nocek Natterera *Myotis nattereri*,
nocek *Myotis sp.*, karlik większy *Pipistrellus Nathuli*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, borowiec
wielki *Nyctalus noctula*, gacek *Plecotus sp.*

• Pomniki przyrody

Na obszarze gminy występuje 5 pomników przyrody:

- dąb szypułkowy na skarpie między wsiami: Grzymalin i Niedźwiedzice, nad rzeką Skorą, o obwodzie 600 cm – Nr 318, Rozporządzenie Woj., Legnickiego z dnia 25.10.1994r.,
- dwa dęby szypułkowe w Grzymalinie o obwodzie 350 – 490 cm – Nr 322, Rozporządzenie Woj., Legnickiego z dnia 25.10.1994r.,
- grupa trzech dębów szypułkowych w Kochlicach, w parku nad groblą, o obwodzie 420 – 570 – 640 cm – Nr 26, Decyzja UW Wrocław nr 32/74 z 07.07.1974r.,
- wiąz szypułkowy w Kochlicach w parku zabytkowym, o obwodzie 445 cm – Nr 359 Rozporządzenie Woj., Legnickiego z dnia 26.10.1998r.,

¹ Cyt z opracowania: Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych gminy Miłkowie. Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”. Miłkowie 2009r

- dąb szypułkowy w Kochlicach w parku zabytkowym o obwodzie 550 cm – Nr 360 Rozporządzenie Woj., Legnickiego z dnia 26.10.1998r.

• **Obszary cenne przyrodnicze które winny zostać zachowane – zgodnie z „Inwentaryzacją zasobów przyrodniczych gminy Miłkowie”**

„- Łąka storczykowa w Kochlicach

Niewielki fragment zmiennwilgotnej łąki na powierzchni około 50x50m z jedyną na terenie gminy populacją kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis* (około 25 kwitnących okazów). Na uwagę zasługuje również bogate stanowisko rzadkiego situ ostrokwiatowego *Juncus acutiflorus*.

- Kserotermiczne wzgórze koło Kochlic

Bezimienne wzniesienie na wschód od północnej części Kochlic porośnięte roślinnością kserotermiczną. Rośnie tu szereg rzadkich gatunków ciepłolubnych, z których wiele ma tu jedyne stanowisko na terenie gminy. Należą do nich m.in. krwawnik pannoński *Achillea pannonica* – gatunek zagrożony na Dolnym Śląsku, rozchodnik ościsty *Sedum reflexum*, gorysz pagórkowy *Peucedanum oreoselinum*, goździk kartuzek *Dianthus carthusianorum* i wiele innych.

- Grądy w Kochlicach

Najlepiej zachowane fragmenty zbiorowisk grądowych na terenie gminy obejmujące część oddziałów leśnych 245 i 246. W runie szereg gatunków charakterystycznych dla żyznych lasów liściastych: zankiel zwyczajny *Sanicula europea*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, kokoryczka wielkokwiatowa *Polygonatum multiflorum*, perlówka zwisła *Melica nutans*, fiołek leśny *Viola silvestris*, i wiele innych.

- Dąbrowa koło Kochlic

Fragment acidofilnych dąbrów w oddziale 291 z wiekowym drzewostanem i interesującym runem. M in. bardzo obfite stanowiska wiciokrzewu pomorskiego *Lonicera perelyclimenum* oraz ożanki nierównoząbkowej *Teucrium scorodonia*.

- Olsy koło Jezierzan

Fragmenty olsów dobrze wykształconym drzewostanem z bogatą florą bagiennie- błotną. Rosną tu m.in. zachylnik błotny *Thelypteris palustis*, turzyca ciborowata *Carex pseudocyperus*, kosaciec żółty *Iris pseudoacorus*, psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*. Godne ochrony są tu fragmenty szuwaru z turzyca prosowatą *Caricetum paniculatae*. W wielkim oczku występują tu również gatunki wodne: żabiściek pływający, moczarka kanadyjska, pływacz zyczajny.

- Staw koło Grzymalina

Niewielki zarastający staw na północny-wschód od Grzymalina z bogatą roślinnością wodną i szuwarową. Stanowiska lęgowe ptaków wodnych, m. in. łyski i łabędzia niemego.

- Staw koło Ulesia

Niewielki zarastający staw na zachód od Ulesia z bogatą roślinnością wodną i szuwarową. Stanowiska lęgowe ptaków wodnych, m. in. żurawia.”

4.3. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Większą część obszaru gminy stanowią grunty rolne (ponad 62 tys. ha, co stanowi ok. 70 % powierzchni gminy, z czego grunty orne zajmują ponad 46 tys. ha. Dominują grunty IV klasy bonitacyjnej (ponad 45 % powierzchni gruntów). W południowej części gminy, szczególnie w sąsiedztwie Huty Miedzi Legnica, istnieje wysoki stopień skażenia gleb metalami ciężkimi i pyłami.

Na obszarze gminy przeważają nieduże gospodarstwa rolne – do 5 ha. Zdecydowanie najmniejszy udział mają gospodarstwa duże o pow. 50 ha.

CHARAKTERYSTYKA GOSPODARSTW ROLNYCH

Liczba gospodarstw rolnych ogółem wg obszarowych użytków rolnych (stan 2010r.)

	Liczba gospodarstwa ogółem	Liczba gospodarstw prowadzących działalność rolniczą
ogółem	497	384
do 1 ha włącznie	182	77
powyżej 1 ha razem	315	307
1 - 5 ha	150	144
1 - 10 ha	229	221
1 - 15 ha	257	249
5 - 10 ha	79	77
5 - 15 ha	107	105
10 -15 ha	28	28
5 ha i więcej	165	163
10 ha i więcej	86	86
15 ha i więcej	58	58

*wg danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych – Powszechny Spis Rolny 2010)
Powierzchnia gospodarstw rolnych ogółem wg obszarowych użytków rolnych (stan 2010r.)*

	Powierzchnia gospodarstw ogółem [ha]	Powierzchnia gospodarstw prowadzących działalność rolniczą [ha]
ogółem	5809,74	5762,11
do 1 ha włącznie	65,80	44,78
powyżej 1 ha razem	5743,94	5717,33
1 - 5 ha	441,64	426,56
1 - 10 ha	1038,34	1011,73
1 - 15 ha	1382,61	1356,00
5 - 10 ha	596,70	585,17
5 - 15 ha	940,97	929,44

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miłkowie
CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA

10 -15 ha	344,27	344,27
5 ha i więcej	5302,30	5290,77
10 ha i więcej	4705,60	4705,60
15 ha i więcej	4361,33	4361,33

wg danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych – Powszechny Spis Rolny 2010)

- **Wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej a funkcje wsi**

Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy (opracowany metodą IUNG Puławy) wynosi 78,0 pkt, co daje 14 lokatę w dawnym województwie legnickim. Wskaźnik ten wycenia 4 podstawowe elementy środowiska przyrodniczego: gleby, agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla poszczególnych wsi w gminie pokazuje poniższa tabela.

**WSKAŹNIK WALORYZACJI ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ (WWRPP) dla
poszczególnych wsi w gminie Miłkowie**

Wieś	Wskaźnik waloryzacji	Funkcja docelowa wsi
1. Bobrów – Pątnówek	78,0	rolniczo-mieszkaniowa
2. Dobrzejów	52,6	rolniczo-mieszkaniowa
3. Głuchowice	51,7	mieszkaniowo - rolnicza
4. Gniewomirowice	98,3	rolniczo-mieszkaniowa
5. Goślinów	87,9	rolniczo – mieszkaniowo – przemysłowa
6. Grzymalin	61,4	rolniczo-mieszkaniowa
7. Jakuszów	69,7	rolniczo - mieszkaniowo- rekreacyjna
8. Jezierzany	67,9	rolniczo - mieszkaniowo- rekreacyjna
9. Kochlice	61,9	mieszkaniowa
10. Lipce	96,1	rolniczo - mieszkaniowo- produkcyjna
11. Miłkowie	77,5	rolniczo - mieszkaniowo- usługowa
12. Rzeszotrany	63,4	mieszkaniowo - usługowo- produkcyjna
13. Siedliska	92,1	rolniczo - mieszkaniowa
14. Studnica	96,5	rolniczo - mieszkaniowa
15. Ulesie	98,9	rolniczo - mieszkaniowa

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miłkowice
CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

Użytkowanie gruntów – liczba gospodarstw, powierzchnia gospodarstw ogółem (stan 2010r.)

	Liczba gospodarstw rolnych ogółem	Powierzchnia gospodarstw rolnych ogółem [ha]
grunty ogółem	497	5809,74
użytki rolne ogółem	461	5561,99
użytki rolne w dobrej kulturze	347	5447,78
pod zasiewami	316	4877,11
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	46	110,12
uprawy trwale	30	17,50
sady ogółem	30	16,09
ogrody przydomowe	88	17,90
łąki trwale	160	359,87
pastwiska trwale	32	65,28
pozostałe użytki rolne	178	114,21
lasy i grunty leśne	53	51,40
pozostałe grunty	367	196,34

wg danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych – Powszechny Spis Rolny 2010)

Użytkowanie gruntów, zestawienie zbiorcze (stan 1996, 2005, 2010r.)

	ha	%	W tym gosp. indywidualne rolne [ha]	ha	%	W tym gosp. indywidualne rolne [ha]	ha	%	W tym gosp. indywidualne rolne [ha]
	1996 r.			2005 r.			2010 r.		
powierzchnia gminy	8637	100%	5707	8637	100%	5255	8663	100%	5810
użytki rolne ogółem	6310	73%	5309	6301	73%	4908	bd	-	5562
grunty orne	4984	58%	4340	4912	57%	4100	bd	-	4877
sady	82	1%	78	45	0,5%	24	bd	-	16
łąki	847	10%	700	859	10%	614	bd	-	360
pastwiska trwale	397	4%	190	485	7%	170	bd	-	65
Lasy (grunty leśne)	935	11%	78	945	11%	64	957	11%	51
pozostałe grunty i nieużytki	1392	16%	320	1391	16%	283	bd	-	196

wg danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych – Powszechny Spis Rolny 2010)

Ponad połowę powierzchni gminy stanowią grunty orne a łącznie z użytkami zielonymi ponad 60% gminy. To decyduje o rolniczym charakterze gminy. Areal we władaniu indywidualnych rolników świadczy o faktycznym sprywatyzowaniu gospodarki rolnej. Na terenie gminy występują gleby dobrych i bardzo dobrych klas bonitacyjnych, prawnie chronionych przez zainwestowaniem. Aż 85 % gruntów stanowią gleby klas I – IV. W gminie są dobre warunki dla gospodarki rolnej choć tereny południowe gminy o najwyższych wskaźnikach jednocześnie są najbardziej skażone przez opady pyłów i gazów z huty miedzi Legnica.

Z porównania powierzchni użytkowania gruntów z lat 1996 i 2005 zauważalna jest tendencja zmniejszania się arealów ziem będących gruntami ornymi o ponad 144 ha oraz wzrost powierzchni pastwisk trwałych o prawie 150 ha. Ma to związek z zaniechaniem upraw polowych na rzecz wypasu bydła, bądź też odłogowanie pól ze względów nieopłacalności upraw.

4.4. GOSPODARKA LEŚNA

Lasów i grunty leśne zajmują na obszarze gminy Miłkowice około 970 ha. Lesistość gminy wynosi ok. 11%, co świadczy o konieczności zwiększania terenów leśnych.

Na obszarze gminy wyróżnić można trzy rodzaje siedlisk leśnych:

1. Siedlisko boru świeżego, boru mieszanego świeżego, boru mieszanego wilgotnego.

W skład drzewostanu wchodzi głównie: sosna, dąb i świerk z domieszką brzozy, grabu, modrzewia. Występuje tu bogate i dobrze rozwinięte runo leśne. Istnieją korzystne warunki dla penetracji wnętrza lasu i zbierania płodów runa leśnego.

2. Siedlisko lasu mieszanego świeżego i lasu świeżego.

Dominuje drzewostan złożony z dębu, sosny i świerka z udziałem buka i brzozy. Występuje tu bogate i dobrze rozwinięte runo leśne, natomiast warunki dla penetracji wnętrza lasu są mniej korzystne.

3. Siedliska wilgotne lasu mieszanego wilgotnego, lasu wilgotnego, lasu łęgowego, olsu.

Drzewostan tworzy głównie dąb, jesion i olcha z udziałem brzozy i świerka. Występujące tu runo leśne oraz liczne podszyty są dobrze rozwinięte. Warunki do penetracji wnętrza lasu z uwagi na występujące podmokłości są niekorzystne.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miłkowice
CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA

CHARAKTERYSTYKA GRUNTÓW LEŚNYCH

Struktura form własności gruntów leśnych wyrażona w ha (stan 2005 - 2010r.)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ogółem	946,1	945,1	952,5	950,5	951,5	956,6	956,6
lesistość w %	10,7%	10,6%	10,7%	10,7%	10,7%	10,8%	10,80
grunty leśne publiczne ogółem	892,1	891,1	893,5	893,5	893,5	895,6	895,6
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	886,0	885,0	887,4	887,4	887,4	888,3	888,3
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	856,0	856,0	858,4	858,4	858,4	860,3	860,3
grunty leśne prywatne	54,0	54,0	59,0	57,0	58,0	61,0	61,0

wg danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych)

Odnowa i zalesienia na terenie gminy Miłkowice wyrażona w ha (stan 2010r.)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ogółem	0,0	3,1	3,1	12,0	8,0	8,0	0,0
las prywatne	0,0	3,1	3,1	12,0	8,0	8,0	0,0

wg danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych)

5. ANALIZY DEMOGRAFICZNE, SPOŁECZNE, ŚRODOWISKOWE I EKONOMICZNE DOTYCZĄCE POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

5.1 UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE I SPOŁECZNE

5.1.1. Demografia

Gminę Miłkowice zamieszkuje 6355 osób (2015 r.), co stanowi około 0,22 % ludności województwa dolnośląskiego oraz 11,55 % ludności powiatu legnickiego. Gęstość zaludnienia w 2015 roku wynosiła 74 osób/km². W gminie Miłkowice w roku 2014, zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego, zanotowano dodatni przyrost naturalny o wartości 2. W obecnym czasie, w całym kraju, notuje się niską liczbę narodzin oraz obserwuje się tzw. zjawisko starzenia się społeczeństwa. Wynika to z aktualnej sytuacji politycznej, ekonomicznej oraz kulturowej w kraju. Dane przedstawione w poniższych tabelach, obrazują sytuację demograficzną w gminie, jaka miała miejsce w ostatnich latach.

Analiza zachodzących procesów demograficznych na obszarze gminy Miłkowice stanowi podstawę określania kierunków dalszego rozwoju przestrzennego. Aktualny stan liczby ludności, jej struktury, znajomość zachodzących zmian oraz prognoz na przyszłość daje podstawę do określenia konsekwencji społeczno – ekonomicznych między innymi takich jak: określenie zapotrzebowania na miejsca w przedszkolach, szkołach, nowe miejsca pracy czy też prognozowania potrzeb mieszkaniowych.

Zamieszczone poniżej zestawienia tabelaryczne oraz wykresy prezentują procesy demograficzne zachodzące w gminie na przestrzeni ostatnich lat, z wyróżnieniem na poszczególne miejscowości gminy Miłkowice.

Analizą procesów demograficznych objęto zagadnienia:

- liczby ludności,
- stanu ludności (mężczyzn, kobiet, ludności ogółem),
- liczby zawartych małżeństw,
- stanu cywilnego mieszkańców,
- ruchu naturalnego (urodzeń, zgonów),
- migracji (napływów i odpływów),
- struktury wiekowej ludności (z podziałem na grupy wiekowe oraz klasy wiekowe).

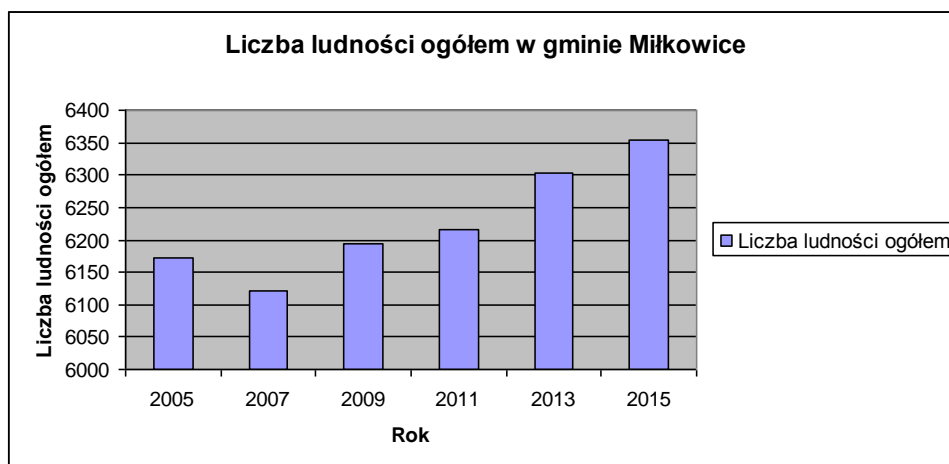
Liczba ludności ogółem na terenie gminy w latach 2005-2015 oscyluje w granicach wartości 6121-6355. Najwięcej ludności zamieszkuje w Miłkowicach – siedzibie władz gminy. Znaczną przewagę zaludnienia na obszarze centralnego ośrodka gminnego należy przypisać dostępnością zatrudnienia oraz szerokim zakresem podstawowych usług publicznych. Pod względem udziału kobiet i mężczyzn, występuje równowaga płci, z niewielką przewagą kobiet – 51%. Przedstawiony trend jest aktualny na czas obecny i wiąże się z procesem rozwoju terenów zurbanizowanych, a w szczególności zabudowy mieszkaniowej w terenach sąsiadujących z miastem Legnica. Jest to proces charakterystyczny dla większości dużych miast, w których następują migracje mieszkańców na tereny podmiejskie.

Poniższa analiza przedstawia liczbę ludności zarówno w gminie Miłkowice, jak również z województwie dolnośląskim oraz w powiecie legnickim.

Rok	Liczba ludności ogółem		
	w gminie	w powiecie	w województwie
2005	6173	53007	2888323
2007	6121	53251	2878410
2009	6194	53618	2876627
2011	6216	54744	2916577
2013	6302	54869	2914362
2015	6355	55016	2905347

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Miłkowice na tle powiatu legnickiego oraz województwa dolnośląskiego według danych z Urzędu Gminy oraz Głównego Urzędu Statystycznego

Jak widać z przedstawionych danych od 2009 do 2015 roku była tendencja wzrostowa liczby ludności w gminie. Znaczny spadek nastąpił w roku 2007. W kolejnych latach liczba ludności utrzymuje się na podobnym poziomie i oscyluje w granicy 6300 mieszkańców. Wśród konsekwencji społecznych wyludniania się i emigracji są takie czynniki jak: rozluźnienie więzi rodzinnych, spadek liczby zawieranych małżeństw i urodzeń, starzenie się ludności oraz odpływ najbardziej aktywnych i przedsiębiorczych mieszkańców poza granice gminy. Odpływ mieszkańców gminy następuje również w związku z podejmowaniem przez osoby w wieku ponadgimnazjalnym ścieżki edukacyjnej poza granicami gminy Miłkowice.

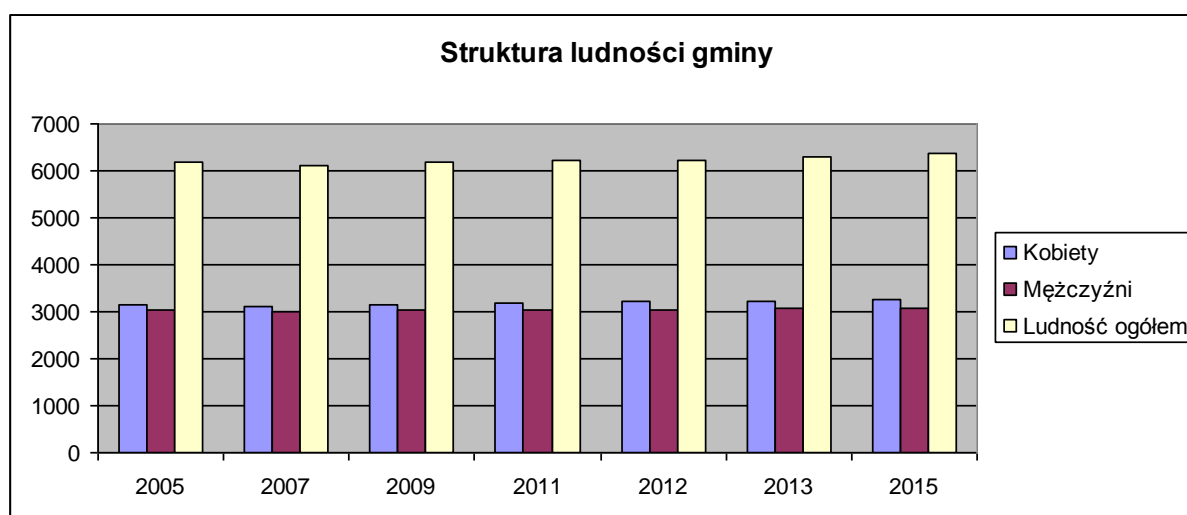

Wykres 1 Liczba ludność ogółem w gminie Miłkowice według danych z Urzędu Gminy Miłkowice

Z poniższych danych należy zauważyć przewagę liczby kobiet nad mężczyznami w latach 2005-2015 na terenie gminy. Przewaga ta wynosiła od 95 w roku 2007, aż do 176 w roku 2013. Średnia przewaga kobiet nad mężczyznami w gminie w latach 2005-2015 wynosiła 138. W 2015 roku kobiety w gminie stanowiły 51% mieszkańców.

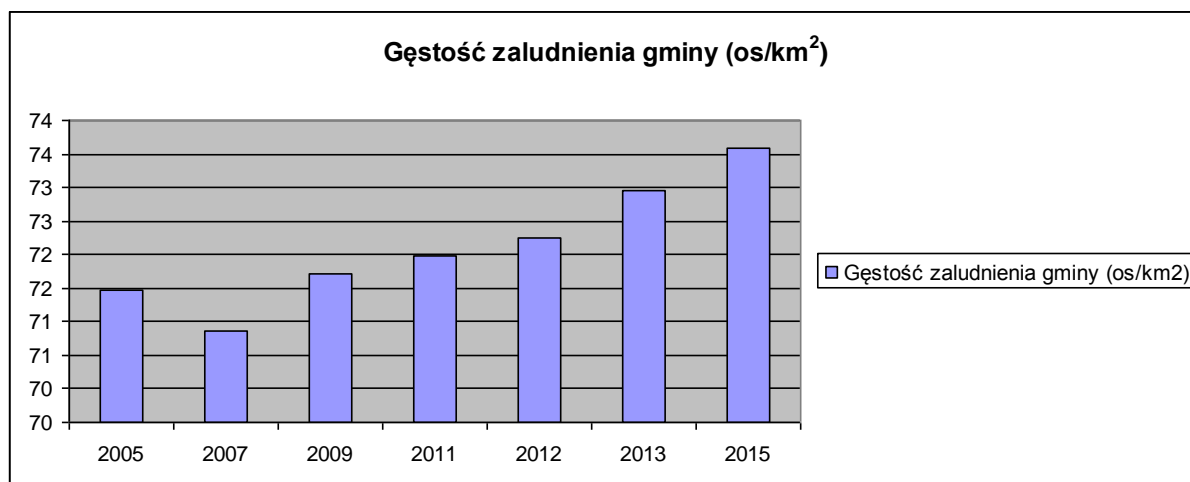
Rok	Liczba ludności ogółem			
	Kobiety	Mężczyźni	Ludność ogółem w gminie	Gęstość zaludnienia gminy (os/km ²)
2005	3146	3027	6173	71
2007	3108	3013	6121	71
2009	3148	3046	6194	72
2011	3173	3043	6216	72
2012	3207	3033	6240	72
2013	3239	3063	6302	73
2015	3264	3091	6355	74

Tabela 2 Stan i struktura ludności oraz gęstość zaludnienia na obszarze gminy w latach 2005-2015 według danych z Urzędu Gminy Miłkowice

Wykres 2 Stan i struktura ludności na obszarze gminy w latach 2005-2015 według danych z Urzędu Gminy Miłkowice

Gmina Miłkowice posiada niski wskaźnik gęstości zaludnienia, który w roku 2015 wyniósł 74 osób/km². Liczba ta jest dość niska w porównaniu z innymi gminami powiatu legnickiego.

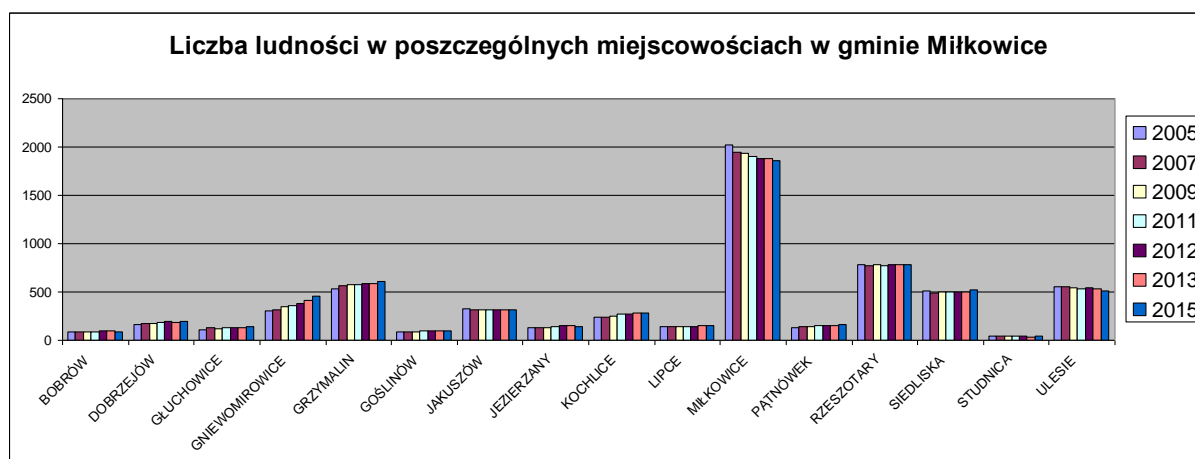
Wykres 3 *Gęstość zaludnienia na obszarze gminy w latach 2005-2015 według danych z Urzędu Gminy Miłkowice*

Analizując dane dotyczące liczby ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Miłkowice 2005 – 2015 widać znaczne zróżnicowanie liczby ludności. Można zauważyć, że do roku 2007 do 2015 występowała tendencja wzrostowa liczby ludności. Trudno jednoznacznie określić trend, jaki miał miejsce w tym okresie czasu w poszczególnych miejscowościach, gdyż w jednych miejscowościach liczba ludności się zwiększyła (Bobrów, Dobrzejów, Głuchowie, Gniewomirowice, Grzymalin, Goślinów, Jezierzany, Kochlice, Lipce, Pątnówek, Rzeszotary, Siedliska), a w pozostałych (Jakuszów, Miłkowice, Studnica, Ulesie) uległa zmniejszeniu. Średnia liczba ludności w latach 2005 – 2015 w poszczególnych miejscowościach gminy Miłkowice wynosiła 389, minimalna liczba ludności to 38 w miejscowości Studnica w roku 2013, a maksymalna 1018 w Miłkowicach w 2005 roku.

Miejscowość/Rok	Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach						
	2005	2007	2009	2011	2012	2013	2015
BOBRÓW	86	89	90	90	93	93	90
DOBRZEJÓW	166	172	177	185	191	186	192
GŁUCHOWICE	107	126	124	132	131	133	142
GNIEWOMIROWICE	305	313	352	362	384	414	453
GRZYMALIN	534	560	581	579	588	589	610
GOŚLINÓW	90	91	91	93	93	97	96
JAKUSZÓW	327	312	318	316	310	319	314
JEZIERZANY	135	134	134	141	150	150	143
KOCHLICE	240	234	250	271	270	278	283
LIPCE	144	138	144	136	141	149	151
MILKOWICE	2018	1950	1939	1903	1880	1882	1862
PĄTNÓWEK	132	136	138	150	151	156	163
RZESZOTARY	778	773	780	777	778	784	785
SIEDLISKA	507	491	495	503	501	505	517
STUDNICA	47	46	40	42	39	38	39
ULESIE	557	556	541	536	540	529	515
Razem	6173	6121	6194	6216	6240	6302	6355

Tabela 3 Liczba ludność poszczególnych miejscowości gminy Miłkowie według danych z Urzędu Gminy

Analizując dane widać znaczną przewagę ludności w miejscowości Miłkowie. To właśnie ta miejscowość jest w gminie największa pod względem liczby ludności. Znow najmniejszą pod względem liczby ludności jest miejscowość Studnica.

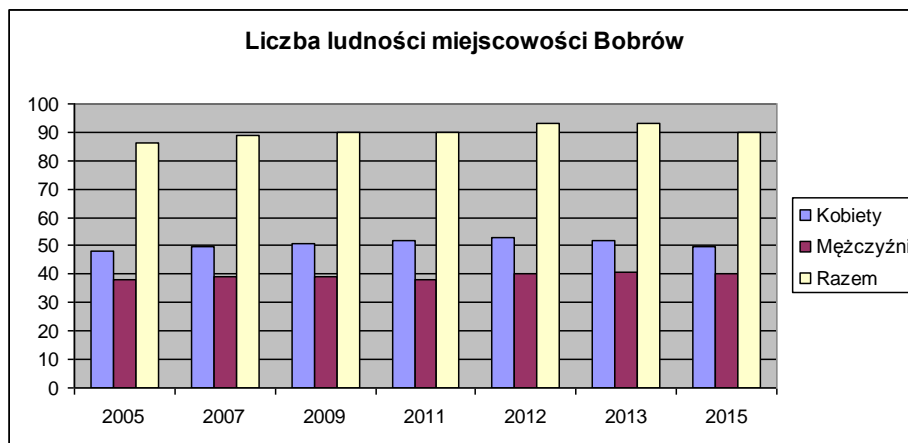

Wykres 4 Liczba ludność gminy Miłkowie w latach 2005 – 2015 według danych z Urzędu Gminy

Analizując dane dotyczące liczby ludności miejscowości Bobrów widać nieznaczny trend wzrostowy oraz znaczną przewagę liczby kobiet nad mężczyznami. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 90, to o 4 osoby więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2005 i wynosiła ona 86, znowu największą w roku 2012 i 2013 i wynosiła ona 93. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 90.

Liczba mieszkańców miejscowości Bobrów			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	48	38	86
2007	50	39	89
2009	51	39	90
2011	52	38	90
2012	53	40	93
2013	52	41	93
2015	50	40	90

Tabela 4 Liczba ludności miejscowości Bobrów według danych z Urzędu Gminy

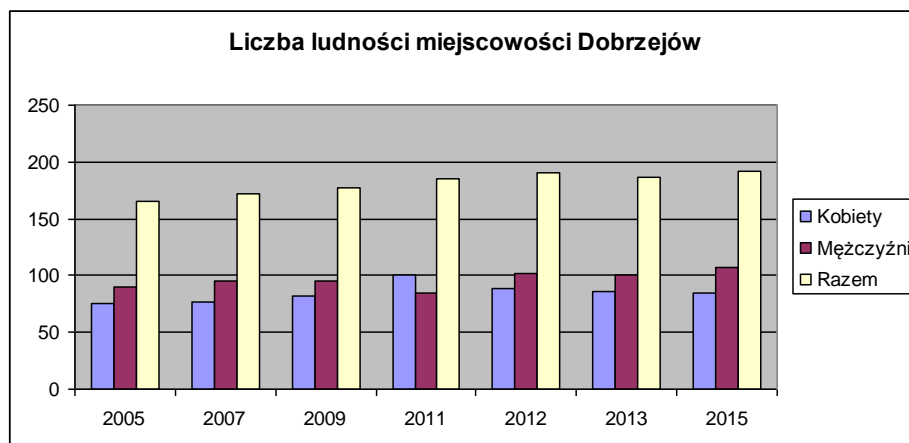

Wykres 5 Liczba ludności miejscowości Bobrów według danych z Urzędu Gminy

Analizując kolejne dane dotyczące liczby ludności miejscowości Dobrzejów widać nieznaczną tendencję wzrostową do roku 2012 oraz przewagą liczby mężczyzn nad kobietami. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 192, to o 26 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2005 i wynosiła ona 166, znowu największą w roku 2015 i wynosiła ona 192. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 181.

Liczba mieszkańców miejscowości Dobrzejów			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	76	90	166
2007	77	95	172
2009	82	95	177
2011	100	85	185
2012	89	102	191
2013	86	100	186
2015	85	107	192

Tabela 5 Liczba ludności miejscowości Dobrzejów według danych z Urzędu Gminy

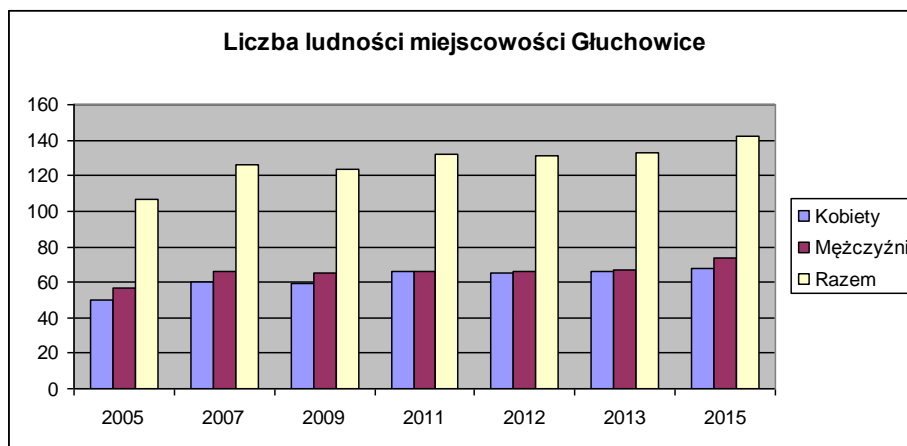

Wykres 6 Liczba ludności miejscowości Dobrzejów według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Głuchowice można zauważyć tendencję skokową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 142, to o 35 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2005 i wynosiła ona 107, znów największą w roku 2015 i wynosiła ona 142. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 128.

Liczba mieszkańców miejscowości Głuchowice			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	50	57	107
2007	60	66	126
2009	59	65	124
2011	66	66	132
2012	65	66	131
2013	66	67	133
2015	68	74	142

Tabela 6 Liczba ludności miejscowości Głuchowice według danych z Urzędu Gminy

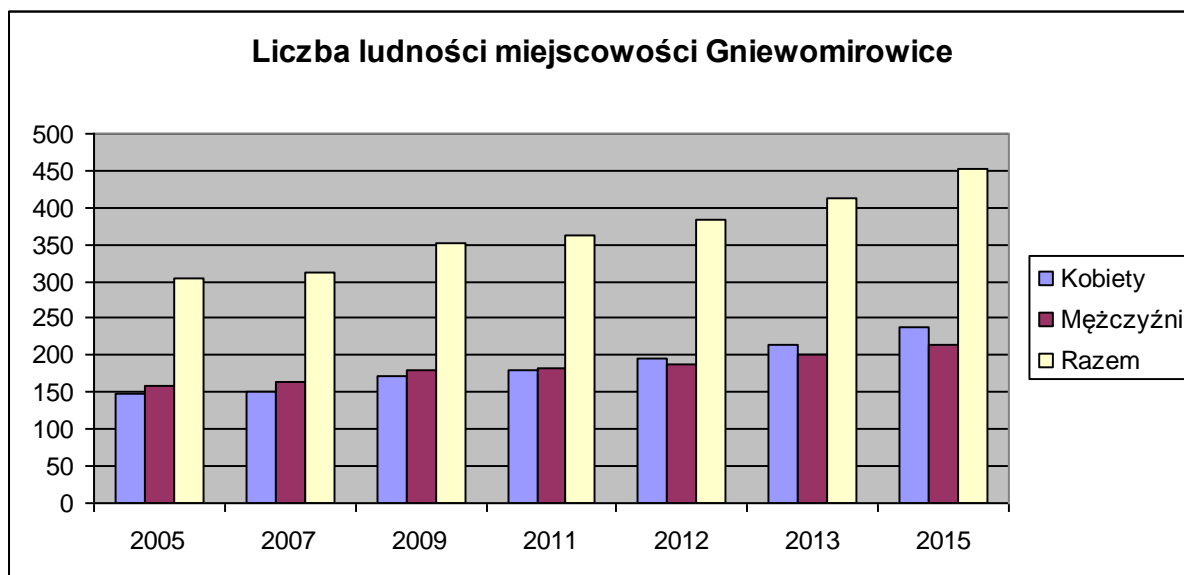

Wykres 7 Liczba ludności miejscowości Głuchowice według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Gniewomirowic można zauważyć znaczną tendencję wzrostową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła aż 453, to o 148 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2005 i wynosiła ona 305, znów największą w roku 2015 i wynosiła ona 453. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 369.

Liczba mieszkańców miejscowości Gniewomirowice			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	147	158	305
2007	150	163	313
2009	171	181	352
2011	180	182	362
2012	195	189	384
2013	213	201	414
2015	239	214	453

Tabela 7 Liczba ludności miejscowości Gniewomirowice według danych z Urzędu Gminy

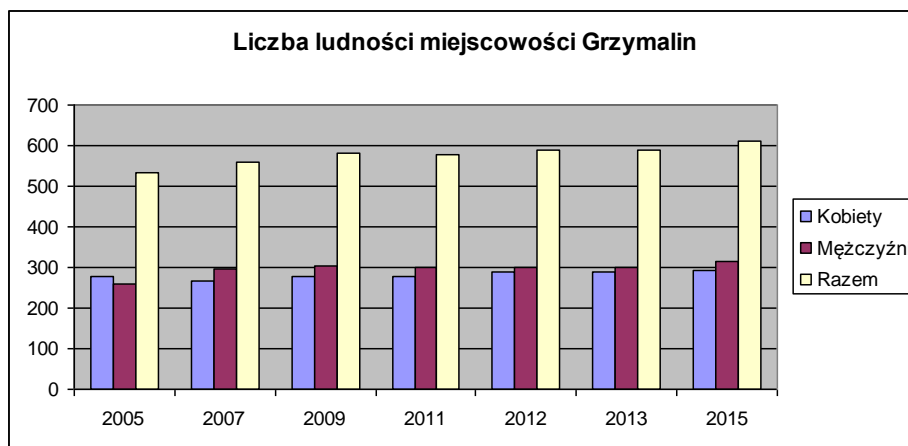

Wykres 8 Liczba ludności miejscowości Gniewomirowice według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Grzymalin można zauważyć tendencję wzrostową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 610, to o 76 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2005 i wynosiła ona 534, znów największą w roku 2015 i wynosiła ona 610. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 577.

Liczba mieszkańców miejscowości Grzymalin			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	276	258	534
2007	265	295	560
2009	276	305	581
2011	278	301	579
2012	288	300	588
2013	288	301	589
2015	294	316	610

Tabela 8 Liczba ludności miejscowości Grzymalin według danych z Urzędu Gminy

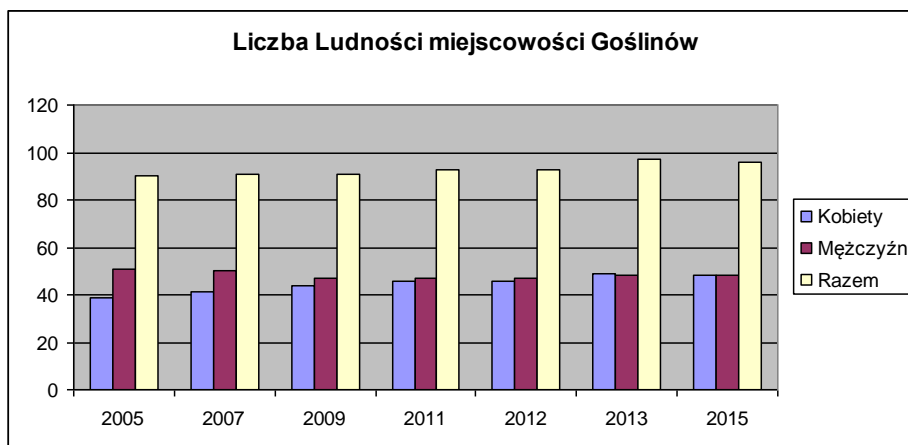

Wykres 9 Liczba ludności miejscowości Grzymalin według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Goślinów można zauważyć tendencję wzrostową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 96, to o 6 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2005 i wynosiła ona 90, znów największą w roku 2013 i wynosiła ona 97. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 93.

Liczba mieszkańców miejscowości Goślinów			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	39	51	90
2007	41	50	91
2009	44	47	91
2011	46	47	93
2012	46	47	93
2013	49	48	97
2015	48	48	96

Tabela 9 Liczba ludności miejscowości Goślinów według danych z Urzędu Gminy

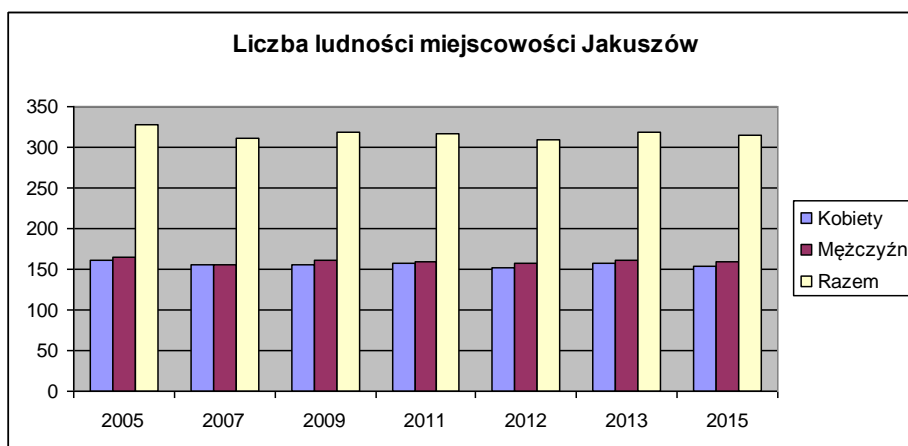

Wykres 10 Liczba ludności miejscowości Goślinów według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Jakuszów można zauważyć tendencję skokową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 314, to o 13 osób mniej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2012 i wynosiła ona 310, znów największą w roku 2005 i wynosiła ona 327. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 317.

Liczba mieszkańców miejscowości Jakuszów			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	162	165	327
2007	156	156	312
2009	156	162	318
2011	157	159	316
2012	152	158	310
2013	158	161	319
2015	154	160	314

Tabela 10 Liczba ludności miejscowości Jakuszów według danych z Urzędu Gminy

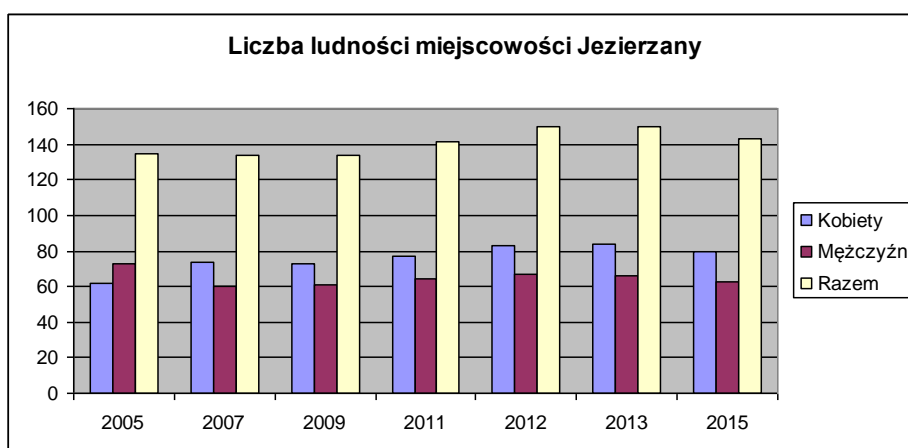

Wykres 11 Liczba ludności miejscowości Jakuszów według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Jezierzany można zauważyć tendencję skokową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 143, to o 8 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2007 i 2009 i wynosiła ona 134, znów największą w roku 2012 i 2013 i wynosiła ona 150. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 141.

Liczba mieszkańców miejscowości Jezierzany			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	62	73	135
2007	74	60	134
2009	73	61	134
2011	77	64	141
2012	83	67	150
2013	84	66	150
2015	80	63	143

Tabela 11 Liczba ludności miejscowości Jezierzany według danych z Urzędu Gminy

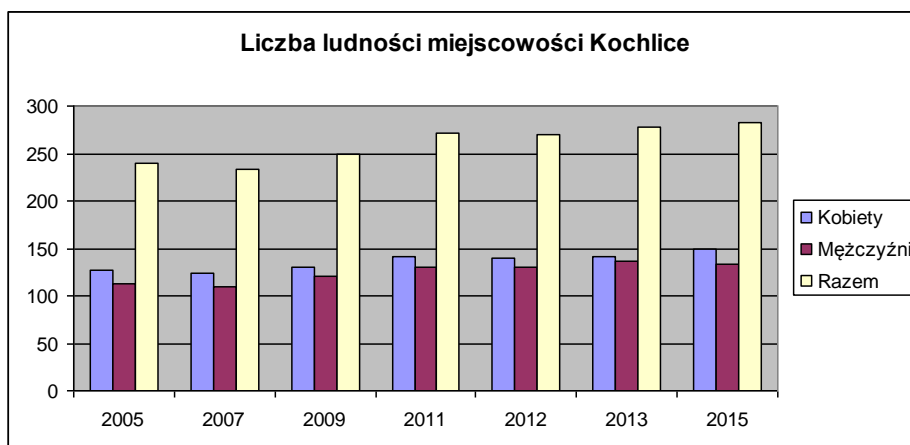

Wykres 12 Liczba ludności miejscowości Jezierzany według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Kochlice można zauważyć tendencję wzrostową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 283, to o 43 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2007 i wynosiła ona 234, znów największą w roku 2015 i wynosiła ona 283. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 261.

Liczba mieszkańców miejscowości Kochlice			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	127	113	240
2007	124	110	234
2009	130	120	250
2011	141	130	271
2012	140	130	270
2013	142	136	278
2015	150	133	283

Tabela 12 Liczba ludności miejscowości Kochlice według danych z Urzędu Gminy

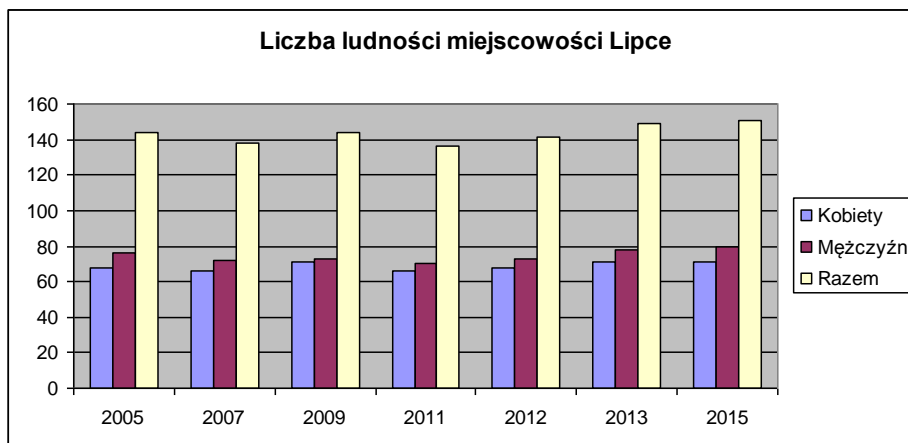

Wykres 13 Liczba ludności miejscowości Kochlice według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Lipce można zauważyć tendencję skokową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 151, to o 7 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2011 i wynosiła ona 136, znów największą w roku 2015 i wynosiła ona 151. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 143.

Liczba mieszkańców miejscowości Lipce			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	68	76	144
2007	66	72	138
2009	71	73	144
2011	66	70	136
2012	68	73	141
2013	71	78	149
2015	71	80	151

Tabela 13 Liczba ludności miejscowości Lipce według danych z Urzędu Gminy

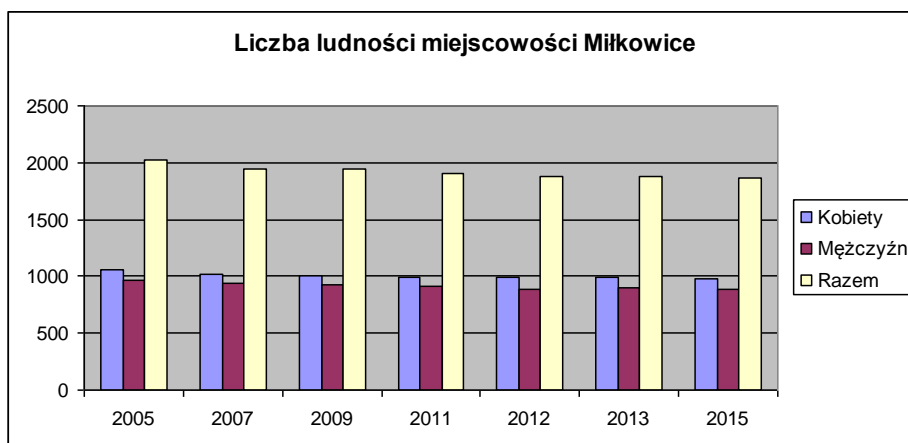

Wykres 14 Liczba ludności miejscowości Lipce według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Miłkowice można zauważyć tendencję spadkową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 1862, to o 156 osób mniej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2015 i wynosiła ona 1862, znów największą w roku 2005 i wynosiła ona 2018. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 1919.

Liczba mieszkańców miejscowości Miłkowice			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	1054	964	2018
2007	1013	937	1950
2009	1007	932	1939
2011	996	907	1903
2012	989	891	1880
2013	988	894	1882
2015	977	885	1862

Tabela 14 Liczba ludności miejscowości Miłkowice według danych z Urzędu Gminy

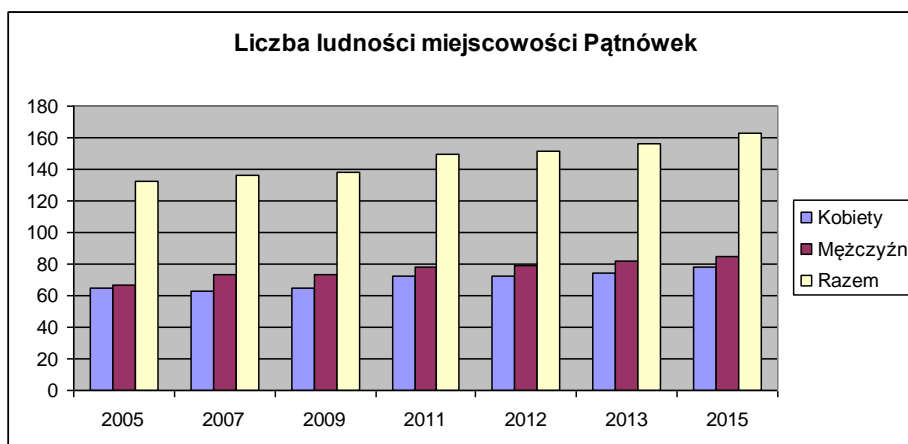

Wykres 15 Liczba ludności miejscowości Miłkowice według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Pątnówek można zauważyć tendencję wzrostową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 163, to o 31 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2005 i wynosiła ona 132, znów największą w roku 2015 i wynosiła ona 163. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 147.

Liczba mieszkańców miejscowości Pątnówek			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	65	67	132
2007	63	73	136
2009	65	73	138
2011	72	78	150
2012	72	79	151
2013	74	82	156
2015	78	85	163

Tabela 15 Liczba ludności miejscowości Pątnówek według danych z Urzędu Gminy

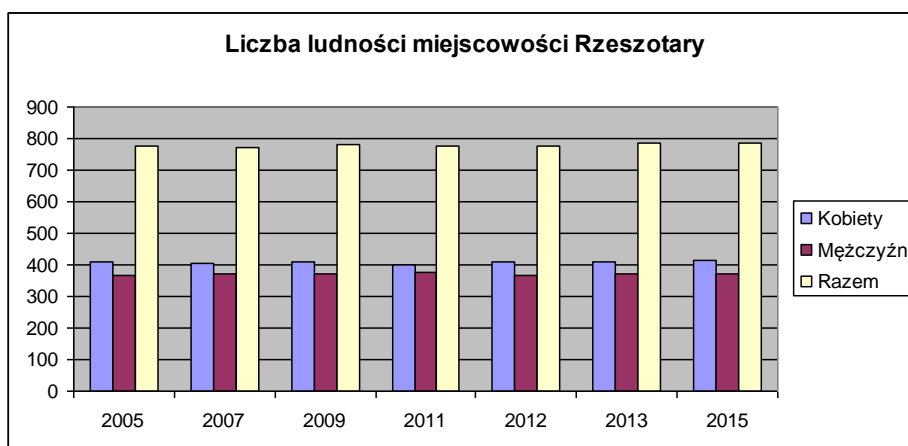

Wykres 16 Liczba ludności miejscowości Pątnówek według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Rzeszotary można zauważyć tendencję skokową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 785, to o 7 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2007 i wynosiła ona 773, znów największą w roku 2015 i wynosiła ona 785. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 779.

Liczba mieszkańców miejscowości Rzeszotary			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	409	369	778
2007	403	370	773
2009	409	371	780
2011	402	375	777
2012	409	369	778
2013	411	373	784
2015	413	372	785

Tabela 16 Liczba ludności miejscowości Rzeszotary według danych z Urzędu Gminy

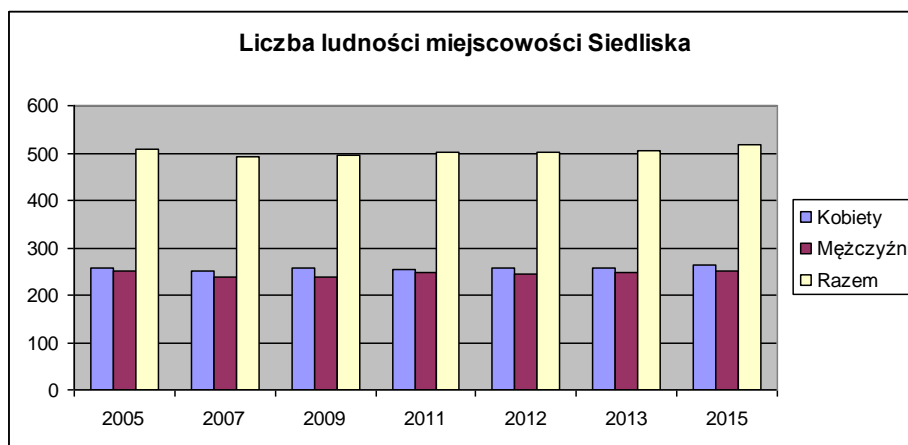

Wykres 17 Liczba ludności miejscowości Rzeszotary według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Siedlisko można zauważyć tendencję skokową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 517, to o 10 osób więcej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2007 i wynosiła ona 491, znów największą w roku 2015 i wynosiła ona 517. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 503.

Liczba mieszkańców miejscowości Siedliska			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	257	250	507
2007	252	239	491
2009	257	238	495
2011	255	248	503
2012	257	244	501
2013	258	247	505
2015	265	252	517

Tabela 17 Liczba ludności miejscowości Siedliska według danych z Urzędu Gminy

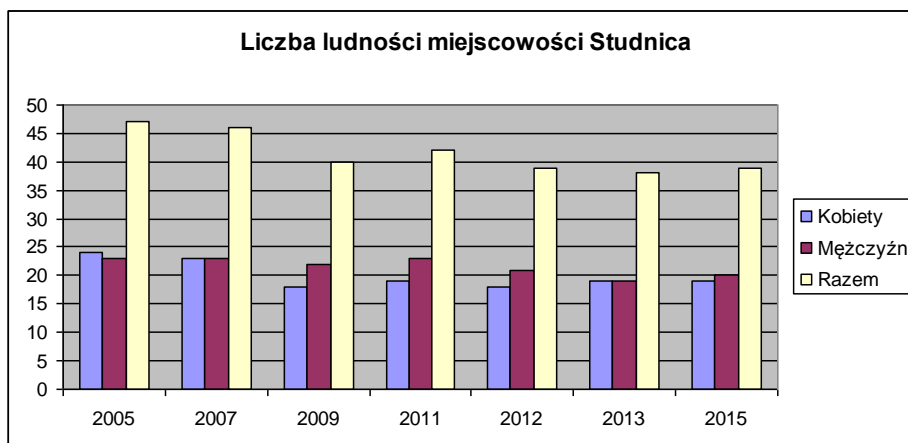

Wykres 18 Liczba ludności miejscowości Siedliska według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Studnica można zauważyć tendencję skokową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 39, to o 8 osób mniej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2013 i wynosiła ona 38, znów największą w roku 2005 i wynosiła ona 47. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 42.

Liczba mieszkańców miejscowości Studnica			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	24	23	47
2007	23	23	46
2009	18	22	40
2011	19	23	42
2012	18	21	39
2013	19	19	38
2015	19	20	39

Tabela 18 Liczba ludności miejscowości Studnica według danych z Urzędu Gminy

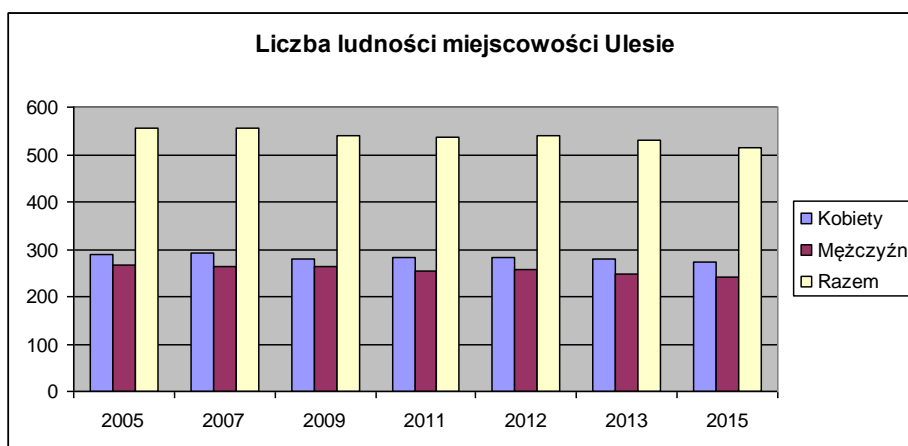

Wykres 19 Liczba ludności miejscowości Studnica według danych z Urzędu Gminy

Analizując liczbę ludności miejscowości Ulesie można zauważyć tendencję spadkową. W ostatnim roku liczba ludności wynosiła 515, to o 42 osoby mniej niż w roku 2005. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w roku 2015 i wynosiła ona 515, znów największą w roku 2005 i wynosiła ona 557. Średnia liczba mieszkańców w analizowanym okresie czasu wynosiła 539.

Liczba mieszkańców miejscowości Ulesie			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2005	289	268	557
2007	291	265	556
2009	279	262	541
2011	281	255	536
2012	283	257	540
2013	280	249	529
2015	273	242	515

Tabela 19 Liczba ludności miejscowości Ulesie według danych z Urzędu Gminy

Wykres 20 Liczba ludności miejscowości Ulesie według danych z Urzędu Gminy

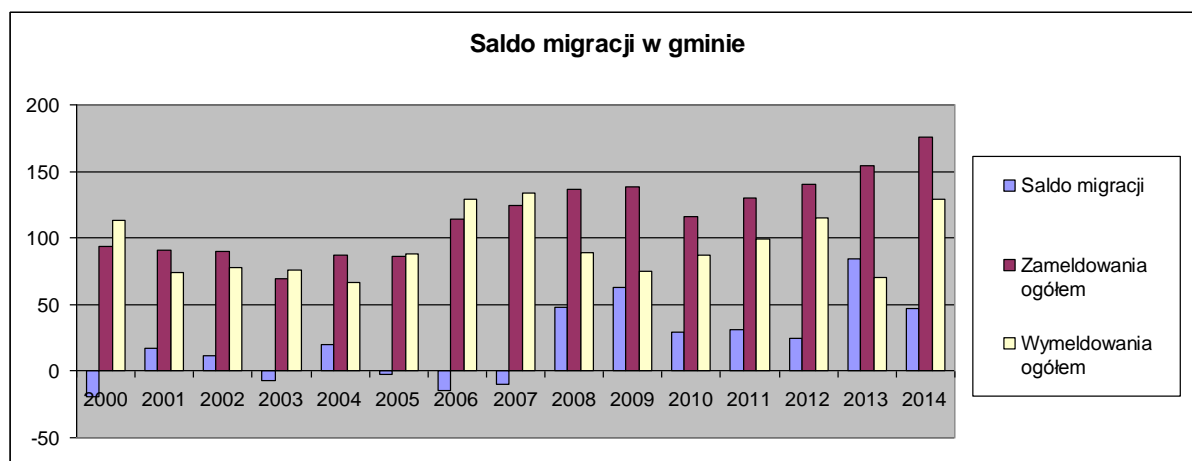
Kolejna analiza przedstawia liczbę zameldowań i wymeldowań w gminie Miłkowice w latach 2000-2014. Prognoza ta jest dość korzystna, gdyż jak widać w ostatnich latach w gminie jest więcej zameldowań niż wymeldowań.

Obserwuje się wahania wskaźnika salda migracji. Zjawisko odpływu ludności z obszaru gminy do większych miast, jak również i za granicę następowało w latach 2000-2007, natomiast zjawisko dodatniego salda migracji miało miejsce w latach 2008-2014.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania ogółem	94	91	90	69	87	86	114	124	137	138	116	130	140	154	176
w ruchu wewnętrznym	92	91	89	66	86	86	114	121	136	137	115	130	138	153	175
z zagranicy	2	0	1	3	1	0	0	3	1	1	1	0	2	1	1
Wymeldowania ogółem	113	74	78	76	67	88	129	134	89	75	87	99	115	70	129
w ruchu wewnętrznym	107	74	78	76	67	88	121	133	88	75	84	98	101	69	123
za granicę	6	0	0	0	0	0	8	1	1	0	3	1	14	1	6
Saldo migracji	-19	17	12	-7	20	-2	-15	-10	48	63	29	31	25	84	47

Tabela 20 Migracje ludności na obszarze gminy w latach 2000-2014 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Saldo migracji w gminie w latach 2000-2014 ulegało znacznym wahaniom, choć w ostatnich siedmiu latach z tendencją dodatnią.

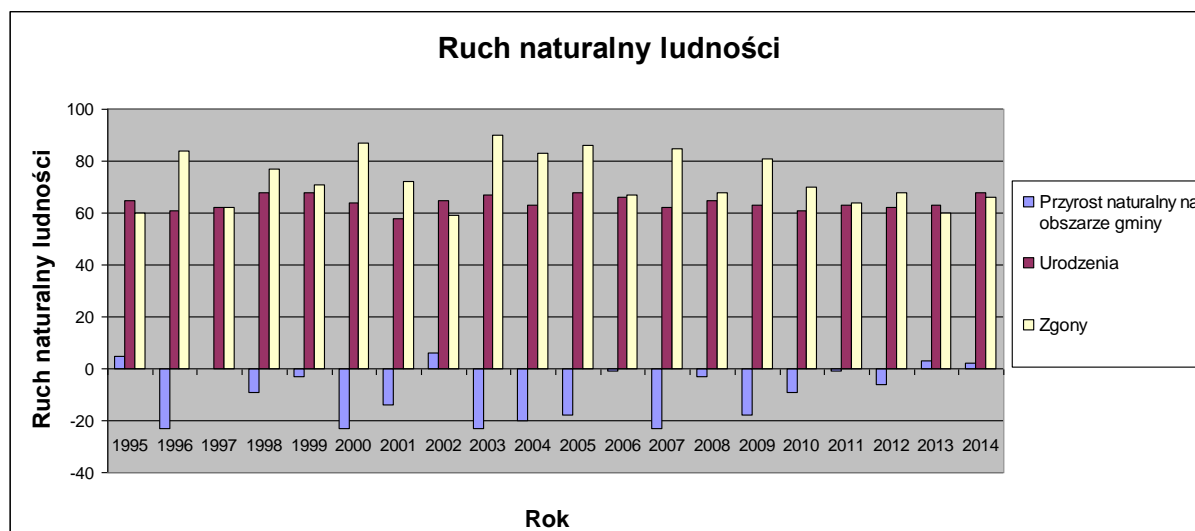

Wykres 21 Migracje ludności na obszarze gminy w latach 2000-2014 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 1996-2001 oraz 2003-2012 odnotowano w gminie Miłkowice ujemny przyrost naturalny. Dodatni odsetek urodzeń odnotowano w ostatnich dwóch latach 2013-2014. Przyrost naturalny w gminie od dwóch lat jest na poziomie dodatnim, chociaż bardzo niskim. Pomimo dodatniego przyrostu naturalnego od roku 2013 odwzorowuje tendencje obowiązujące dla powiatu, województwa oraz całego kraju. Prognozy demograficzne wskazują, że w kolejnych dekadach wydłużać się będzie średnia długość życia. Według prognoz GUS w roku 2050 średnia długość życia na świecie wyniesie ponad 74 lata, w regionach najwyżej rozwiniętych będzie to poziom 82 lat, a w najmniej 65 lat.

Rok	Ruch naturalny ludności			Przyrost naturalny na obszarze gminy
	Urodzenia	Zgony	Zgony niemowląt	
1995	65	60	1	5
1996	61	84	0	-23
1997	62	62	0	0
1998	68	77	1	-9
1999	68	71	0	-3
2000	64	87	3	-23
2001	58	72	0	-14
2002	65	59	1	6
2003	67	90	0	-23
2004	63	83	0	-20
2005	68	86	2	-18
2006	66	67	0	-1
2007	62	85	0	-23
2008	65	68	1	-3
2009	63	81	1	-18
2010	61	70	0	-9
2011	63	64	1	-1
2012	62	68	1	-6
2013	63	60	0	3
2014	68	66	0	2

Tabela 21 Ruch naturalny oraz przyrost naturalny ludności na obszarze gminy w latach 1995-2014 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego

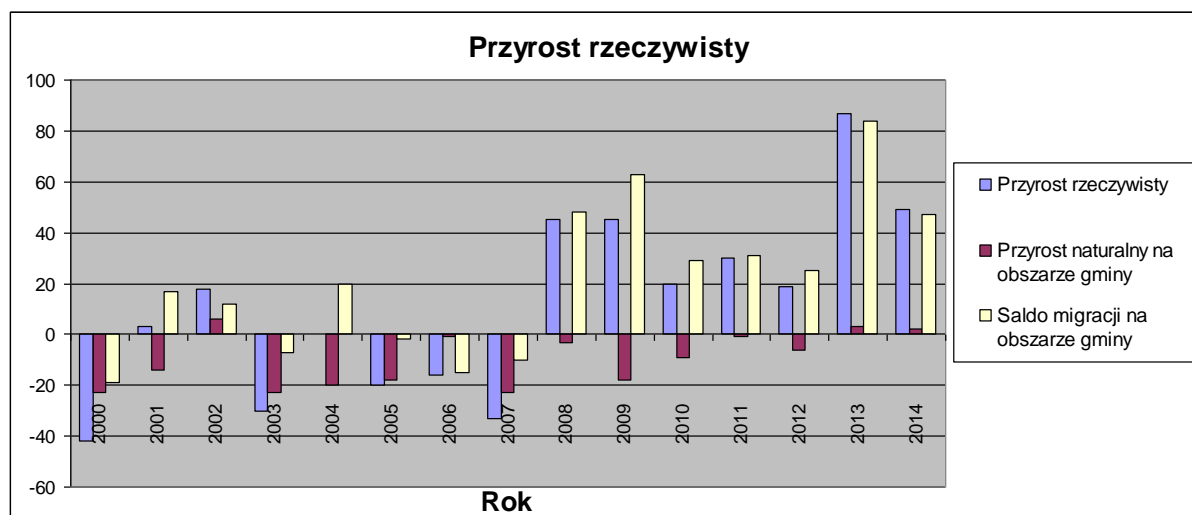

Wykres 22 Ruch naturalny oraz przyrost naturalny ludności na obszarze gminy w latach 1995-2014 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Podobnie sytuacja wygląda analizując przyrost rzeczywisty w gminie Miłkowice w latach 2000-2014. W ostatnich siedmiu latach przyrost ten ma tendencję wzrostową od 19 do 87. Średni wskaźnik przyrostu rzeczywistego w przeciągu badanych czternastu lat wyniósł 11.

Rok	Przyrost naturalny na obszarze gminy	Saldo migracji na obszarze gminy	Przyrost rzeczywisty
2000	-23	-19	-42
2001	-14	17	3
2002	6	12	18
2003	-23	-7	-30
2004	-20	20	0
2005	-18	-2	-20
2006	-1	-15	-16
2007	-23	-10	-33
2008	-3	48	45
2009	-18	63	45
2010	-9	29	20
2011	-1	31	30
2012	-6	25	19
2013	3	84	87
2014	2	47	49

Tabela 22 Przyrost rzeczywisty ludności na obszarze gminy w latach 2000-2014 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego

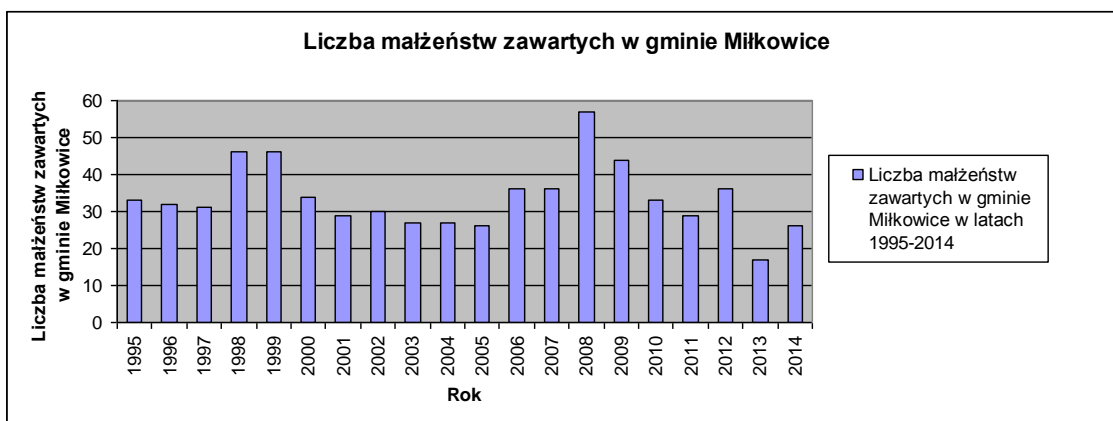

Wykres 23 *Przyrost rzeczywisty ludności na obszarze gminy w latach 2000-2014 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego*

Analizując liczbę zawartych małżeństw w gminie Miłkowice w latach 1995-2014 można zauważyć tendencję skokową. Najmniejszą liczbę małżeństw odnotowano w 2013 roku i wyniosła ona zaledwie 17, znów największą w roku 2008 i wyniosła ona 57. Średnia liczba zawartych małżeństw w latach 1995-2014 wyniosła 34.

Rok	Liczba małżeństw zawartych w gminie Miłkowice w latach 1995-2014
1995	33
1996	32
1997	31
1998	46
1999	46
2000	34
2001	29
2002	30
2003	27
2004	27
2005	26
2006	36
2007	36
2008	57
2009	44
2010	33
2011	29
2012	36
2013	17
2014	26

Tabela 23 *Liczba małżeństw zawartych w gminie Miłkowice w latach 1995-2014 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego*

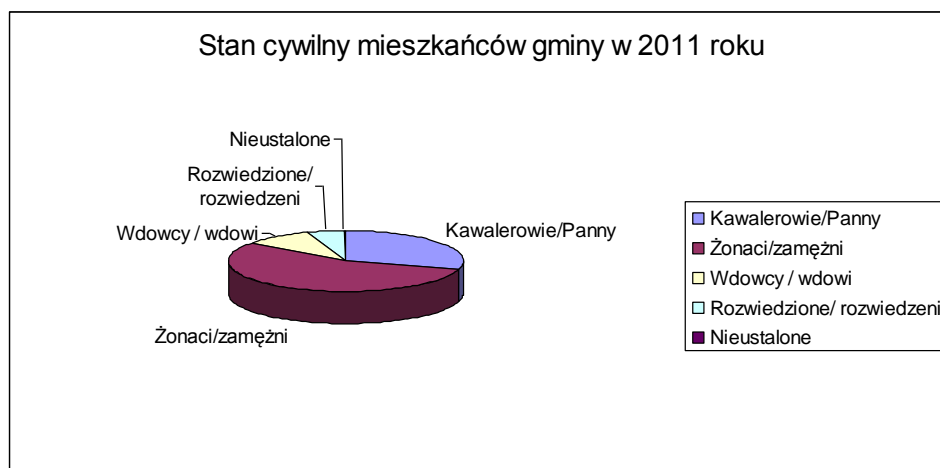

Wykres 24 Liczba zawartych małżeństw w gminie Miłkowie w latach 1995-2014 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując stan cywilny mieszkańców gminy Miłkowie w roku 2011 odnotowano największą liczbę osób żonatyh i zamężnych, bo aż 2982. Następne grupy w kolejności to kawalerowie i panny, wdowcy i wdowi, rozwiedzeni oraz rozwiedzione. Najmniejsza ilość osób to osoby o nieustalonym stanie cywilnym.

Stan cywilny mieszkańców gminy w 2011 roku			
	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Kawalerowie/Panny	680	899	1579
Żonaci/zamężni	1 485	1 497	2982
Wdowcy / wdowi	435	80	515
Rozwiedzione/ rozwiedzeni	142	128	270
Nieustalone	6	3	9

Tabela 24 Stan cywilny mieszkańców gminy w roku 2011 według danych z Narodowego Spisu Powszechnego 2011

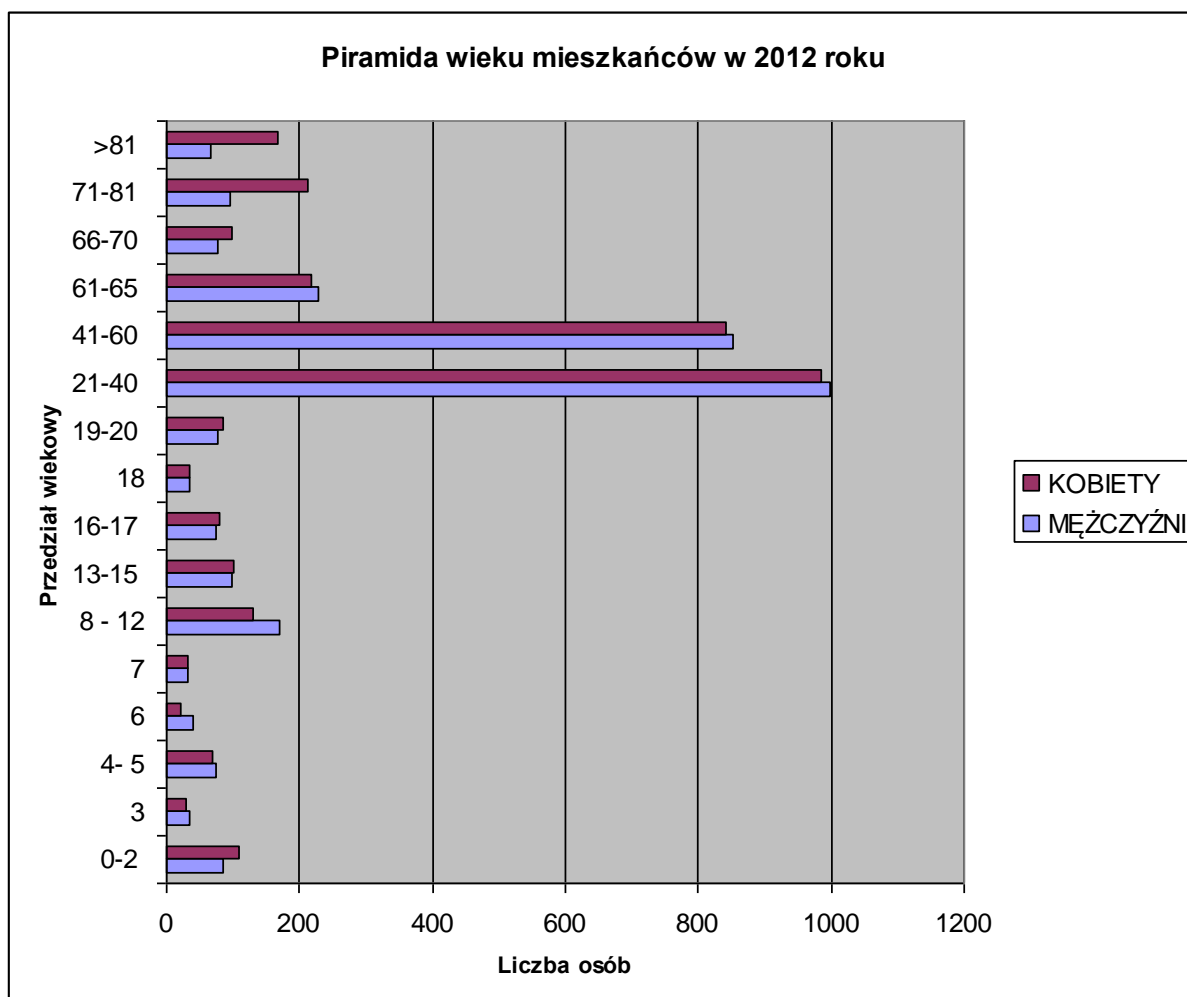

Wykres 25 Stan cywilny mieszkańców gminy Miłkowice w roku 2011 według danych z Narodowego Spisu Powszechnego 2011

Analizując wiek mężczyzn i kobiet w roku 2012 widać znaczącą przewagę osób w wieku 21-40 oraz 41-60, co jest dość korzystnym zjawiskiem.

MĘŻCZYŹNI		KOBIETY	
WIEK	LICZBA	WIEK	LICZBA
0-2	85	0-2	108
3	34	3	28
4-5	74	4-5	70
6	39	6	20
7	32	7	31
8-12	169	8-12	131
13-15	97	13-15	101
16-17	74	16-17	79
18	34	18	35
19-20	77	19-20	85
21-40	999	21-40	984
41-60	852	41-60	841
61-65	227	61-65	218
66-70	77	66-70	97
71-81	96	71-81	213
>81	67	>81	166
SUMA (M)	3033	SUMA (K)	3207
RAZEM M+K		6240	

Tabela 25 Piramida wieku mieszkańców gminy Miłkowice w 2012 roku według danych z Urzędu Gminy

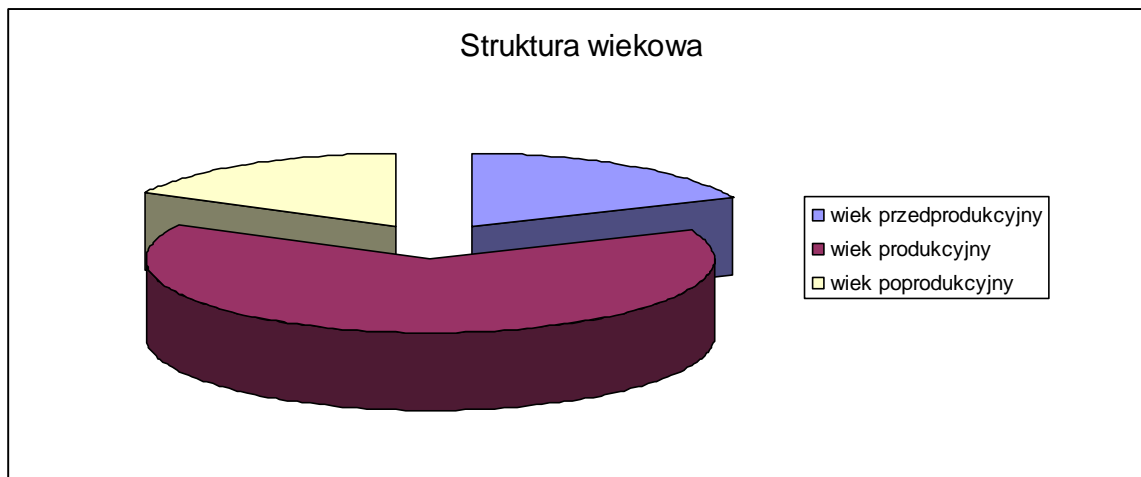

Wykres 26 Piramida wieku mieszkańców w 2012 roku według danych z Urzędu Gminy

W strukturze wiekowej w roku 2014 znacznie zaznacza się przewaga osób w wieku produkcyjnym, wynosi ona aż 4167. Natomiast osób w wieku poprodukcyjnym było 1124, a w wieku przedprodukcyjnym 1202, co jest zjawiskiem korzystnym.

Struktura wiekowa w 2014 roku		
Grupa wieku	Klasy wiekowe	Gmina
0-19	wiek przedprodukcyjny	1202
20-59	wiek produkcyjny	4167
60 i więcej	wiek poprodukcyjny	1124

Tabela 26 Struktura wiekowa ludności na obszarze gminy w roku 2014 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 27 *Struktura wiekowa ludności na obszarze gminy w roku 2014 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego*

W wyniku procesów demograficznych w ostatnich latach nastąpił nieznaczny wzrost liczby ludności w gminie Miłkowice. Choć można zauważyć również w roku 2007 nieznaczny spadek liczby ludności, co mogło być spowodowane, przewagą liczby zgonów nad urodzeniami, odpływem ludności na pobyt stały do większych ośrodków miejskich, zwłaszcza ludzi młodych w celach edukacyjnych i znalezienia zatrudnienia, w tym znacznej liczby kobiet w wieku prokreacyjnym, odpływem ludności za granicę oraz starzeniem się ludności, w wyniku wzrostu udziału osób w wieku poprodukcyjnym i produkcyjnym niemobilnym, a ubytku udziału dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym mobilnym w ogólnym zaludnieniu.

5.1.2 Prognoza demograficzna

Gmina Miłkowice ma 6355 mieszkańców z czego 51% stanowią kobiety, a 49% mężczyźni. W ostatnich latach liczba ludności nieznacznie wzrosła, a średni wiek mieszkańców wynosi 39,7 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalnym do średniego wieku mieszkańców Polski. Mieszkańcy gminy zawarli w 2014 roku 26 małżeństw, co odpowiada zaledwie czterem małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. Znów 29,5% mieszkańców gminy jest stanu wolnego, 55,6% żyje w małżeństwie, 5,0% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,9% to wdowcy i wdowi. Gmina Miłkowice ma w ostatnich latach dodatni przyrost naturalny wynoszący 2. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,3 na 1000 mieszkańców gminy. W 2014 roku urodziło się zaledwie 68 dzieci. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek urodzeń do zgonów wynosi 0,91 i jest porównywalny do średniej województwa. W roku 2014 odnotowano 175 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 123 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi 52. W gminie

Miłkowice w roku 2014 było 64,2% ludzi w wieku produkcyjnym, 18,5% w wieku przedprodukcyjnym oraz 17,3% w wieku poprodukcyjnym².

Kumulacja mało korzystnych wskaźników demograficznych jest zjawiskiem ogólnokrajowym, występującym na obszarze gmin posiadających głównie funkcje rolnicze. Gmina Miłkowice poddaje się trendom obowiązującym w całym województwie dolnośląskim, gdzie następuje zmniejszenie liczby ludności i wzrasta wskaźnik obciążenia demograficznego. Daje to podstawę do stwierdzenia, że przedstawione w powyższych analizach niekorzystne procesy demograficzne kumulujące się zarówno na terenach wiejskich, jak i w centralnym ośrodku gminnym w konsekwencji spowodują stagnację w rozwoju demograficznym lub utrwalenie się negatywnej prognozy na najbliższe lata, a utrzymanie się obecnych negatywnych tendencji w przyszłości, doprowadzi do zaawansowanego starzenia się społeczeństwa, co skutkować będzie polaryzacją demograficzną i społeczną, tj. wyludnianiem się obszarów wiejskich do większych ośrodków województwa. Poprawa sytuacji demograficznej na obszarze gminy może stanowić impuls rozwojowy w różnych sferach życia społecznego, gospodarczego i ekonomicznego, co jest podstawą możliwości wytwórczych (produkcji i usług) oraz przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej obszarów. Pożądana strategia rozwoju gminy w obszarze problemów demograficznych winna polegać na hamowaniu tendencji negatywnych drogą właściwej polityki społecznej i gospodarczej polegającej na zapewnieniu stabilizacji życiowej i stałej poprawy warunków życia ludności gminy. Przekładając przewidywane procesy demograficzne na program potrzeb należy zasygnalizować konieczność tworzenia nowych miejsc pracy poprzez wykorzystanie potencjału gospodarczego rejonu, pozyskanie rynków zewnętrznych, inwestorów krajowych i zagranicznych oraz firm poszukujących nowych obszarów działalności, a także potrzebę poprawy warunków życia ludności na obszarach wiejskich poprzez sukcesywne zwiększenie dostępności usług z zakresu podstawowych i ponadpodstawowych. Pomimo tego, że przyrost naturalny w ostatnich dwóch latach jest dodatni, a wskaźnik urodzeń ma tendencję wzrostową, to jednak niepokojącą zmianą jest wzrost liczby ludności w wieku 60 i więcej lat.

Analizując prognozę demograficzną dla gmin województwa dolnośląskiego do roku 2035 widać, że w gminie Miłkowice od roku 2020 do 2025 przewiduje się tendencję wzrostową, natomiast na kolejne lata od 2030 do 2035 tendencję spadkową.

² http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Miłkowice

Rok	Prognozowana liczba ludności		
	Kobiety	Mężczyźni	Ludność ogółem w gminie
2020	3389	3307	6696
2025	3425	3330	6755
2030	3424	3299	6723
2035	3382	3240	6622

Tabela 27 Prognozowana liczba ludności dla gminy Miłkowie na podstawie Prognozy demograficznej dla gmin województwa dolnośląskiego do roku 2035

(https://www.irt.wroc.pl/aktualnosc-309-prognoza_demograficzna_dla_gmin.html)

Podobnie przedstawia się prognoza dotycząca struktury według ekonomicznych grup wieku, gdzie widać od 2025 roku tendencję spadkową, ze znaczną przewagą mieszkańców w wieku produkcyjnym. Niestety niekorzystnym zjawiskiem jest najmniejsza liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Rok	Prognozowana liczba ludności		
	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjny	w wieku poprodukcyjnym
2020	1251	4023	1422
2025	1217	3975	1563
2030	1139	3985	1599
2035	1049	3927	1646

Tabela 28 Prognozowana struktura według ekonomicznych grup wieku dla gminy Miłkowie na podstawie Prognozy demograficznej dla gmin województwa dolnośląskiego do roku 2035

(https://www.irt.wroc.pl/aktualnosc-309-prognoza_demograficzna_dla_gmin.html)

5.2. ANALIZA POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

5.2.1 Cel i metodologia opracowania analizy

Celem opracowania analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy Miłkowice jest określenie, czy w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, istnieje możliwość wprowadzenia nowych obszarów inwestycyjnych, w szczególności w zakresie zabudowy mieszkalnej. Punktem wyjścia dla oszacowania możliwości i potrzeb dalszego potencjalnego rozwoju terenów inwestycyjnych na obszarze gminy, jest określenie prognozy demograficznej dla gminy Miłkowice. Analiza procesów demograficznych, opartych na obserwowanych na przestrzeni ostatnich lat trendów zmian liczby ludności każdej z miejscowości, w korelacji z bilansem terenów jeszcze niezainwestowanych, przeznaczonych w obowiązującym studium - w granicach obszarów o zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w obrębie jednostek osadniczych - w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (zwanym dalej w skrócie "**jednostkami osadniczymi**") oraz w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, powinny dać odpowiedź, czy istnieje zapotrzebowanie na wskazywanie nowych terenów inwestycyjnych na obszarze gminy. Należy w tym wypadku podkreślić, iż prognozy przewiduje się na okres 30 lat z 30% - ową tolerancją.

Należy stwierdzić, iż studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jest dokumentem planistycznym wyrażającym politykę przestrzenną gminy o dość ogólnym stopniu szczegółowości, w związku z czym, nie istnieje możliwość odniesienia się w sposób wiążący do tak precyzyjnych danych jak powierzchnia użytkowa zabudowy w przeliczeniu na poszczególne funkcje terenu. W wyznaczonych w Studium strefach mieszkaniowych, dopuszczalne jest lokalizowanie, oprócz funkcji mieszkalnej, również zabudowy usługowej. Już sama definicja budynku mieszkalnego jednorodzinnego określona w przepisach budowlanych, wskazuje na możliwość wydzielenie w budynku mieszkalnym lokalu użytkowego. Nie istnieje zatem możliwość określenia jednoznacznych rezerw terenowych lub zapotrzebowania na nowe tereny w rozbiciu na poszczególne funkcje, a w dodatku w odniesieniu do powierzchni użytkowej budynków.

Wydaje się, iż jedynym logicznym wskaźnikiem obrazującym stan zainwestowania obszaru gminy jak również określającym ewentualne potrzeby na nowe tereny inwestycyjne, jest bilans powierzchni terenów określonych w studium jako tereny zabudowy mieszkaniowej brutto w odniesieniu do stopnia zainwestowania tych terenów w granicach "jednostek osadniczych". W tym wypadku należy założyć maksymalne możliwości zabudowy ww. stref zabudową mieszkalną, tym bardziej, iż gmina posiada charakter rolniczy, który - z uwagi na bliskie sąsiedztwo z miastem Legnica - stopniowo zanika na poczet rozwoju funkcji osadniczej o charakterze mieszkalnych osiedli podmiejskich. Niewątpliwie tak szacowany wskaźnik, będzie miał charakter nieco ogólny, jednakże będzie obrazował sytuację przestrzenną gminy w zakresie polityki określonej w studium w odniesieniu do realizujących ją miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz stanu zainwestowania terenów poszczególnych miejscowości. W zakresie zabudowy usługowej i produkcyjnej należy stwierdzić, iż prognozowanie zapotrzebowania na tego typu tereny, jest na etapie studium trudne do określenia. Można jedynie zbadać, czy istnieją rezerwy terenowe dla potrzeb rozwoju aktywności gospodarczych, jednakże ich wykorzystanie zależy od bardzo różnych czynników, nie zawsze stanowiących pochodną procesów demograficznych danej miejscowości. W przypadku funkcji usług podstawowych, niewątpliwie należy przewidywać, iż ich rozwój będzie

towarzyszył rozwojowi tkanki osadniczej, ale z uwagi na elastyczność zapisów studium pozwalających - i słusznie - na lokalizowanie usług towarzyszących funkcji mieszkalnej, zapotrzebowanie na tereny związane z usługami będzie zapewnione w ramach wyznaczonych stref mieszkalnych. Ich rozwój determinowany jest i będzie na obszarach nowych inwestycji poprzez rynkowe mechanizmy warunkowane przez popyt na dane usługi. Zadaniem Gminy jest stworzenie podstaw prawnych umożliwiających rozwój funkcji towarzyszących rozwojowi zabudowy mieszkalnej i te działania zapewnione są w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy poprzez elastyczność zapisów Studium, w zakresie możliwości lokalizacji określonego katalogu funkcji w ramach danych stref rozwoju. Niewątpliwie w przypadku terenów aktywności gospodarczej, poza analizą danych statystycznych rozwoju funkcji usługowych na przestrzeni ostatnich lat, należy wziąć pod uwagę również inne czynniki determinujące rozwój tego typu terenów, a w przypadku gminy Miłkowice, jest to niewątpliwie budowa drogi ekspresowej S-3, której przebieg stwarza ogromne możliwości rozwoju gospodarczego gminy.

Na podstawie opracowanej analizy demograficznej określono sytuację demograficzną dla każdej miejscowości i uzyskano, na podstawie ostatnich 10 lat, trendy obrazujące prognozy spadku lub przyrostu liczby mieszkańców oraz spodziewaną dynamikę tych procesów. Sporządzając bilans terenów oszacowano powierzchnię brutto niezabudowanych terenów w granicach "jednostek osadniczych", w ramach wskazanych w studium terenów zabudowy mieszkaniowej brutto. Szacując powierzchnię terenów zabudowanych oraz przeznaczonych pod zabudowę (w obrębie "jednostek osadniczych"), uzyskane powierzchnie terenów przeliczono na potencjalne działki budowlane (o przyjętej średniej powierzchni wynoszącej 1000m²). Jako tereny korespondujące z "jednostką osadniczą" w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, przyjęto strefy koncentracji istniejącej zabudowy oznaczone w Studium (Uwarunkowania) jako "tereny istniejącej zwartej zabudowy" obejmujące tereny istniejącej zabudowy oraz tereny bezpośrednio sąsiadujące, stanowiące logiczną całość pod względem urbanistycznym danej miejscowości uzupełnione przez zabudowę rozproszoną oraz inne funkcje terenów, zlokalizowane w rejonie tych jednostek. Są to obszary charakteryzujące się z reguły bezpośrednim dostępem do uzbrojenia technicznego oraz istniejącego systemu komunikacyjnego, w obrębie których przewiduje się lokalne uzupełnienia zabudowy istniejącej bez poniesienia kosztów w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej i drogowej.

Na podstawie obserwowanych procesów demograficznych, szacunkową liczbę mieszkańców w odniesieniu do każdej miejscowości określono w perspektywie 30-o letniej, przyjmując średni wskaźnik wynoszący 3 osoby przypadające na 1 gospodarstwo domowe (działka 1000m² odpowiada 1 gospodarstwu domowemu), z uwzględnieniem 30-o procentowej tolerancji wynikającej z niepewności procesów rozwojowych, wyrażających się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analizy. Dla określenia wymaganej ustawowo szacunkowej chłonności terenów wyrażonej w powierzchni użytkowej budynków, przyjęto wskaźnik średniej powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych jednorodzinnych wynoszącą 120m².

W celu określenia zapotrzebowania na nowe tereny usługowe i produkcyjno - magazynowe, przeanalizowano dane GUS dla gminy z ostatnich 5 lat w zakresie powierzchni użytkowej nowych budynków usługowych oraz produkcyjnych i magazynowych:

Rok	Powierzchnia użytkowa budynku w zależności od funkcji (m ²)	
	usługowe	produkcyjne
2011		3 200
2012		3 113
2013	367	
2014		
2015	450	
suma	ok. 820	
Szacowana wielkość zapotrzebowania na rok 2045	ok. 4 920	ok. 6 313
Szacowana wielkość zapotrzebowania na rok 2045 z tolerancją do 30%	ok. 6 400m² powierzchnia terenów - ok. 1,3 ha	ok. 8 200m² powierzchnia terenów - ok. 1,64 ha

W celu przeliczenia powierzchni obszarów przeznaczonych lub dopuszczających daną funkcję związaną z aktywnością gospodarczą na powierzchnię użytkową, zastosowano wskaźnik urbanistyczny wynoszący 0,5 w odniesieniu do działki gruntu o powierzchni 1000m².

	Funkcja usługowa	Funkcja mieszana: produkcyjno - usługowa
Chłonność terenów ujętych w mpzp	Powierzchnia użytkowa budynków - ok. 600 000m ² powierzchnia terenów - ok. 120ha	Powierzchnia użytkowa budynków - ok. 400 000m ² powierzchnia terenów - ok. 80ha

Kolejnym aspektem analizy jest określenie możliwości finansowania z budżetu gminy inwestycji w infrastrukturę techniczną, drogową i społeczną, służących realizacji zadań własnych gminy, a wynikających z potencjalnego rozwoju nowych terenów budowlanych. Ze względu na skalę opracowania studium oraz trwające procesy inwestycyjne w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, nie ma możliwości oszacowania kosztów uzbrojenia terenów jak również możliwości budżetowych gminy. Należy zauważyć, iż inwestycje realizowane są zgodnie z planami inwestycyjnymi, uwzględnianych corocznie w budżecie gminy. Jakakolwiek prognoza dotycząca inwestycji mających obsłużyć wszystkie niezainwestowane tereny nie jest możliwa ani zasadna, bowiem - jak wynika z przeprowadzonej analizy - gmina posiada bardzo dużą rezerwę terenów przeznaczonych pod inwestycje zapewniającą jej rozwój na długi okres czasu. Należy ponadto podkreślić, iż na terenie gminy realizowane są zorganizowane inwestycje deweloperskie obejmujące również uzbrojenie terenów osiedli w sieci infrastrukturalne oraz drogi, które potem często przekazywane są gminie na zasadach nierynkowych, a więc niemożliwych do oszacowania. Są to obszary mogące być aktywizowane po uznaniu przez Radę Gminy inwestycji za korzystną z punktu widzenia rozwoju gospodarczo – społecznego gminy, mające charakter rezerw umożliwiających zorganizowaną działalność inwestycyjną. W celu zobrazowania wielkości spodziewanego zapotrzebowania, w tabeli dotyczącej bilansu terenów dla poszczególnych wsi w odniesieniu do obowiązujących planów miejscowych dotyczących terenów poza "jednostkami osadniczymi", wskazano szacowaną długość dróg

oraz sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, przyjmując wskaźnik 100mb. na każdy hektar terenów inwestycyjnych. Dla terenów zaliczonych do "jednostek osadniczych" założono brak konieczności inwestycji infrastrukturalnych (głównie uzupełnienia istniejącej tkanki zabudowy zlokalizowanej przy istniejących ciągach komunikacyjnych).

W zakresie otrzymanych wyników analitycznych, należy wziąć również pod uwagę aspekt społeczny, środowiskowy oraz ekonomiczny. Gmina zainteresowana jest tworzeniem podstaw prawnych dla rozwoju, w szczególności terenów związanych z aktywnością gospodarczą. Niezwykle istotnym aspektem polityki przestrzennej Gminy, jest posiadanie oferty terenowej w postaci obszarów przygotowanych dla lokalizacji inwestycji produkcyjno - usługowych, generujących znaczne wpływy do budżetu gminnego z tytułu podatków. Działania te wspierają również sytuację ekonomiczną mieszkańców gminy poprzez potencjalny wzrost zatrudnienia towarzyszący powstawaniu oraz funkcjonowaniu ww. inwestycji. Należy wziąć pod uwagę fakt, iż analiza wielkości powierzchni zabudowy obiektów powstających w okresie ostatnich 10 lat nie może być jedyną przesłanką dla określenia możliwości rozwoju nowych terenów inwestycyjnych, ponieważ nie uwzględnia ona bardzo istotnego aspektu związanego np. z budową drogi ekspresowej biegnącej przez teren gminy. Jest to czynnik generujący bardzo duże zapotrzebowanie na nowe obszary produkcyjno - usługowe.

W przypadku rozwoju nowych terenów budowlanych związanych z mieszkalnictwem, usługami oraz przemysłem, przedstawione wnioski płynące z analiz demograficznych oraz dotyczących rozwoju funkcji aktywności gospodarczej na przestrzeni ostatnich lat, nie dotyczą obszarów:

- będących własnością gminy, gdzie należy dopuszczać rozwój nowych terenów inwestycyjnych bez względu na otrzymane wyniki analityczne, ze względu na istotny interes społeczny wynikający z możliwego pozyskania wpływów budżetowych związanych z późniejszą sprzedażą lub dzierżawą ww. terenów;
- terenów aktywności gospodarczej - ze względu na możliwość pozyskania istotnych wpływów do budżetu z tytułu podatków oraz wspierania rozwoju lokalnego rynku pracy;
- na obszarach zdegradowanych - np. tereny poeksploatacyjne (rozwój terenów aktywności gospodarczej i wypoczynkowo - sportowo - rekreacyjnej) - poza ww. aspektami ekonomicznymi, ze względu na wspieranie właściwego zagospodarowania obszarów stanowiących potencjalne miejsce degradacji środowiska związane np. z powstawaniem nielegalnych składowisk odpadów;
- na obszarach w rejonie funkcjonujących obiektów lub terenów aktywności gospodarczej, stanowiących ich dalszy rozwój.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miłkowice
CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA

5.2.2. Bilans terenów - funkcja mieszkalna

Lp.	Miejscowość	Mieszkańcy 2015r	Prognoza 30-o letnia (do 2045r.)	Tolerancja 30%	Szacowane zapotrzebowanie na nowe tereny (mieszkalnictwo)		Szacowana chłonność terenów w obrębie jednostki osadniczej	Szacowana chłonność terenów objętych mpzp	Suma kol. 7 i 8	Szacowana chłonność w przeliczeniu na powierzchnię użytkową budynków	Szacunkowa długość zapotrzebowania na sieć i infrastr. tech. oraz drogi	Wnioski w zakresie potrzeb i możliwości wyznaczania nowych terenów mieszkaniowych w Studium lokalizowanych poza granicami jednostek osadniczych oraz poza terenami objętymi mpzp
					W przeliczeniu na ha)	W przeliczeniu na powierzchnię użytkową budynków						
	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>5.</i>	<i>6.</i>	<i>7.</i>	<i>8.</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>	<i>11.</i>	<i>12.</i>
1.	Bobrów - Jakuszów	90	trend malejący	-	-	-	19 ha	-	19 ha	28 500m ²	0	Brak możliwości lokalizacji nowych terenów inwestycyjnych poza granicami wyznaczonych jednostek osadniczych (za wyjątkiem działek gminnych, dla których dopuszcza się rozwój ze względów ekonomicznych.
2.	Dobrzejów	192	270	351	5,3 ha	6 360m ²	4 ha	1,9 ha	5,9 ha	7 080m ²	200 mb	
3.	Głuchowice	142	247	321	6 ha	7 200m ²	11 ha	44 ha	55 ha	66 000m ²	4 400 mb	
4.	Gniewomirowice	453	897	1 166	23,7 ha	28 440 m ²	35 ha	47 ha	82 ha	98 400m ²	4 700 mb	
5.	Grzymalin	610	838	1 090	22,6 ha	2 700m ²	29 ha	40 ha	69 ha	82 800m ²	4 000 mb	
6.	Goślinów	96	108	140	1,5 ha	1 800m ²	3 ha	11 ha	14 ha	16 800m ²	1 100 mb	
7.	Jakuszów	314	trend malejący	-	-	-	10 ha	-	10 ha	12 000m ²	0	
8.	Jezierzany	143	167	217	2,5 ha	3 000m ²	4 ha	-	4 ha	4 800m ²	0	
9.	Kochlice	283	412	536	8,4 ha	10 080m ²	20 ha	38 ha	58 ha	69 600m ²	3 800 mb	
10.	Lipce	151	172	224	2,4 ha	2 880m ²	16 ha	3,8 ha	19,8 ha	23 760m ²	380 mb	
11.	Miłkowice	1862	trend malejący	-	-	-	11 ha	34 ha	45 ha	54 000m ²	3 400mb	
12.	Pątnówek	163	256	333	5,6 ha	6 720m ²	10 ha	-	10 ha	1 200m ²	0	
13.	Rzeszotary	785	806	1048	8,8 ha	10 560m ²	29 ha	27 ha	56 ha	67 200m ²	2 700mb	
14.	Siedliska	517	547	711	6,5 ha	7 800m ²	9 ha	7 ha	16 ha	19 200m ²	700 mb	
15.	Studnica	39	trend malejący	-	-	-	0,4 ha	0	0,4 ha	480m ²	0	
16.	Ulesie	515	trend malejący	-	-	-	1,8 ha	0	1,8 ha	2 160m ²	0	
	Razem w Gminie	6355	4 720	6 137	93,3ha	87 540m²	212ha	254 ha	466 ha	525 480m²	25380mb	

6. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

6.1. OSADNICTWO I JEGO ŚLADY NA TERENIE GMINY MIŁKOWICE

6.1.1. Najstarsze ślady osadnictwa

Na terenie gminy odkryto wiele stanowisk archeologicznych zawierających materiały zabytkowe klasyfikowane w różnych jednostkach chronologiczno-kulturowych. Najwięcej znalezisk na terenie gminy stanowią osady i ślady osadnictwa. Notowanych jest 11 cmentarzysk, w tym na trzech stanowiskach znajdują się po 2 cmentarzyska. Na terenie gminy Miłkowice nie zanotowano żadnego grodziska.

Najstarsze ślady bytności człowieka na terenie gminy pochodzą z epoki kamienia. Najznaczniejszym jest obozowisko z okresu mezolitu (ok. 8300 - 4500 r. p. n. e.) w obrębie wsi Rzeszotary. Liczniejsze są osady i ślady osadnicze z okresu neolitu (4500 - 1800 r.p.n.e.). Liczba stanowisk z epoki brązu (ok. 1800 - 400 r. p. n. e.) jest jeszcze większa. Są to ślady osadnictwa, osady oraz cmentarzyska pozostawione głównie przez kulturę łużycką. Ponadto notowane są także znaleziska pochodzące z okresu halsztackiego (ok. 700 - 400 r. p. n. e.), oraz relikty kultury przeworskiej pochodzące z okresu wpływów rzymskich (1. poł. I w. n. e. - 500 r. n. e.).

Najliczniej reprezentowane są stanowiska z okresu średniowiecza w postaci osad i śladów osadniczych.

6.1.2. Rys historyczny

Gmina leży na terenie dawnego księstwa legnickiego i z nim związana jest jej historia. W 1738 r. teren gminy wchodził w skład obszaru okręgu legnickiego, podzielonego na trzy części. Północno-wschodnia część gminy, wówczas znacznie bardziej zalesiona, położona była w Legnickim Trzecim Okręgu *Lignitzisch Dritter Kreis*. Były to miejscowości: Głuchowice, Kochlice, Grzymalin oraz Rzeszotary. Część południowa i południowo-zachodnia, pozbawiona już wówczas lasów, leżała na obszarze Drugiego Legnickiego Okręgu *Lignitzisch Anderter Kreis*. Na tym terenie zlokalizowane były wsie: Siedliska, Miłkowice, Jakuszów, Pątnówek, Bobrów, Jezierzany, Gniewomirowice, Ulesie, Lipce i Goślinów. Studnica należała do obwodu Chojnowskiego *Haynauischesweichbild*.

W 1789 r. wsie z obecnej gminy Miłkowice leżały na obszarze trzech okręgów: Legnickiego (Bobrów, Gniewomirowice, Goślinów, Jakuszów, Jezierzany, Lipce, Miłkowice, Pątnówek, Siedliska i Ulesie), Lubińskiego (Dobrzejów, Głuchowice, Grzymalin, Kochlice i Rzeszotary) oraz Złotoryjskiego (Studnica). W XIX w. tylko Studnica i Siedliska należały do innego okręgu: Złotoryjsko-Chojnowskiego, natomiast pozostałe wsie znajdowały się na terenie okręgu Legnickiego.

6.1.3. Rozmieszczenie zabudowy - układy osadnicze

Dla gminy charakterystyczne są wyraźnie określone i wyodrębnione układy osadnicze. Większość z nich wykształciła się najprawdopodobniej z ulicówek lub układów jednodrożnych. Posiadają zabudowę mniej lub bardziej zwartą, na działkach usytuowanych bezpośrednio przy drodze wiejskiej. W niektórych wykształciło się nawsie, nierzadko ze względu na przepływający przez wieś ciek wodny.

W kilku miejscowościach istniały założenia pałacowo-parkowe z folwarkami: w Bobrowie, Goślinowie, Jakuszowie, Kochlicach (pałac nie zachował się), Lipcach i Pątnówku. W pozostałych miejscowościach, poza Ulesiem, istniały folwarki z domem mieszkalnym, lecz bez terenu zielonego.

6.1.4. Typy i charakterystyka zabudowy

Większość budynków pochodzi z 2. poł. XIX w. oraz z 1. poł. XX w., lecz zdarzają się budowle powstałe jeszcze w 2. poł. XVIII w. i w 1. poł. XIX w.

Spotykane są następujące układy budynków :

- folwarki,
- zagrody, składające się zazwyczaj z budynku mieszkalnego, 1 lub 2 budynków gospodarczych, stodoły i prostokątnego podwórka między nimi;
- obejścia gospodarskie, składające się z domu mieszkalnego oraz niewielkiego budynku gospodarczego.

Zagrody komponowane są na stosunkowo niewielkich działkach i przeważa w nich zabudowa zwarta, często budynki połączone są ze sobą. Podstawowym materiałem budowlanym jest cegła. Elewacje zewnętrzne pozostawiane są często jako ceglane ze skromnym, ceramicznym detalem architektonicznym (fryzy, gzymsy, nadokienniki) lub tynkowane, także z tynkowym detalem architektonicznym. Większość budynków zakładana jest na rzucie prostokąta o stosunku boków zbliżonym do 1:2. Najczęściej stosowane są dachy dwuspadowe, nierzadko z naczółkami oraz dachy polskie - mansardowe. Charakterystycznym elementem wielu domów mieszkalnych, urozmaicającym bryłę budynku, są drewniane ganki z ażurowymi ściankami i dwuspadowymi daszkami. Niewłaściwe jest zastępowanie ich murowanymi wiatrolapami, najczęściej z płaskimi dachami. Zanikającym, a również typowym elementem są bramy przejazdowe. Charakterystycznym elementem wielu wsi są kapliczki, pochodzące z różnego okresu.

Pomimo, iż zachowana zabudowa to w większości budynki wiejskie, zabudowa ta posiada znaczące walory zabytkowe: bryły budynków, dachy kryte najczęściej dachówką ceramiczną, detal architektoniczny. W wielu wypadkach w budynkach zachowały się interesujące elementy wystroju lub konstrukcji wnętrza oraz ciekawy detal architektoniczny.

6.2. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE

- **Obiekty i obszary posiadające wpis do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego;**

Obiekty, zespoły i obszary wpisane do rejestru zabytków objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162 póź. 1568). Odnosnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji zabytków.

Rygory te obowiązują niezależnie od położenia budowli czy innego wpisanego do rejestru zabytków obiektu w poszczególnych strefach ochrony konserwatorskiej.

Rejestr zabytków województwa dolnośląskiego obejmujący teren gminy Miłkowice przedstawia Załącznik A do niniejszego tekstu.

6.3. CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI

6.3.1. BOBRÓW

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Nazwa Bobrów mogła powstać zarówno od przezwiska Bóbr, jak też określać miejsce, gdzie występowały bobry.

2) Historia wsi i dóbr

1343 r.- Pierwsza wzmianka o Bobrowie.

1739 r. – W Bobrowie notowana jest siedziba szlachecka.

1891, 1917 r. - Bobrów ma status majątku rycerskiego.

1917 r. Bobrów ma status majątku rycerskiego wraz z majątkiem chłopskim.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Bobrów jest niewielką wsią leżącą w odległości 4 km na północ od Legnicy. Jest to jednoroznica o osi wschód – zachód z założeniem folwarczno – dworskim w części środkowej. Budynki zgrupowane są wokół niemal kwadratowego dziedzińca, po stronie wschodniej dwór, po zachodniej i południowej zabudowa gospodarza, bok północny nie jest zabudowany. Północną i wschodnią (na przedłużeniu dworu) granicę założenia folwarcznego wyznacza niezbyt regularny szpaler drzew.

Zabudowa wsi w większości jednokondygnacyjna, usytuowana kalenicowo. Na północ od wsi, przy drodze do Pątnówka, znajduje się niewielkie osiedle składające się z budynków mieszkalno – gospodarczych, wzniesionych prawdopodobnie według jednego projektu. Obecnie większość z nich jest przebudowana, lecz nadal zachowały dawną bryłę.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739r. Niewielka wieś z siedzibą szlachecką.

1823r. Wieś położona wzdłuż osi wschód – zachód, którą wyznacza droga, przecinająca całą wieś i folwark, usytuowany w zachodniej części wsi. Posiada on prostokątny majdan, ograniczony przez budynki po dwa na północnym i południowym boku. Na zachód od folwarku zabudowa nierównomierna – czytelna jest jedna zagroda, poza tym pojedyncze budynki. We wschodniej części Bobrowa zabudowa ma charakter regularny, są to pojedyncze budynki (nie zagrody). Czytelne są drogi gospodarcze ograniczające siedliskowe: w części zachodniej obejmują szerszy pas terenu, w części wschodniej – węższy.

1936r. Zasadniczy układ wsi nie jest zmieniony. W części południowej folwarku zmieniony jest zarys majdanu – południowe skrzydło zabudowy dochodzi po skosie do drogi wiejskiej. Zabudowa wiejska na wschód od folwarku jest rozmieszczona nieregularnie - istnieją pustki między budynkami, natomiast zagrody i obejścia zlokalizowane są bezpośrednio przy drodze i w głębi działki. Zabudowa na zachód od folwarku jest raczej zwarta, zagrodowa, usytuowana przy drodze. Rozpoczęta jest zabudowa posesji przy drodze z Legnicy (z jej przedmieścia) do Pątnówka, przebiegającej pod kątem prostym do wiejskiej drogi.

W latach 30-tych XX w. powstało osiedle jednolitych budynków mieszkalno-gospodarczych, na północ od Bobrowa, przy drodze do Pątnówka.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Utrzymany jest układ przestrzenny wsi oraz jej historyczna zabudowa. Zachowany jest układ przestrzenny folwarku, trzy skrzydła zabudowy, majdan folwarczny z oczkiem wodnym i przechodząca przez majdan droga. Budynki gospodarcze są bardzo zniszczone, drzewostan usytuowany w północnej i zachodniej części założenia przerzedzony. Na odcinku drogi wiejskiej od szosy, przez majdan do granic zabudowy folwarcznej zachowana jest nawierzchnia z nieregularnej kostki granitowej w układzie „rombowym”. Fragmentarycznie zachowane są krawężniki, także z kostki granitowej.

6.3.2. DOBRZEJÓW

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Niemiecka nazwa Hummel znaczy trzmiel. Po 1945 r. została zastąpiona przez Komisję Urzędu Rady Ministrów nowotworem dzierżawczym Dobrzejów.

2) Historia wsi i dóbr

1739 r. - Miejscowość zaznaczona jest na mapie z tego roku.

1845 r. - Folwark pozostaje w dzierżawie wieczystej.

1891 r. - Dobra w Dobrzejowie wraz z folwarkiem *Johannenhof* (koło Lubina) mają status majątku rycerskiego.

1917 r. - Dobra w Dobrzejowie stanowią majątek rycerski wraz z własnością chłopską.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Dobrzejów leży na skraju lasów w odległości ok. 6 km na północ od Legnicy, we wschodniej części gminy Miłkowice. Wieś położona jest na zboczu niewielkiego wyniesienia. Zasadniczy układ komunikacyjny tworzy droga z Legnicy i krzyżująca się z nią droga z Rzeszotar. Znaczenia nabiera droga równoległa od południa do drogi z Rzeszotar, prowadząca niegdyś do leżącej tam cegielni. Zabudowa 1- i 2-kondygnacyjna, z przeważającym udziałem budynków parterowych sytuuje się przy tych drogach. We wschodniej części wsi osiedle złożone z kilku parterowych domków z lat 30-tych XX w.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Dobrzejów zaznaczony jest pojedynczym kółeczkiem jako wieś bez kościoła.

1823 r. Niewielka wielodrożnica oparta na planie krzyża. W północno-zachodnim narożniku usytuowane większe gospodarstwo - folwark, z prostokątnym majdanem, ograniczonym od północy i południa budynkami w układzie kalenicowym, a od wschodu i zachodu w układzie szczytowym. Drugie co do wielkości gospodarstwo znajduje się w północnej części wsi, po wschodniej stronie drogi.

Pozostała zabudowa wiejska nieregularna, złożona z pojedynczych budynków, luźno usytuowanych przy drogach.

1936 r. Zasadniczy układ komunikacyjny wsi opiera się nadal na dwóch skrzyżowanych ze sobą drogach. Zabudowa zagrodowa, nieregularnie rozmieszczona.

Wyróżniające się wielkością w 1823 r. gospodarstwo w północnej części wsi na tej mapie jest już trudne do jednoznacznego zlokalizowania.

W zachodniej części wsi, przy bocznej drodze położona jest gajówka.

Na południowy zachód od wiejskiej zabudowy usytuowana jest dość duża cegielnia.

Na wschód i północ od wsi znajdują się miejskie pola nawadniane (*Städtische Rieselfelder*).

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Zachowany jest zasadniczy układ wsi. Traci znaczenie wschodnia część drogi, stanowiącej przedłużenie drogi z Rzeszotar. Obecnie jest zwykłą drogą gruntową. Zabudowa uległa niewielkim zmianom: niektóre budynki rozebrano, powstało kilka nowych. Z dawnego folwarku zachowane są trzy budynki, lecz posiadają one różnych użytkowników. Przez majdan przeprowadzono drogi dojazdowe do budynków, zmienił on więc swoje urbanistyczne i funkcjonalne cechy.

6.3.3. GŁUCHOWICE

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Niemiecka nazwa Thiergarten oznacza Zwierzyniec, ale Komisja URM ustaliła niezbyt trafny neologizm topograficzny Głuchowice.

2) Historia wsi i dóbr

1386 r. - W tym roku wieś wzmiankowana jest pierwszy raz.

1739 r. - We wsi istnieje siedziba szlachecka oraz młyn.

1789 r. - We wsi notowany jest las, staw użytkowy oraz winnica, uprawiana jeszcze w 1845 r.

1891 r. - Dobra w Głuchowicach mają status majątku rycerskiego.

od 1909, 1917 r. - Majątek rycerski. Wraz z Kochlicami (*Kuchelberg*) oraz częścią Grzymalina (*Sechshufen-Langenwaldau*) stanowi tzw. *Fideikommißherrschaft Kuchelberg*.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Głuchowice leżą na skraju lasów, w północnej części gminy, 10,5 km na północ od Legnicy. Jest to niewielka miejscowość położona wzdłuż zakręcającej ze wschodu na północ drogi. Jedynie przy samym zakręcie słabo czytelne drogi gruntowe zakreślają czworobok i przy nich grupuje się część zabudowy. We wsi jest kilka oczek wodnych: jedno w „czworokacie dróg”, dwa pozostałe po zachodniej stronie drogi wiejskiej. Zabudowa wsi nieregularna, częściowo zagrodowa, 1 - i 2 - kondygnacyjna.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. - Miejscowość oznaczona jako siedziba szlachecka. We wsi istnieje młyn. Między Głuchowicami a Kochlicami znajduje się wiatrak.

1823 r. - Niewielka wielodrożnica, której układ komunikacyjny tworzy krzyż z nieregularnym czworo-kątem w części środkowej. Zabudowa nieregularna, złożona z pojedynczych domów, zasadniczo kalenicowa, usytuowana w większości przy drodze północnej i wschodniej oraz w centralnym czworoboku.

Na zachód od miejscowości znajduje się wiatrak.

Na południe od wsi położone są dwa stawy, a na wschód las o nazwie *Thierbusch*.

1936 r. - Miejscowość usytuowana przy drodze przebiegającej z północy na południe; w części południowej rozwidlającej się. Droga główna skręca na wschód, druga na południowy zachód i po krótkim, prostoliniowym odcinku skręca pod kątem prostym na północny zachód. W dalszym biegu dochodzi do niej przecznica tak, że w południowo-zachodniej części wsi drogi tworzą zarys trapezu.

Zabudowa wsi wzdłuż wyżej opisanych dróg nieregularna, złożona z niewielkich obejść i pojedynczych budynków. W „trapezie dróg” usytuowane jedyne duże gospodarstwo - zagroda.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Redukcji uległ układ dróg. Drogi z czworoboku stają się drogami dojazdowymi do poszczególnych gospodarstw, nie łączą się już ze sobą. Zabudowa tej części wsi także uległa pewnej redukcji.

6.3.4. GNIEWOMIROWICE

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Nazwa patronimiczna od imienia Gniewomir. Komes Gniewomir na tym właśnie terenie był wspominany w 1202 r. Od 1300 r. są tylko niemieckie zapisy: Foglarsdorf itp. Niemieckie Voglar oznacza: ptasznik, handlarz lub łowca ptaków.

2) Historia wsi i dóbr

1285-1305 r. - Do wsi należy ok. 657 ha gruntów. Kościelnie Gniewomirowice podlegały parafii w Ulesiu.

1722 r. - Gniewomirowice stanowią dobra szlacheckie.

1739 r. - We wsi notowana jest siedziba szlachecka, młyn i zajazd lub karczma.

1800 r. - Wspominana jest jeszcze uprawa winnej latorośli przy drodze do Chojnowa.

1845 r. - W Gniewomirowicach notowane są 2 folwarki: *Oberhof* i *Niederhof*. Ponadto w *Oberhofe* znajduje się dom mieszkalny urzędników.

1891, 1917 r. - Dobra w Gniewomirowicach mają status majątku rycerskiego.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Gniewomirowice leżą 8 km na zachód od Legnicy, wzdłuż drogi odchodzącej na północ od szosy Legnica-Chojnów, prowadzącej przez Jezierzany do drogi Miłkowice-Rzeszotary. Jest to wieś o osi płd.wschód- półn.zachód, położona w popalowanym terenie, nad meandrującą rzeczką Lubiakówką. Zabudowa po południowej stronie rzeczki wspina się już na stoki wyniesienia. W środkowej części Gniewomirowic, na wschód od drogi i Lubiakówki, na wzgórzu znajduje się dawny folwark. Zabudowa otacza regularny, prostokątny majdan. Skrzydło zachodnie, w którym zlokalizowany jest też budynek mieszkalny, jest nieco przedłużone w kierunku północnym, poza linię majdanu. Do folwarku prowadzi droga z kamienną nawierzchnią, wygradzona od północy murem, za którym znajduje się teren dawnych ogrodów dworskich ze stawem (obecnie pozbawionym wody). Zagłębienie po drugim stawie znajduje się nieco dalej na północ. Przez teren ten przepływa Lubiakówka. Na całej długości wsi wzdłuż jej brzegów, na szerszym lub węższym pasie terenu, rosną drzewa. W żadnym jednak miejscu ich układ nie daje podstaw do uznania tych zadrzewień za zieleń komponowaną. Na północny wschód od folwarku zlokalizowano osiedle pegeerowskich bloków mieszkalnych. Zarówno ich układ urbanistyczny, jak i forma kolidują z krajobrazem Gniewomirowic. Zabudowa pozostałej części wsi jedno- i dwukondygnacyjna, w większości zagrodowa, rozmieszczona nieregularnie, przy głównej drodze wiejskiej i odchodzących od niej przecnicach, wspinających się na wzgórze (w części południowej). Południowo-zachodnią część wsi przecina droga Legnica-Chojnów.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Niewielka wieś nad ciekim wodnym wpadającym do jezior zewnętrznych obok Jezierzan, złożona z kilku zagród, z siedzibą szlachecką i młynem w części środkowej oraz zajazdem, karczmą na południowo-zachodnim krańcu.

1823 r. Rozciągnięta wieś, zasadniczo jednodrożna, usytuowana wzdłuż potoku. W południowo-zachodniej części główna droga wiejska biegnie niemal południkowo, potem skręca na północny wschód. Na południe od tego zakrętu znajduje się niewielki teren zielony (ogrody?) z pojedynczą zagrodą.

Zabudowa wiejska rozmieszczona jest nieregularnie i raczej rzadko, luźno wzdłuż wiejskiej drogi, w większości zagrodowa. Drogi ograniczające działki siedliskowe czytelne tylko fragmentarycznie.

Na wschód od tej części wsi, w której droga zmienia kierunek, usytuowany jest folwark z czworobocznym majdanem otoczonym zabudową ze wszystkich stron. Ze wschodniego boku folwarku wybiega ku wschodowi aleja. Północno-zachodni narożnik wznosi się nad stawem. Przy drodze łączącej folwark z drogą wiejską usytuowane są pojedyncze budynki. 1936 r. Wieś zasadniczo jednodrożna, wzdłuż potoku *Fellendorfer Wasser*, lecz poprzecinana licznymi drogami, wśród nich dojazdowymi do poszczególnych posesji. W części południowej zaczątek układu gwiazdzistego.

Folwark na wschód od tej części wsi, w której droga zmienia kierunek, z prostokątnym majdanem obudowanym ze wszystkich stron. Od zachodu dochodzi doń droga łącząca go z drogą wiejską. Po jej północnej stronie usytuowane są dwa oczka wodne. Ze wschodniego boku zabudowy folwarcznej wybiega ku wschodowi aleja.

Zabudowa wsi luźna, nieregularnie rozmieszczona, w większości zagrodowa. Wyróżnia się jeden zespół, po wschodniej stronie drogi, z dość dużym prostokątnym dziedzińcem otoczonym budynkami. Wieś rozwinęła się w kierunku południowym i połączyła się z odseparowaną niegdyś częścią z samotną zagrodą, która nadal istnieje.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Zachowany jest zasadniczy układ wsi oraz większość historycznej zabudowy. Utrzymana jest dyspozycja przestrzenna folwarku. Budynki nie są użytkowane w sposób kolidujący z ich charakterem, lecz są bardzo zaniedbane. Zachowany jest mur oddzielający ogrody od drogi dojazdowej do folwarku. Teren zielony z ogrodami, usytuowany na zachód i północny zachód od folwarku, na skarpie, ma nadal charakter terenu zielonego z oczkami wodnymi i przepływającym przezeń strumieniem. Jego układ nie utrzymał się. Droga prowadząca do folwarku posiada nawierzchnię z prostokątnej kostki granitowej. Nawierzchnia z kostki granitowej zachowana jest również na drodze dojazdowej do posesji nr 37. Przy tejże drodze mostek z ciosów piaskowcowych, z kolebkowym sklepieniem.

6.3.5. GOŚLINÓW (GOŚLINA)

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Rekonstrukcja nazwy pierwotnej. Poprawniej byłoby Gosław (albo Gosławin). Nazwa niemiecka jest nazwą hybrydalną, składającą się z dwóch członów, z których pierwszy zawiera imię polskie Gosław (z dawnego Gościsław), a drugi stanowi niemiecki rzeczownik „Dorf” - „wieś”. Imię polskie w pierwszym członie uległo znacznym zniekształceniom wskutek adaptacji do niemieckiego systemu językowego.

2) Historia wsi i dóbr

1285-1305 r. - Do wsi należy 261 ha gruntów. 6 małych włók jako dobra dziedziczne należy do rycerza Gosławina, który lokował wieś na prawie niemieckim. Goślinów wraz z *Ausche*, *Grossnig* i Czerwonym Kościołem (*Rothkirch*) w legnickim stanowią dobra szlacheckie.

1739 r. - We wsi notowana jest siedziba szlachecka.

1891, 1917 r. - Dobra w Goślinowie mają status majątku rycerskiego.

1911 r. - Wspominany jest murowany tunel prowadzący do Goślinowa.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Goślinów leży w południowej części gminy Miłkowice w odległości 8 km od Legnicy, na południe od szosy Legnica-Chojnów. Miejscowość położona jest w urozmaiconym terenie, na zboczu-skarpie wzgórza. Układ dróg jest symetryczny, ma kształt zbliżony do podkowy, wzbogaconej łukowymi cięciwami. Po jednej stronie prostoliniowej podstawy, wyznaczającej kierunek południowy zachód - północny wschód znajduje się zabudowa wiejska, po drugiej, na południowo-zachodnim krańcu, zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem. Zabudowa folwarczna otacza prostokątny majdan. We wschodnim narożniku ten układ jest zaburzony - dwie stodoły są nieco odsunięte tak, że tworzy się niewielkie, dodatkowe podwórze. Dwór usytuowany jest w skrzydle południowo-zachodnim. Na południowy wschód od folwarku, częściowo na skarpie, nad przepływającym pod nią strumieniem, rozpościera się teren zalesiony z oczkiem wodnym. Droga, przechodząca przez ten teren to fragment zarysu podkowy. Wychodząc na wzgórze, poza teren zadrzewiony, droga ta przechodzi w aleję czereśniową. Zabudowa wiejska nieregularna, w większości zagrodowa, skupiona głównie przy północno-wschodnim krańcu podstawy podkowy. Należy podkreślić interesujące, niebanalne rozwiązanie planistyczne: symetria układu dróg, antytetycznie usytuowany folwark i pozostała część wsi.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Niewielka wieś bez kościoła, z kilkoma zagrodami oraz siedzibą szlachecką w części południowo-zachodniej. Z okolic siedziby szlacheckiej wypływa ciek, wpadający do strumienia, płynącego w kierunku jeziora w Jezierzanach.

1823 r. Wieś jednodrożna z południowego zachodu na północny wschód. Dominuje założenie folwarczne z kwadratowym niemal majdanem. Zabudowa wiejska usytuowana przy drodze, nieregularna, złożona z pojedynczych budynków. Od południa i północy graniczą ze wsią niezbyt duże obszary leśne. W południowy las wprowadzona jest z folwarku aleja, grobla o regularnym zarysie (dwukrotnie załamana pod kątem prostym).

1936 r. Wieś zasadniczo jednodrożna z dominującym założeniem folwarcznym w części południowo-zachodniej. Prawie kwadratowy majdan przytyka od południa do drogi. Bok wschodni

i południowy zabudowane są kalenicowo, bok północny (wzdłuż wiejskiej drogi) szczytowo, przy boku zachodnim usytuowane są niewielkie budynki oraz teren zielony. Nieco dalej na południowy zachód zlokalizowane są ogrody na regularnym, kwadratowym zarysie, podzielone na 4 regularne kwatery.

Pozostała zabudowa wiejska jest nieregularna, złożona głównie z pojedynczych budynków, zlokalizowana na północny-wschód od folwarku przy wiejskiej drodze oraz jej skrzyżowaniu z drogą do Lubiatowa i przy drogach dochodzących doń.

Na północ od folwarku znajduje się wyrobisko, dalej za nim - po południowej stronie drogi do Lubiatowa - zabudowania cegielni (3 duże budynki, pod kątem prostym, jeden bardzo mały między nimi).

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem jest dobrze zachowany w swych zasadniczych elementach: park, dwór, poszczególne budynki folwarku. Z ogrodów, położonych poza terenem założenia (i poza terenem gminy) na południowy zachód od dworu, pozostały jedynie dwa fragmenty muru, okalającego niegdyś ten teren. Z zabudowy folwarcznej zachowane są wszystkie budynki, w niezadowalającym stanie technicznym. Zachowany jest dwór, także wymagający remontu. Stojąca w pobliżu kapliczka (na południowy-wschód od dworu) została rozebrana przez jednego z mieszkańców już po 1945r. Budynki folwarczne zbudowane są jako murowane lub w konstrukcji szkieletowo-szachulcowej, lecz wszystkie posiadają podmurówkę-cokół z piaskowcowych ciosów. Niektóre posiadają też piaskowcowe obramienia otworów okiennych i drzwiowych. Park jest zaniedbany, z poszyciem, w części zachodniej znajduje się młodniak brzozowy. Część starodrzewu (w tym wiele dębów) usunięto. Zachowana jest główna droga, wychodząca z południowego skrzydła zabudowy folwarcznej, omijająca ogrody oraz oczko wodne i po rozwidleniu okalająca z obu stron, wschodniej i zachodniej, usytuowany malowniczo na zboczu niewielkiego wzgórza park. Ramię wschodnie tej drogi zachowane jest jako aleja, kontynuowana na szczycie wzgórza, już poza parkiem, jako aleja z drzew owocowych (czereśni) wśród pól. W zachodniej części parku (lub już poza nią) płynie meandrujący strumień. Granice parku nie są możliwe do określenia bez szczegółowych badań źródłowych i dendrologicznych. Cegielnia nie istnieje, pozostało po niej jedynie wyrobisko i (być może) filary bram, prowadzących na jej teren, oraz budynek mieszkalny.

6.3.6. GRZYMALIN

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Niemiecką nazwę Langenwalde „długi las” Komisja Urzędu Rady Ministrów zastąpiła nazwą dzierzawczą od nazwiska Grzymała.

2) Historia wsi i dóbr

1337 r. - Pierwsze wzmianki o wsi jako o miejscu określanym „zu Waldau”.

1354 r. - 15 lipca tego roku Wenzel sprzedaż Anestoriusowi z Florencji 6 dużych włók (Sechs Huben, potem: sechs Hufen) lasu z Merkel od granicy Lichtenberga aż do Głuchowic z prawem założenia tam folwarku, z prawem do odstrzału i wypasu.

1399 r. - W akcie notarialnym z dnia 3 listopada wspomniany jest proboszcz kościoła w *Langenwalde*, Jacobus Szodri.

1523 r. - Budowa pierwszego kościoła ewangelickiego z drewna.

1611 r. - Budowa drugiego budynku kościoła z wieżą.

1739 r. - Wieś podzielona jest na części (od zachodu): *Ober-*, *mittel-*, *nieder-Langenwaldau* oraz *sechs Hübner* (pisownia zgodna z oryginałem). W *Ober-* istnieje kościół, w *nieder - sechs Hübner* - siedziba szlachecka oraz młyn.

od 1909, 1917 r. - *Sechshufen-Langenwaldau* wraz z Kochlicami i Głuchowicami stanowią tzw. *Fideikommisß-herrschaft Kuchelberg*.

1911 r. - Miejscowość podzielona administracyjnie na trzy części: *Niederlangenwaldau*, *Oberlangenwaldau*, w którym znajdował się folwark oraz *Sechshufen Langenwaldau*.

Kościół jest murowany, ale przystawiona doń dzwonnica jest drewniana. W kościele znajduje się wiele starych nagrobków.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Grzymalin leży w północnej części gminy Miłkowice, w odległości ok. 11 km na północ od Legnicy i rozciąga się na przestrzeni 5 km pomiędzy dwoma kompleksami stawów rybnych. Położona w płaskim terenie niezwykle rozciągnięta ze wschodu na zachód jednodrożnica, w części zachodniej rozwidlająca się; od rozwidlenia główna droga skręca na północ. Zabudowa w większości zagrodowa, lokalizowana nieregularnie większymi skupiskami, pomiędzy którymi są duże obszary słabo, albo w ogóle nie zabudowane. Najintensywniej zainwestowany obszar położony jest na wschód i zachód od rozwidlenia dróg. Tutaj także, po północnej stronie drogi usytuowany jest kościół otoczony przez dawny cmentarz. Bezpośrednio w pobliżu rozwidlenia, po północnej stronie drogi i odsunięty nieco od niej zlokalizowany jest dawny folwark. Prostokątny majdan z trzech stron otaczają budynki. Obecnie nie odznaczają się one wartościami zabytkowymi. Drugie co do wielkości i intensywności zgrupowanie zabudowy położone jest we wschodniej części wsi. Zabudowa jedno- i dwukondygnacyjna, zagrodowa.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Niezwykle wydłużona miejscowość przebiegająca ze wschodu na zachód i tam skręcająca ku północy. Wieś podzielona jest na części (od zachodu): *Ober-, mittel-, nieder-Langenwaldau*; na wschodnim krańcu: *sechs Hübner* (pisownia zgodna z oryginałem). W *Ober-* zaznaczony jest kościół, w *nieder - sechs Hübner* siedziba szlachecka. Na południe od wsi przepływa *Schwartz Wasser* - Czarna Woda. Na południe od *Nieder L.* usytuowany jest na tej rzece młyn.

1823 r. Wydłużona jednodrożnica podzielona na części: *Ober- i Nieder-Langenwaldau*; część wschodnia nosi nazwę *Sechshufen*.

Ober-Langenwaldau.

Część wsi o najgęstszej zabudowie. Przy skręcie wiejskiej drogi na północ, po południowej stronie tej drogi znajdują się dwa średniej wielkości stawy o nieregularnej linii brzegowej. Po zachodniej stronie odcinka drogi biegnącego bezpośrednio na północ usytuowane są trzy inne stawy (prawdopodobnie sztuczne) o regularnej linii brzegowej. Największy z nich nosi nazwę *Stock T[eich]*. Oddzielone są od siebie jedynie groblami.

Zabudowa usytuowana jest przy głównej drodze wiejskiej poza dwoma wyjątkami: znacznie większym od pozostałych gospodarstwem - folwarkiem oraz zabudową zlokalizowaną na południe od stawów naturalnych. Zabudowa ta, składająca się z pojedynczych domów dość gęsto rozmieszczonych, usytuowana jest przy drodze, która jednak nie łączy się z główną, wiejską drogą, lecz dochodzi do obecnych Niedźwiedzic. Folwark, położony po północnej stronie wiejskiej drogi w pobliżu zakrętu na północ tworzą budynki otaczające prawie owalny majdan. Przy odcinku drogi, biegnącym na północ, zabudowa ma znacznie mniejszą intensywność. Poza pojedynczymi gospodarstwami wyróżnia się kolonia identycznie oznaczonych na mapie, regularnie rozmieszczonych po zachodniej stronie drogi pojedynczych budynków. W środkowej części *Ober-Langenwaldau*, po północnej stronie drogi usytuowany jest kościół wraz z niewielkim otoczeniem. Pozostała

zabudowa wiejska *Ober L.* jest w większości zagrodowa, usytuowana szczytowo do drogi i nieregularnie rozmieszczona, choć miejscami dość zwarta.

Na północ od tej części wsi zlokalizowana jest cegielnia i domy związane z gospodarką leśną.

Nieder-Langenwaldau.

Ta część Grzymalina ma charakter zdecydowanie wsi jednodrożnej z nieregularną zabudową, jedynie miejscami zwartą, w większości usytuowaną szczytowo. Wyróżniają się trzy zagrody położone na południe od wiejskiej drogi, większe od pozostałych i wyraźnie wyodrębnione. Jedno z nich zlokalizowane jest bezpośrednio nad rzeczką Czarna Woda *Schwarz Wasser*. Prawdopodobnie jest to młyn wodny, wymieniany w źródłach w 1845 r.

Sechshufen-Langenwaldau.

Tak oznaczony jest wschodni kraniec wsi. W części zachodniej *Sechshufen* czytelny jest zarys nawsia. Zabudowa tej części Grzymalina jest nieregularna, złożona z zagród i pojedynczych budynków, niezbyt gęsta. Nie można wyróżnić na tej mapie folwarku, wymienianego w źródłach. Na wschód od Grzymalina znajduje się staw, odgraniczony od wsi (tj. po zachodniej stronie) groblą. Podpisany jest Gr. T.

1936 r. Miejscowość podzielona jest na dwie jednostki: *Ober- i Nieder- Langenwaldau*.

Niezwykle rozciągnięta wieś, której zasadniczą oś komunikacyjną tworzy droga, przebiegająca ze wschodu na zachód i w zachodniej części skręcająca na północ. Przed skretem odchodzi przecznica, która po zatoczeniu łuku kieruje się na zachód. Brak jest naturalnych stawów, istniejących w 1823 r. między tą drogą a główną drogą wiejską. Nieco na wschód od tak powstałego rozwidlenia, po północnej stronie głównej drogi wiejskiej usytuowany jest folwark. Zabudowa zgrupowana wokół czworobocznego majdanu z owalnym oczkiem wodnym. Zabudowania otacza wąski pas ogrodów, poszerzony nieco ku zachodowi i przechodzący w części południowo-zachodniej w niewielki teren parkowy. W środkowej części wsi, po południowej stronie wiejskiej drogi, znajduje się drugi folwark. Jego układ nie jest czytelny - brak wyraźnego majdanu.

Zabudowa wiejska nieregularna, miejscami zwarta, w większości zagrodowa. Przy wschodnim krańcu wsi czytelne dwie duże zagrody - pozostałe są znacznie mniejsze. Większość zagród usytuowana bezpośrednio przy drodze wiejskiej, czasem przy przecznicach.

W zachodniej części wsi, przy odcinku drogi skierowanym na północ, po jego zachodniej stronie znajdują się 4 zarośnięte zbiorniki wodne.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Utrzymany jest zasadniczy układ wsi oraz charakter jej zabudowy. Z zabudowy folwarku w zachodniej części wsi zachowane są trzy skrzydła. W skrzydle północnym, odsuniętym najdalej od wiejskiej drogi, zlokalizowano dwa bloki mieszkalne z płaskimi dachami. Dawny folwark we wschodniej części wsi nie jest czytelny. Budynki gospodarstwa, użytkowanego przez PGR, nie posiadają cech zabytkowych.

6.3.7. JAKUSZÓW

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Nowa nazwa Jakuszów zastąpiła pierwotną hybrydalną nazwę niemiecką Jakobsdorf = wieś Jakuba. Pierwszym członem tej nazwy było łacińskie imię Jacob.

2) Historia wsi i dóbr

1225 r. - Wymieniany jest Jakub, syn Pantina, krewnego książęcego szambelana, także Pantina, który - prawdopodobnie - dał nazwę Pątnówkowi. Możliwe, że od imienia tegoż Jakuba Jakuszów otrzymał swą nazwę niemiecką: *Jakobsdorf*.

1285-1305 r. - Do Jakuszowa należy ok. 498 ha gruntów.

1296 r. - Książę legnicki Henryk V sprzedaje swemu rycerzowi Walwanowi von Provin sołectwo we wsi Jakuszów wraz z 2 małdrami dziesięciny jęczmiennej.

1349 r. - W Jakuszowie znajduje się staw książęcy. Waclaw, książę Śląska i pan Legnicy, nadał nowoufundowanemu przez siebie konwentowi benedyktynek w Legnicy prawo utrzymywania jednego rybaka do połowów w tym jeziorze.

ok. 1600 r. - We wsi jest 18 i 1/2 włók kmiecych. Pierwotnie ich liczba była równa 20. Ponadto 5 włók przypadało na książęcą część jeziora wraz z mieszkającymi tam rybakami.

1645 r. - 7 września zmarł Joachim Friedrich Bilitzer von Bilitz, pan na Jakuszowie, kapitan- porucznik cesarskiego majestatu, pochowany w Legnicy w kościele św.św. Piotra i Pawła.

1739 r. - W Jakuszowie notowana jest siedziba szlachecka oraz młyn.

1845 r. - Jakuszowie znajduje się placówka Urzędu d/s gospdarskich *Wirtschaftsamt*.

1891, 1917 r. - Dobra w Jakuszowie mają status majątku rycerskiego. W 1917 r. wraz z własnością chłopską.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Jakuszów leży prawie w centrum gminy, przy drodze Miłkowice-Rzeszotary, w odległości 6 km od Legnicy. Jest to widlica o wyraźnej osi wschód-zachód, sięgająca na południowym zachodzie po jezioro Tatarak, położona w płaskim terenie, nad strumieniem. Układ komunikacyjny tworzą dwie drogi, łączące się w zachodniej części wsi i zakreślające dość duże pseudo-nawsie (nie zamknięte drogami od wschodu). Zachodnią część wsi, po południowej stronie głównej drogi wiejskiej zajmuje założenie pałacowo-parkowe z folwarkiem. Prostokątny majdan, ograniczony od wschodu ogrodzeniem (mur nie istnieje), od północnego wschodu i południowego zachodu otaczają budynki gospodarcze. Skrzydło zachodnie stanowi pałac, za nim rozpościera się niewielki park, ograniczony od zachodu i północy ciekami wodnymi. Przez folwark poprowadzona jest droga dojazdowa do budynków znajdujących się bezpośrednio nad jeziorem Tatarak. Po jej północnej stronie zlokalizowane są domy mieszkalne typu „namysłowskiego”. Ich działki graniczą z parkiem. Pozostała zabudowa wiejska jest jedno- i dwukondygnacyjna, nieregularna, przeważnie zagrodowa.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

- 1739 r. Wieś nad ciekim wodnym, połączona z Pątnówkiem. Przy zachodnim krańcu wsi usytuowane są: siedziba szlachecka i młyn.
- 1823 r. Wieś o osi wschód-zachód. Zasadniczy układ komunikacyjny stanowią dwie drogi, prawie równoległe do siebie, między nimi ciek wodny. Zabudowa, w większości zagrodowa, rozmieszczona jest wzdłuż dróg, nieregularnie, w większości bezpośrednio przy drodze. W zachodniej części wsi, na południe od zabudowy, znajduje się niewielki folwark z prostokątnym majdanem. Teren wsi wyznaczony przez działki siedliskowe ograniczony jest drogami gospodarczymi.
- 1936 r. Widlica o zasadniczym układzie wschód-zachód. Zabudowa wiejska nieregularnie rozmieszczona, w większości zagrodowa, zlokalizowana przy drogach wiejskich. W południowo-zachodniej części wsi usytuowany jest folwark z czworobocznym majdanem. Zabudowę folwarczną stanowią: bok północny - dwa budynki, w narożniku południowo-wschodnim jeden budynek, bok zachodni: pojedynczy budynek na rzucie litery L. Przed nim gazon o kształcie zbliżonym do półkola. Od zachodu pałac otacza park założony przy dwóch ciekach wodnych, wpadających dalej na południu do jeziora Tatarak (*Pansdorfer See*).

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Zasadniczy układ wsi jest utrzymany, zanikła wschodnia droga, łącząca dwa ramiona widlicy. Zachowany jest zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem. Pałac użytkowany jako budynek mieszkalny wielorodzinny, park jako teren zielony, lecz nie jest zadbany. Utrzymana jest dyspozycja przestrzenna folwarku, zachowane w nienajlepszym stanie technicznym budynki folwarczne. Budynek inwentarski o najciekawszej formie architektonicznej, usytuowany w północnym skrzydle zabudowy, nie jest obecnie użytkowany i wymaga natychmiastowego remontu (niszczeje dach, brak odprowadzenia wód opadowych). Park zaniedbany. W centralnej części niewielki budynek, nieużytkowany, o niewłaściwej w tym miejscu formie. Zabudowę wsi stanowią budynki sprzed 1945 r. Nowe pojawiają się sporadycznie.

6.3.8. JEZIERZANY

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Powojenna nazwa Jezierzany zastąpiła niemiecką nazwę Seedorf, oznaczającą „wieś położoną nad jeziorem”.

2) Historia wsi i dóbr

1285-1305 r. - Do miejscowości należy 12 włók (ok. 210 ha), z tego większa część to jezioro.

1722 r. - Sinapius podaje, że z tej miejscowości pochodzi jedna gałąź rodziny von Ryme (inna pisownia: Riemben). Druga gałąź pochodzi z Sobótki (*Zopten*). W Jezierzanych posiadali część majątku.

1739 r. - W Jezierzanych notowana jest siedziba szlachecka oraz młyn.

1911 r. - Mieszkańcy wsi osiągnęli dochód w wysokości 37 marek z hektara.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Jezierzany leżą w centrum gminy Miłkowice, przy drodze z Gniewomirowic, ok. 6 km od Legnicy. Przez północny kraniec wsi przechodzi szosa z Jakuszowa do Miłkowic, południowy przecina linia kolejowa. Jest to niewielka jednodrożnica położona w płaskim terenie, między dwoma jeziorami-stawami, o osi północ-południe. W południowej części wsi, po zachodniej stronie wiejskiej drogi usytuowany jest dawny folwark. Obecnie istnieje północne skrzydło zabudowy, ustawione szczytowo do drogi. Na południe od niego znajduje się dawny dwór, ustawiony kalenicowo do drogi, nieco od niej odsunięty. Na południe od tych budynków położony jest teren zielony z oczkiem wodnym. Przy linii kolejowej usytuowane są budynki stacyjne. Historyczna zabudowa wsi jest jednokondygnacyjna, nieregularna; sytuuje się głównie po zachodniej stronie wiejskiej drogi.

Do Jezierzan należą administracyjnie budynki PKP, położone przy linii kolejowej, na południowy wschód od południowego krańca wsi.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Mała wieś z siedzibą szlachecką, usytuowana między dwoma jeziorami. Za północnym z nich znajduje się trzecie o nazwie *Krumteich*. Z południowego wypływa ciek i na nim zlokalizowany jest młyn.

1823 r. Osada usytuowana między dwoma zbiornikami wodnymi: *Pansdorfer See* i *See*, przy przebiegającej między nimi drodze. Dominuje dość duży zespół budynków na rzucie kwadratu. Pojedyncze budynki zlokalizowane są na południe od niego oraz na północ (w pewnym oddaleniu), przy skrzyżowaniu z drogą do Jakuszowa. Przy północnym brzegu *Pansdorfer See* usytuowany jest młyn wodny.

1936 r. Miejscowość o osi północ-południe (w przybliżeniu), położona między dwoma zbiornikami wodnymi: *Pansdorfer See* i *See*, przy przebiegającej między nimi drodze. W środkowej części, po zachodniej stronie drogi znajduje się folwark z nieregularnym majdanem, którego tylko północny bok jest zabudowany dwoma budynkami. Przy zachodnim boku zlokalizowany jest jeden budynek. Od południa trzy inne, niewyznaczające regularnej linii zabudowy. Od południa przytyka do nich i do majdanu teren ogrodów, dalej na południe niewielki park, prawie na rzucie prostokąta.

Zabudowa wiejska jest nieregularna, usytuowana przy drodze wiejskiej między obydwoma zbiornikami oraz przy skrzyżowaniu z drogą do Jakuszowa. W większości pojedyncze budynki - tylko przy samym skrzyżowaniu znajduje się większa zagroda.

Przy północnym brzegu *Pansdorfer See* usytuowanych jest kilka budynków z niewielkim oczkiem wodnym między nimi - całość o nazwie *Seehaus Pansdorf*.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Zachowany jest zasadniczy układ wsi. Stara zabudowa uległa częściowej destrukcji, pojawiły się nowe budynki, niezharmonizowane z zabudową historyczną: posiadają płaskie dachy i wysokość dwu kondygnacji. Folwark nie jest zachowany w całości. Drogę, prowadzącą przezeń, wydzielono i utwardzono asfaltem. Budynek inwentarski położony na północ od dworu zamieniono na mieszkalny, wielorodzinny. Dla poszczególnych lokali wydzielono działki, które ogrodzono siatką. Te działania spowodowały, że dawny folwark nie stanowi zespołu i funkcjonuje na zasadzie zwykłej

zabudowy wiejskiej. W pobliżu drogi usytuowany jest niewielki, zadrzewiony teren. Obecnie część starodrzewu jest wycięta i znajduje się tam pawilon usługowy z płaskim dachem. Pozostała zabudowa jest jednokondygnacyjna. Wiejska droga pomiędzy rozwidleniem dróg a przystankiem PKP posiada zachowaną nawierzchnię z prostokątnej kostki z szarego granitu, we wschodniej części wsi nawierzchnia ta ukryta jest pod „dywanikiem asfaltowym”.

6.3.9. KOCHLICE

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Powojenna nazwa Kochlice, zaproponowana przez Komisję Urzędu Rady Ministrów od nazwy osobowej Kochel lub Kochla zastąpiła nazwę niemiecką Kuchelberg = góra należąca do człowieka nazwiskiem Kuchel (w okolicy znajduje się Kochlickie Wzgórze, którego niemiecka nazwa brzmiała Kuchel Berg).

2) Historia wsi i dóbr

XV w. - Nazwa wsi Kochlice pojawia się w źródłach po 1400 r. Istnieje tam pałacyk myśliwski Piastów Legnickich.

1739 r. - W Kochlicach notowana jest siedziba szlachecka.

1891 r. - Dobra w Kochlicach mają status majątku rycerskiego.

1909 r. - Friedrich Nickisch von Rosenegk, poseł okręgu, rotmistrz w stanie spoczynku, posiadający Kochlice od końca XIX w., w 1909 r. utworzył z nich wraz z trzema innymi wsiami fideikomis (system dziedziczenia własności polegający na przejściu majątku tytułem spadku na spadkobiercę z zastrzeżeniem, że nie przysługuje mu prawo sprzedaży ani zastawu).

od 1909 do 1917 r. dobra w Kochlicach mają nadal status majątku rycerskiego. Ponadto wraz z Głuchowicami i *Sechshufen-Langenwaldau* (Grzymalin) stanowią fideikomis *Fideikommißherrschaft Kuchelberg*.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Kochlice leżą w północnej części gminy, 9 km na północ od Legnicy wzdłuż głównej szosy z Legnicy do Lubina. Od północnego zachodu, północy i wschodu otoczone są lasami. Jest to miejscowość o wyraźnie dwuczłonowej budowie położona w pofalowanym terenie. W części południowej dominuje dawne założenie pałacowo-parkowe z folwarkiem. Pałac nie istnieje, pozostały zeń jedynie sklepienie piwnice. Zabudowa folwarczna otacza od południa, wschodu i północnego zachodu trapezowy majdan. Dochodzi doń od zachodu droga, łącząca założenie z traktem z Legnicy. W części zachodniej majdanu usytuowane są garaże - pawilon z płaskim dachem. Ruiny pałacu zlokalizowane są na północny wschód od folwarku, na północ i wschód od tego zespołu rozpościera się teren zielony. Do folwarku prowadzi droga o nawierzchni z nieregularnego kamienia, łamanego. Przy skrzyżowaniu głównej szosy z drogą do folwarku usytuowana jest stara karczma, nadal użytkowana (w części). Część północna - wieś właściwa, zlokalizowana jest przy wiejskiej drodze, omijającej łagodnym łukiem od wschodu drogę Legnica-Lubin i łączącą się z nią kilkoma przecznicami. Zabudowa usytuowana jest w większości przy głównej drodze wiejskiej, ale także przy szosie oraz łączących obie drogi przecznicach. Na północnym krańcu Kochlic znajduje

się duże gospodarstwo. Pozostała zabudowa nieregularna, przeważnie zagrodowa, dwu- i jednokondygnacyjna.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Średniej wielkości wieś rozciągnięta z północy na południe z siedzibą szlachecką na południowym krańcu. Przecina ją esowato droga z Legnicy do Lubina. Między Kochlicami a Głuchowicami usytuowany jest wiatrak.

1823 r. Wieś, której główna oś komunikacyjna obchodzi łukiem od wschodu trakt Legnica-Lubin, przez Rzeszotary. Południową część miejscowości zajmuje założenie folwarczne, zlokalizowane w zakręcie drogi, która kieruje się stąd na północ. Zachodnią część folwarku tworzą budynki (prawdopodobnie gospodarcze) otaczające od północy, zachodu i południa prawie kwadratowy majdan. W części północno-wschodniej zlokalizowany jest większy budynek - pałac. Pozostała zabudowa zespołu to jeszcze jeden budynek gospodarczy, ustawiony skośnie do innych i odsunięty nieco na północ niewielki budynek (pawilon parkowy z „wykazu zabytków”?). Teren na wschód od założenia dworskiego pokryty jest siecią alei; w niektórych z nich poprowadzone są drogi.

Zabudowa północnej części wsi grupuje się głównie przy wiejskiej drodze na północ od założenia folwarcznego oraz przy przecznicach, łączących ją z traktem Legnica-Lubin. Sytuowana w większości szczytowo, dość gęsta. Inna grupa zabudowy usytuowana jest przy głównym trakcie w miejscu, w którym odchodzi na wschód droga do folwarku.

Na zachód od południowej części wsi znajduje się wiatrak.

1936 r. Widlica o osi północ-południe. Układ komunikacyjny tworzą dwie, w przybliżeniu równoległe, drogi łączące się na północnym krańcu wsi. Zachodnia z nich prowadzi do *Mittel-Rüstern*, wschodnia kończy się w folwarku. W części północnej zabudowa usytuowana wzdłuż obu ramion drogi, a także przy przecznicach. W części środkowej zabudowa zlokalizowana przy wschodniej drodze, w części południowej znajduje się założenie parkowo-folwarczne i część zabudowy wiejskiej.

Zabudowania folwarczne ułożone są wokół trapezowego, dość rozległego majdanu z prostokątnym zbiornikiem wodnym. W części wschodniej kształt majdanu traci regularność. Z południowo-wschodniego narożnika wychodzą dwie drogi pod kątem ostrym do siebie. Wschodni bok zabudowy folwarcznej usytuowany jest prostopadle do wschodniej z nich - a skośnie do pozostałych boków. Na południe i południowy wschód od zabudowy folwarcznej rozciągają się ogrody, na północ i północny wschód - park. Pozostała zabudowa, usytuowana na zachód od założenia folwarcznego, rozlokowana jest głównie wzdłuż drogi do *Mittel-Rüstern*. Jest to kilka zagród i obejść oraz pojedynczych budynków.

Zabudowa środkowej części wsi złożona jest z zagród i obejść. Ma charakter zwarty. Wśród budynków położony jest zbiornik wodny o nieregularnym zarysie. Zabudowa części północnej jest nieregularna, częściowo zagrodowa, w części złożona z obejść i pojedynczych budynków.

Na wschód od niej osiedle złożone z pojedynczych budynków i ogrodów, na planie ćwierci koła. Budynki usytuowane na obwodzie oraz bliżej środka, już mniej regularnie.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Utrzymany jest zasadniczy układ wsi oraz charakter jej zabudowy. Wiele z budynków utraciło cechy zabytkowe w wyniku remontów i przebudów, nowych obiektów jest niewiele. Z zespołu pałacowo-parkowego z folwarkiem pałac nie istnieje, zachowane są jedynie sklepienie piwnice. Folwark jest zachowany, zarówno jego układ, jak i poszczególne budynki, znajdujące się jednak w niezadowolającym stanie technicznym. Na majdanie zlokalizowano parterowe garaże z płaskimi dachami. Folwark podzielony jest między mieszkańców budynków mieszkalnych w zabudowie folwarcznej. Układ parku nie jest czytelny. Jedną z prowadzących przezeń dróg utwardzono i połączono nią północną i południową część wsi. W parku liczne samosiewy, część starodrzewu usunięto. Zachowane są dwie groble obsadzone starodrzewem, usytuowane na wschód od całego założenia. Założenie na planie ćwierci koła nie istnieje. Prawdopodobnie nie było zrealizowane, a mapa z 1936 r. przedstawiała jedynie projekt inwestycji.

6.3.10. LIPCE

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Nazwa powojenna Lipce (od „lipa”) częściowo tłumaczy nazwę niemiecką Lindenbusch oznaczającą „lipowy krzak”. Różnica w niemieckich zapisach Lindenbusch/Lindenpusch ma charakter wtórny, gdyż mieszano „b” z „p”.

2) Historia wsi i dóbr

1424 r. - Pojawia się pierwsza wzmianka o tym miejscu.

27. VIII 1452 r. - W okolicy wzgórza *Krigskoppe* na zachód od Lipiec, obrona mieszczańska z Legnicy pod wodzą burmistrza Ambrosiusa Bitschena pobiła księcia Johanna von Lüben, przybyłego z Chojnowa. Główną rolę odegrała zdobyta przez miasto w 1446 r. armata.

1739 r. - W Lipcach znajduje się wiatrak i zajazd lub karczma. W pobliżu zlokalizowana jest osada z siedzibą szlachecką opisana jako *Annawerder vulgo Eisenhut*.

1812 r. - Otwarcie kawiarni, ulubionego później przez legniczanie docelowego miejsca spacerów.

1813 r. - Zniszczenie wieży widokowej ustawionej na wzgórzu *Lindenbusch* za sprawą podkomorzego (*Kammerherra*) von Unruh.

1817 r. - Ustawienie na wzgórzu *Lindenbusch* kaplicy upamiętniającej dwie bitwy.

- I potyczkę na wyżynie *Goldberger*, z 13 maja 1634 r., w której załoga z Legnicy pod wodzą Arnima walczyła trzy godziny z Sasami (zdobyto 36 chorągwi, 27 sztandarów i 9 armat, które zabrano). Cesarski komendant Legnicy kazał spalić przedmieścia, aby nie dać wrogowi „postoju”. Spaliło się 346 mieszkań;
- II bitwę nad Kaczawą (*Katzbach*) z wojskami napoleońskimi.

1845 r. - W źródłach wymieniany jest park w Lipcach.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Lipce leżą 4 km na zachód od Legnicy. Jest to niewielka widlica usytuowana przy szosie Legnica-Chojnów oraz wzdłuż odchodzącej od niej na południe drogi. Po wschodniej stronie drogi wiejskiej znajduje się założenie pałacowo-parkowe z folwarkiem. Pałac usytuowany jest przy drodze, z drugiej strony rozciąga się prostokątny, wydłużony dziedziniec. Od południowej

strony otacza go zabudowa gospodarcza. W części wschodniej założenia rozpościera się park, przecięty ciekami wodnymi z południowego zachodu na północny wschód, wypływającym ze stawu zlokalizowanego tuż za budynkami gospodarczymi. Pozostała zabudowa wsi zagrodowa, dwu-

i jednokondygnacyjna, przy drodze Legnica-Chojnów, po południowej stronie, zwarta. W pozostałej części nieregularna. Granica między obrębami geodezyjnymi przebiega drogą Legnica-Chojnów. Budynki i tereny leżące po północnej stronie tej drogi należą już do Ulesia. W ten sposób rozdzielono obiekty, leżące w rzeczywistości w jednej miejscowości, związane ze sobą optycznie i funkcjonalnie.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Niewielka wieś usytuowana na południe od drogi z Legnicy do Chojnowa. Na północ od wsi, przy samej drodze usytuowany jest wiatrak i zajazd lub karczma. Na południowy zachód zlokalizowana jest miejscowość z siedzibą szlachecką opisana *Annawerder vulgo Eisenhut*.

1823 r. Elementem dominującym jest założenie parkowe, graniczące od zachodu z folwarkiem o nieregularnym majdanie, obudowanym kilkoma budynkami. Inna zabudowa - o ile istnieje - jest nieczytelna. Na północ od tego założenia, przy drodze z Legnicy do Gniewomirowic usytuowane są dwie cegielnie. Na zachód od założenia parkowego, na niewielkim wyniesieniu zlokalizowany jest wiatrak, jeszcze dalej na zachód *Kriegs Koppe* (Kopiec wojenny). Na południe odeń miejsce oznaczone jako *Annawerder od. Eisenhut* - tam znajduje się pojedyncza zagroda.

1936 r. Zasadnicza część osady to park założony przy cieku wodnym, przytykający od zachodu do folwarku z dwoma majdanami. Całość usytuowana jest po wschodniej stronie wiejskiej drogi. Zabudowa południowego majdanu zlokalizowana jest bezpośrednio przy tej drodze; północny połączony jest z nią drogą dojazdową; teren pomiędzy nimi zajmują ogrody. Po zachodniej stronie drogi wiejskiej usytuowana jest jedna zagroda i pojedyncze obejścia.

Na północ od tego założenia, przy drodze z Legnicy rozłożona jest nieregularnie zabudowa. W zachodniej części znajduje się zespół budynków i wyrobisko cegielni.

Na południowy zachód od parku znajduje się osada o nazwie *Annawerder*. Jest to zespół budynków zgrupowanych wokół prawie kwadratowego dziedzińca, położony na północ od drogi, odsunięty nieco od niej i połączony z nią dodatkowym dojazdem. Na wschód od tego zespołu usytuowany jest prawie kwadratowy zbiornik wodny.

Dość daleko na zachód znajduje się *Kriegs B.[erg]*.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Wieś zachowała swój układ przestrzenny oraz większość historycznej zabudowy. Nowe budynki są nieliczne. Zachowany jest zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem. Układ folwarku w zasadniczej części jest utrzymany. Na terenie dawnych ogrodów znajdują się garaże, szklarnie, niszczyjący budynek gospodarczy, komórki itp. Zachowane są oczka wodne, usytuowane między ogrodami i parkiem oraz płynący przez park ciek wodny. Teren parku jest podmokły i prawdopodobne jest, że dróżki biegły na groblach, zachowanych do dzisiaj. Inne elementy są zniszczone. Drzewostan zaniedbany: część starodrzewu usunięta, gęste poszycie, liczne samosiewy.

6.3.11. MIŁKOWICE

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Pierwotna nazwa niemiecka oznacza wieś o nazwie Arnoldi lub pozostającą w posiadaniu Arnolda. Nazwa polska utworzona jest od imienia Miłek.

2) Historia wsi i dóbr

1285-1305 r. - Do wsi należy 746 ha gruntów.

ok. 1420 r. - W Miłkowicach jest kilka folwarków pozostających w posiadaniu rodzin von Busewoy i von Slewicz. Wszystkie grunty należące do wsi miały 37 dużych włók po ok. 20 ha każda.

1600 r. - We wsi jest 15 i 3/4 włók chłopskich, z których na sołectwo przypada 1 i 1/3 włóki.

1911 r. - Mieszkańcy osiągają dochód w wysokości 32 marek z hektara.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Miłkowice leżą przy linii kolejowej Legnica-Żagań, 9 km od Legnicy. Jest to miejscowość gminna o głównej osi wschód-zachód, położona w płaskim terenie. Ze względu na ukształtowanie przestrzenne dzieli się na dwie części: wschodnią i zachodnią. Część wschodnia to ulicówka z niewielkim nawsiem w centrum, z folwarkiem na krańcu wschodnim, po północnej stronie wiejskiej drogi. Folwark ma prostokątny majdan. Zabudowa wschodniej części Miłkowic w większości zagrodowa, miejscami zwarta, jedno- i dwu-kondygnacyjna. Zachodnia część wsi związana jest z usytuowanym tam węzłem kolejowym i w planie posiada cechy wielodrożnicy. Zabudowa w wielu miejscach ma charakter miejski: długie bloki ze stromymi dachami: dwukondygnacyjne, wielorodzinne, wolnostojące budynki-wille oraz domy mieszkalne w typie familoków. Na styku obu części wsi zlokalizowany jest kościół, wybudowany w latach 30-tych XX w. Zabudowa, także współczesna, rozprzestrzenia się na północ oraz na południe obu części Miłkowic.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Dość duża miejscowość z dwoma rzędami zagród, o osi wschód-zachód, bez kościoła. Na północ od niej duży zbiornik wodny.

1823 r. Jednodrożnica o osi wschód-zachód, z nawsiem w części wschodniej, przecięta kilkoma przecznicami. Zabudowa jest nieregularnie rozmieszczona, zagrodowa lub składająca się z pojedynczych budynków, sytuowanych w większości przy drodze. Przy wschodnim krańcu wsi, po północnej stronie drogi znajduje się założenie folwarczne z kwadratowym, obudowanym ze wszystkich stron majdanem.

Przy drodze ze wschodniego krańca na południe, do Jezierzan usytuowane są zabudowania o nazwie *Torfhäuser*.

1936 r. W rozplanowaniu wsi czytelne są wyraźnie dwie części: wschodnia o charakterze wiejskim, z nawsiem, rozdzielonym drogą, oraz zachodnia, powiązana z węzłem kolejowym.

Na wschodnim krańcu wsi usytuowany jest folwark z prostokątnym majdanem folwarcznym z zabudowanymi wszystkimi bokami.

Zabudowa wschodniej części wsi jest w większości zagrodowa, nieregularnie rozmieszczona. Także w nawsiu. Drogi ograniczające działki siedliskowe od południa i północy czytelne są tylko w środkowej części wsi.

Przy zachodnim krańcu zlokalizowany jest węzeł kolejowy i związana z nim zabudowa usytuowana równolegle do torów, przebiegających z południowego wschodu na północny zachód. Ta zabudowa oznaczona jest jako: *Siegenderfer Familien Hsr.*

Na styku wschodniej i zachodniej części wsi, przed domami rodzinnymi teren częściowo zabudowany oznaczony jest jako *Molk*. Na południe od niego, przy drodze biegnącej południkowo usytuowany jest niewielki kościół.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Zachowany jest przestrzenny układ obu części wsi oraz większość historycznej zabudowy. Liczne są nowe obiekty: zarówno wśród starej zabudowy, jak i na obrzeżach miejscowości. Z zabudowy folwarcznej zachowane są jedynie trzy skrzydła. Budynki są w znacznej mierze przebudowane. Zachowana jest nawierzchnia kamienna na rampie kolejowej (beżowa, prostokątna kostka granitowa ze sferyczną górną powierzchnią).

6.3.12. PĄTNÓWEK

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Prawdopodobnie nazwę utworzono od imienia-nazwiska Pantina, które nosił szambelan książęcy, wymieniany w latach 1250-1270.

2) Historia wsi i dóbr

1250-1270 r. - Wspominany jest książęcy szambelan Pantina, od imienia którego prawdopodobnie utworzono nazwę miejscowości.

1285-1305 r., przed 1317 r. - Na dobra dziedziczne w Pątnówku składa się 6 włości. Do samej wsi należało początkowo tylko 9 włości.

1317 r. - Książę przydziela braciom Tymowi i Hartmannowi von Ronow dodatkowo do ich posiadłości w Pątnówku 3 leśne włości nad rzeczką Czarna Woda (*Schwarzwasser*). W sumie dobra w tej wsi obejmują 322 ha.

1739 r. - W Pątnówku notowane są: kaplica, dwa młyny wodne i wiatrak.

1845 r. - Do majątku należy dom rybaka nad jeziorem (*Jakobsdorfer See*).

1891 r. - Dobra w Pątnówku mają status majątku rycerskiego.

1917 r. - Dobra nadal mają status majątku rycerskiego. W jego skład wchodzi oprócz folwarku w Pątnówku: dom nad jeziorem, jezioro *Pansdorfer See* oraz część dóbr w Bobrowie.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Pątnówek leży przy drodze z Miłkowic do Rzeszotar, 6 km od Legnicy. Wielodrożnica o wyraźnej osi wschód-zachód, położona w płaskim terenie. W części zachodniej znajduje się niewielkie nawsie z oczkiem wodnym. W środkowej części wsi, po południowej stronie wiejskiej drogi zlokalizowane jest założenie pałacowo-parkowe z folwarkiem. Prostokątny majdan folwarczny otacza od południa i zachodu zabudowa: oficyny mieszkalno-gospodarcze oraz obora,

od strony północnej budowany jest nowy obiekt. Wschodnie skrzydło zabudowy nie jest wykształcone: zlokalizowany jest tam dwór mieszkalny i na południe od niego, wyraźnie odsunięty na wschód od reszty zabudowy, pałac. Dalej na wschód i północ od pałacu znajduje się niewielki teren zadrzewiony z dość dużym oczkiem wodnym. W północno-zachodniej części zespół przytyka do drogi; zachowany jest na tym odcinku mur ogrodzeniowy.

Po wschodniej stronie prostoliniowego odcinka drogi z Bobrowa (o kierunku północ-południe) zlokalizowane jest osiedle budynków mieszkalno-gospodarczych. Część z nich należy administracyjnie do Bobrowa, część do Pątnówka. Większość z nich jest już przebudowana, lecz jest wysoce prawdopodobne, że powstały w wyniku jednorazowej lokalizacji i według jednego projektu. Na wschodnim krańcu wsi usytuowane są zabudowania dawnego młyna. Pozostała zabudowa Pątnówka jest w przeważającej części zagrodowa, nieregularna, jedno- i dwukondygnacyjna.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Niewielka wieś usytuowana nad ciekim wodnym i łącząca się z Jakuszowem. Znajdują się tam: pojedyncza kaplica i młyn ze stopniem wodnym. Na południe od niego (i na zachód od Bobrowa) usytuowany jest wiatrak. Na północny wschód, na rzeczce Czarna Woda zlokalizowany jest drugi młyn ze stopniem wodnym.

1823 r. Miejscowość prawie połączona jest z Jakuszowem (granica nieczytelna). Rozciągnięta wzdłuż osi (w przybliżeniu) wschód-zachód. Droga przebiega nieregularnie. W środkowej części wsi znajduje się również nieregularne skrzyżowanie - drogi o osi północ-południe dochodzą do drogi wiejskiej wschód-zachód, lecz nie w tym samym miejscu. Wzdłuż drogi wiejskiej - również nieregularnie - zlokalizowane są zagrody i obejścia oraz pojedyncze budynki. W zachodniej części wsi znajduje się niewielkie nawsie. Na południe od zabudowy w środkowej części wsi usytuowany jest folwark z majdanem w kształcie wydłużonego prostokąta, którego jeden krótszy bok - wschodni jest niezabudowany.

Na wschód od miejscowości, przy drodze do Rzeszotar znajduje się miejsce o nazwie *Bruch M[ühle?]*. Jego zagospodarowanie jest trudno czytelne: częściowo w lesie usytuowane są prawdopodobnie dwa - trzy budynki tworzące pojedynczą zagrodę.

1936 r. Miejscowość posiada nieregularny układ dróg o zasadniczym zarysie jak w 1823 r. Zabudowa nieregularnie rozmieszczona, w większości zagrodowa i w większości przy wiejskiej drodze. W części zachodniej niewielkie nawsie z oczkiem wodnym.

W części południowo-wschodniej folwark z dużym, niemal kwadratowym majdanem. Dwa boki: zachodni i południowy posiadają zabudowę ciągłą, bok północny: dwa budynki normalnych rozmiarów, przy boku wschodnim, do którego przylega bezpośrednio ogród-park z pojedynczym budynkiem w centrum (pałacem?), dwa niewielkie budyneczki. Na północ od parku dość duży zbiornik wodny o nieregularnym zarysie; z północnego brzegu wychodzi ciek i w tym miejscu usytuowano młyn wodny.

Na wschód od wsi *Bruch M.[ühle]*. Pojedyncza zagroda z młynem.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Zachowany jest zasadniczy układ miejscowości oraz charakter jej zabudowy. Nowe obiekty są bardzo nieliczne. Zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem i dworem nie jest zachowany jako jedna

całość. Wydzielono dwór ze znaczną częścią dawnego majdanu folwarcznego. Wraz z pałacem pozostawiono leżący na wschód od niego niewielki teren zadrzewiony - dawne ogrody. Oba tak powstałe zespoły użytkowane są w różny sposób. Przy dworze zlokalizowano nowe budynki o dysharmonizującej formie (płaski dach, tymczasowe materiały budowlane). Dawny folwark funkcjonuje jako park maszyn, budynki gospodarcze są użytkowane na cele produkcyjne (tylko jeden posiada cechy zabytkowe, inne nie istnieją lub są przebudowywane). Pałac i położona na południe od niego oficyna użytkowane są jako budynki mieszkalne. Teren między nimi (dawne ogrody) zajęto pod uprawy krzewiaste. Mur z nietynkowanej cegły, otaczający teren folwarku od strony drogi, jest miejscami zarysowany i przechylony. Między Pątnówkiem a Rzeszotarami przebiega aleja.

6.3.13. RZESZOTARY

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Nazwa Rzeszotary jest nazwą służebną, wyrażającą „zajęcie dawnych mieszkańców osady”, wykonywane na rzecz księcia (potwierdza to położenie wsi w pobliżu Legnicy, siedziby księżęcej). W Rzeszotarach wyrabiano sita zwane rzeszotami, których używano do przesiewania zboża i mąki, a także do mieszania sypkich produktów rolnych. Rzeszotary są formą biernikową - w średniowieczu brzmiały Rzeszotarze. W tworzeniu się niemieckiej nazwy wsi miało miejsce zjawisko tzw. adideacji, tzn. skojarzenia obcej - słowiańskiej - nazwy z podobnym w brzmieniu słowem *Rüstern* = „wiązy”.

2) Historia wsi i dóbr

1281 r. - Dokument księcia Henryka ze Śląska z dnia 11/18 sierpnia wzmiankuje miejscowość *Rychtar*.

ok. 1300 r. - Wszystkie grunty wsi obejmują 800 ha, tj. 47 małych lub 10 dużych włók. Na sołectwo przypadały początkowo 4 i 1/2 albo 4 włóki, wolne od płatności i innych powinności. Kościołowi parafialnemu przydzielono 2 włóki, 5 włók mogło obejmować książęce lenno.

XIV w. - Przez cały XIV w. trwa ożywiony obrót nieruchomościami na obszarze wsi, co świadczy o istniejącym już wtedy rozdrobnieniu własności na terenie Rzeszotar.

1308 r. - W Rzeszotarach istnieje folwark obejmujący 3 włóki i należący do mieszczanina Heinricha Richolffa, którego książę właśnie zwolnił z obowiązku podwód, ciężącego na jego folwarku.

1315 r. - Wieś posiada wójta. Jest nim Konrad. 18 października sprzedał on czynsz w Legnicy.

XV w. - Budowa pierwszego murowanego budynku kościoła. Istnienie kościoła parafialnego w Rzeszotarach potwierdzone jest już od ok. 1300 r.

1424-1506 r. - W tym czasie pojawiają się nazwy części wsi, świadczące o jej podziale administracyjnym. W 1424 r. wymieniane jest *Nieder-Rüstern*, w 1506 *Ober- i Mittel Rüstern*.

1523 r. - Przejęcie kościoła przez ewangelików.

1684-1712 r. - Właścicielem jest Hans Christian von Kölichen, który założył *Fidei comissi primogenii*, gdzie przyjęto zasadę, że wszyscy członkowie tego rodu muszą nosić jedno z dziewięciu niżej wymienionych imion: Albrecht, Dietrich, Ernst, Friedrich, Hermann, Heinrich, Volrad, Waremund, Wilibald.

1684-1706 r. - Właścicielem dóbr we wsi jest bratanek Hansa Christiana von Kölichen, Hans Heinrich (ur. 24. 12. 1683 r.). Rodzina pokładała w nim duże nadzieje, które pozostały niespełnione, gdyż zginął on dnia 7. 05. 1706 r. z ręki kawalera Constantina von Wallenrodt w Tübingen w księstwie wirtemburskim. Wskutek tego ród stracił dzierzawione dobra *Ober-Rischtern* na rzecz jego matki, Anny Heleny von Opper (primo voto von Schkopp).

1739 r. - W części *Ober-Rüstern* istnieje siedziba szlachecka, kościół oraz *Fleischer fuhrweg* (wozownia lub zakład produkcji wozów należący do Fleischera?). W *Nieder-Rüstern* zlokalizowana jest druga siedziba szlachecka oraz cegielnia *Briese*.

1845 r. - W *Ober Rüstern* znajduje się fabryka syropu ziemniaczanego należąca do Wilhelma Methnera, zatrudniająca 22 pracowników.

1856 r. - Budynek kościoła jest murowany, z dachem ceramicznym i nasadzoną na nim drewnianą wieżą z dwoma dzwonami.

1891 r. - Dobra w *Mittel-Rüstern* wraz z folwarkiem *Briese* stanowią majątek rycerski.

1911 r. - Miejscowość podzielona jest na trzy gminy: *Mittelrüstern*, *Niederrüstern*, *Oberrüstern*. Należy do niej topograficznie folwark *Briese*.

1917, 1937 r. - *Mittel Rüstern* wraz z *Briese* stanowi majątek rycerski. Ponadto znajduje się tam własność chłopska.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Rzeszotary leżą ok. 6 km na północ od Legnicy. Rozciągnięte są w płaskim terenie, wzdłuż niewielkiego cieką wodnego, obecnie skanalizowanego na prawie całej długości. Jest to wielodrożnica o wyraźnej osi komunikacyjnej wschód-zachód, poprzecinanej szlakami komunikacyjnymi różnego rodzaju i o różnej randze. W środkowej części Rzeszotar znajduje się niewielkie nawsie z kościołem; zachodnią część tego nawsia zniekształciło przebiecie nowej drogi z Legnicy do Lubina, na wschód od niego przecina wieś linia kolejowa. W zachodniej części Rzeszotar znajduje się drugie, dość wąskie nawsie. Zostało także zniekształcone przez przeprowadzenie przez jego zachodnią część drogi szybkiego ruchu na estakadzie. Większa część zabudowy wiejskiej sytuuje się przy głównej drodze wiejskiej, lecz ponadto zabudowie ulegają drogi-szosa wylotowe ze wsi (na Legnicę i Lubin) oraz - na wschód od linii kolejowej - dawna droga gospodarcza, ograniczająca od południa działki siedliskowe i prowadząca do Dobrzejowa. Zabudowa zasadniczej części wsi jest w znacznych partiach zwarta, zagrodowa, jedno- i dwukondygnacyjna,

w większości szczytowa. Zabudowa po zachodniej stronie ulicy Legnickiej w kierunku na Legnicę ma charakter zabudowy miejskiej (dość duże budynki jedno- lub wielorodzinne, wolnostojące), powstawała w dwudziestoleciu międzywojennym XX w.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Wieś rozciągnięta ze wschodu na zachód; z częścią *Ober* (zachodnią) i *nieder* (wschodnią; pisownia oryginalna). W części *Ober*- zaznaczona jest siedziba szlachecka. W centrum wsi zlokalizowany jest kościół. We wschodniej części wsi oznaczonej *nieder* zlokalizowana jest druga siedziba szlachecka. Na północ odeń cegielnia *Briese*. Po zachodniej stronie kościoła przebiega droga z Legnicy do Lubina.

1823 r. Na mapie z tego roku wieś nie jest podzielona na części. Wyróżniona jest jedynie wschodnia partia miejscowości, oznaczona *Briese*.

Rzeszotary mają charakter ulicówki z dwoma nawsiami. We wschodnim z nich zlokalizowany jest kościół wraz z niewielkim terenem otaczającym. Nieco na wschód od zachodniego nawsia, po północnej stronie wiejskiej drogi, znajduje się wyróżniające się wielkością gospodarstwo (folwark?). Wokół niemal kwadratowego majdanu z pojedynczym budynkiem w środku zgrupowana jest zabudowa: duże budynki od północy i zachodu, drobne od wschodu; od południa łączy się ono z wiejską drogą.

We wschodniej części Rzeszotar od głównej drogi wiejskiej odchodzi na południowy wschód droga prowadząca do Dobrzejowa. Po północnej stronie wiejskiej drogi usytuowany jest folwark *Briese*. Tworzą go dość duże budynki otaczające niemal kwadratowy majdan. Jeden budynek znajduje się poza zachodnim skrzydłem zabudowy. Z południowo-zachodniego narożnika odchodzi droga, łącząca folwark z wiejską drogą. Z północno-wschodniego narożnika wychodzą dwie drogi: jedna na północ, druga na wschód

Zabudowa wiejska zachodniej części wsi z dwoma nawsiami jest w większości zwarta, nieregularna, częściowo zagrodowa. Zabudowa wiejska wschodniej części wsi składa się z pojedynczych, nieregularnie usytuowanych przy drodze budynków.

Ze wschodniego nawsia odchodzi na północ droga do Kochlic. Na północ od części zachodniej usytuowany jest wiatrak.

ok. 1911 r. Powstała kolonia mieszkalna przy przejeździe kolejowym położona na południe od zasadniczej części miejscowości.

1936 r. Miejscowość podzielona jest na części: *Ober- i Mittel-Rüstern*, na wschodnim krańcu znajduje się *Briese*.

Zachowany jest zasadniczy układ miejscowości: ulicówki z dwoma nawsiami o zwartej zabudowie, rozluźnionej nieco na wschodnim krańcu. Widoczne zaczątki wielodrożnicy: zabudowa rozprzestrzenia się wzdłuż dróg o osiach północ-południe, przecinających wieś. Pierwotny układ zniekształcony jest przez nowe trakty komunikacyjne: linię kolejową i drogę Legnica-Lubin.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Pierwotny charakter wsi jako ulicówki został w znacznym stopniu zniekształcony przez przeprowadzenie kolejnych arterii komunikacyjnych: linii kolejowej, drogi Legnica-Lubin oraz w ostatnich czasach - drogi szybkiego ruchu Legnica-Lubin na estakadzie. Zachowanych jest wiele budynków z przedwojennej zabudowy. Istnieją oba kościoły. Kościół katolicki położony w zachodniej części wsi, powstały w latach 30-tych XX w., obecnie użytkowany jest jako kaplica cmentarna. W wielu miejscach zachowane są nawierzchnie kamienne: z drobnej kostki z szarego granitu w układzie skośnym, z prostokątnej kostki granitowej, żółto-brązowej, w układzie „cegiełkowym” oraz z drobnej, szarej, nieregularnej kostki granitowej. Dawny folwark *Briese* nie istnieje. Niezgodne z charakterem zabudowy wiejskiej, a czasem wręcz kolidujące swą formą oraz lokalizacją są niektóre realizacje budowlane. Budynki Straży Pożarnej oraz Szkoły Podstawowej, zlokalizowane w pobliżu kościoła i skrzyżowania z ul. Legnicką, są obiektami kolidującymi. Straż Pożarna swą bryłą, a zwłaszcza płaskim dachem, Szkoła Podstawowa lokalizacją, bryłą oraz dachem.

6.3.14. SIEDLISKA

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Nazwa niemiecka jest zniekształconym zapisem fonetycznym nazwy pierwotnej. Nazwa Siedliska pochodzi od oznaczenia miejsca zamieszkania, zasiedzenia - siedziby, gniazda.

2) Historia wsi i dóbr

1356 r. - Pierwsza wzmianka o Siedliskach.

1722 r. - Właścicielem jest Hans Christian von Kölichen und Rischtern auf Siegendorff, Nieder-Rischter und Schmerbach, który z dóbr w Siedliskach i Schmerbach utworzył „fidei commissum Familiae” pozostający we władaniu rodziny von Kölichen.

1739 r. - We wsi notowana jest siedziba szlachecka i dwa młyny.

1789 r. - Wieś podzielona jest na dwie części: „wiejską”, stanowiącą fideikomis rodziny von Köhlichen od 1722 r. oraz „kościelną” (*der siegendorfer Kirchteil*).

1845 r. - Majątek stanowi fideikomis. We wsi znajduje się sołectwo dziedziczne.

1891 r. - Dobra w Siedliskach mają status majątku rycerskiego.

1911 r. - Mieszkańcy wsi osiągają dochód w wysokości 26 marek z hektara.

1917 r. - Majątek w Siedliskach należy do ordynacji Miłkowice.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Siedliska leżą w zachodniej części gminy, na południe od linii kolejowej Legnica-Chojnów. Widlica o osi wschód-zachód, położona w płaskim terenie wzdłuż strumienia Brochotka, obecnie skanalizowanego.

Na wschodnim krańcu wsi zlokalizowany jest kościół oraz otaczający go cmentarz. Przy zachodnim krańcu wsi znajduje się dawny folwark z rozległym, prostokątnym majdanem. Zabudowane są trzy boki majdanu, przy czym część budynków jest znacznie przebudowana. W skrzydle wzdłuż drogi usytuowany jest parterowy pawilon z płaskim dachem. Wschodnia część wsi posiada zabudowę zwartą, zagrodową; dominują zagrody o niewielkiej powierzchni. W części zachodniej dominują zagrody znacznie większe, zabudowa jest luźniejsza. Przeważa zabudowa dwukondygnacyjna. Na wschodnim i zachodnim krańcu wsi lokalizuje się nowa zabudowa.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Dość duża wieś o osi wschód-zachód, usytuowana nad ciekim wodnym. W części zachodniej (odsuniętej od cieku) zlokalizowana jest siedziba szlachecka. Na południe od niej, na cieku usytuowany jest młyn. Drugi młyn położony jest na północ od wschodniego krańca wsi, na północnej odnodze cieku (na wschodnim krańcu wsi ten ciek rozwidla się).

1823 r. Wieś o zasadniczym ukierunkowaniu wschód-zachód, której zabudowa zlokalizowana jest przy dwóch niemal równolegle biegnących drogach. Zabudowa złożona z zagród i pojedynczych budynków, w większości szczytowa, raczej zwarta. Wyróżnia się kilka większych zagród; część z nich usytuowana nieco dalej od drogi. W części zachodniej znajduje się największa z nich z prostokątnym, obudowanym ze wszystkich stron majdanem.

Drogi ograniczające działki siedliskowe są czytelne, tylko w jednym miejscu po stronie północnej ich bieg jest zakłócony.

1936 r. - Widlica usytuowana wzdłuż dwu głównych dróg, biegnących niemal równolegle i połączonych licznymi przecznicami.

Zabudowa nieregularnie rozmieszczona, miejscami dość zwarta, w większości zagrodowa.

W pobliżu zachodniego krańca wsi położony jest folwark z kwadratowym niemal majdanem obudowanym zabudową ciągłą od północy, zachodu i południowego zachodu. Północny bok zabudowy folwarcznej przytyka do wiejskiej drogi. Przy południowym boku znajdują się jedynie dwa budynki: jeden połączony ze skrzydłem zachodnim, drugi równolegle do niego - między nimi wjazd na majdan. Wschodni bok zajmują dwa mniejsze budynki, za nimi rozciąga się ku wschodowi teren ogrodów.

We wschodniej części wsi, po północnej stronie drogi położone są trzy inne gospodarstwa, wyróżniające się swoją wielkością.

Południowa droga ograniczająca działki siedliskowe jest dość dobrze czytelna. Północna zanikła ze względu na przebiegającą niewiele dalej linię kolejową.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Zachowany jest układ przestrzenny wsi oraz większość zabudowy. Dobrze zachowana jest południowa droga gospodarcza ograniczająca działki siedliskowe (droga północna nie jest zachowana). Folwark został zdegradowany, istnieją wprawdzie trzy skrzydła zabudowy (zachodnie, północne i wschodnie), ale niekompletne, nie łączą się ze sobą. W skrzydle północnym część budynków jest albo zupełnie przebudowana, albo całkowicie nowa (parterowy pawilon z płaskim dachem). Ze skrzydła południowego zachowany jest jedynie budynek inwentarski w bardzo złym stanie technicznym.

6.3.15. STUDNICA

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Nazwa niemiecka jest zniekształconym zapisem fonetycznym nazwy pierwotnej.

2) Historia wsi i dóbr

1305 r. - Wymieniany jest kościół w Studnicy oraz jego rektor Gabriel von Rimini Henricus.

1524 r. - W tym roku kościół przechodzi pod władanie ewangelików. Pierwszym pastorem jest Berth. Nähring.

1704-1707 r. - W kościele znajdują schronienie uciekinierzy z Pątnowa.

1739 r. - W Studnicy notowana jest prócz kościoła siedziba szlachecka oraz młyn.

1776 r. - Majątek stanowi Fideikommiß, tzn nie można go dzielić.

1813 r. - Zniszczenie kościoła przez wojska francuskie (wg innych źródeł rosyjskie) w czasie kampanii napoleońskiej.

1816 r. - Budowa nowego, murowanego kościoła z wieżą.

1891, 1917 r. - Wraz z folwarkiem *List* stanowi majątek rycerski. W 1917 r. należy do Fideikommiss Pątnówek.

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Studnica leży w zachodniej części gminy, w połowie drogi między Legnicą a Chojnowem. Jest to nieduża jednodrożnica położona na stoku niewielkiego wyniesienia, nad ciekim wodnym. Na północno-wschodnim krańcu wsi, na wzniesieniu zlokalizowany jest kościół w otoczeniu dawnego cmentarza. W tej części znajdują się jeszcze trzy dość duże zagrody, w jednej z nich jest młyn. Tę część wsi rozdziela szosa Chojnów-Legnica. Pozostała część Studnicy zlokalizowana jest przy wiejskiej drodze, odchodzącej w dół od szosy i kończącej się w folwarku, usytuowanym na południowo-zachodnim krańcu wsi. Majdan folwarczny, położony także na pochyłości, ma nieregularny zarys, zwężający się w kierunku południowym. Północne skrzydło zabudowy tworzą dwa budynki, budynek mieszkalny (dwór lub budynek zarządcy) i dawna stajnia. Zachodnie skrzydło zabudowy tworzą budynki - głównie stodoły - na linii łamanej; ostatnia z nich usytuowana jest pod kątem prostym do pozostałych i tworzy skrzydło południowe. Od wschodu usytuowane są trzy budynki; dwa (obora i spichlerz) kalenicowo, środkowy - dawna stajnia - szczytowo. Pozostała zabudowa wsi jest nieregularna, zagrodowa, jedno- i dwukondygnacyjna.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Niewielka wieś złożona z kilku, nieregularnie usytuowanych zagród. Na północnym krańcu zlokalizowany kościół. Na południowym siedziba szlachecka. Na południe od kościoła przebiega droga z Legnicy do Chojnowa (za Studnicą rozwidła się, północna odnoga prowadzi bezpośrednio do Chojnowa). Przez Studnicę przepływają dwa ciek: jeden bierze początek

w pobliżu siedziby szlacheckiej, drugi rozszerza się w niewielkie jezioro, na jego północnym krańcu usytuowany jest młyn.

1823 r. Miejscowość położona jest przy drodze o kierunku w przybliżeniu północ-południe oraz prostopadłej do niej. Przy ich skrzyżowaniu, po północnej stronie, usytuowany jest kościół.

Zabudowa wiejska zlokalizowana jest na południe i zachód od kościoła, przy drogach. Złożona głównie z pojedynczych budynków (zagród nie widać).

W części południowej znajduje się niewielki, wydłużony majdan folwarczny, zabudowany jedynie z dwóch boków.

Na zachód od południowej części wsi położony jest staw *Dorf T.[eich]*, oddzielony od wsi groblą. Dalej na południe znajduje się zespół stawów. Największy i najdalszy z nich nosi nazwę *Gr. Teich*.

1936 r. Zasadniczy układ wsi jest taki sam. Czytelne jest otoczenie kościoła - cmentarz.

Folwark z majdanem o kształcie zbliżonym do trójkąta, obudowanym. Przy jego północnym boku przechodzi droga ze wsi, z południowego narożnika wychodzi okrężna droga, łącząca się na północy z drogą wiejską.

Zabudowa wsi nieregularna, przy drogach, częściowo zagrodowa. W północnej części wsi, przy dawnym jeziorze wiejskim *Dorf T.*, zlokalizowany jest młyn wodny.

Stawy uległy zarośnięciu - są bagnami; jedynie dawne *Gr. Teich* oznaczone jest jako wodny zbiornik, lecz przedzielony groblami.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Zasadniczy układ oraz zabudowa wsi są zachowane. Zachowana jest dyspozycja przestrzenna folwarku i jego zabudowa. Budynki są bardzo zaniedbane. Folwark jest podzielony własnościowo.

6.3.16. ULESIE

1) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Prawdopodobnie nazwa niemiecka jest zniekształconym zapisem fonetycznym nazwy pierwotnej. Obecna nazwa jest dosłownym tłumaczeniem nazwy niemieckiej.

2) Historia wsi i dóbr

1283 r. - W dokumencie Bolka Świdnickiego z 4 marca tego roku, dotyczącym wsi *Mochau* wspomniany jest Friedrich de Waldow (nazwisko utworzone od nazwy wsi).

1285-1305 r. - W tym czasie do Ulesia należy ok. 1109 ha gruntów.

przed 1311 r. - Książę legnicki Bolesław III zamierzał podarować wieś Ulesie wrocławskiemu konwentowi św. Klary, lecz zamiast tej wsi przekazał im inną koło Niemczy. Ulesie książę sprzedał panu Cristanowi v. Gerhardisdorph na prawach lenna.

1343 r. - Trwają negocjacje pomiędzy konwentem św. Klary z Wrocławia a książętami legnickimi, Waławem I i Ludwikiem I, synami Bolesława III, w sprawie zrzeczenia się przez klaryski praw do wsi Ulesie. Prawa do Ulesia uzyskały klaryski w spadku po śmierci Bolesława III. Układ między konwentem a synami Bolesława III zostaje zawarty 22. III 1343 r. i zatwierdzony przez Apeckę, oficjała biskupa wrocławskiego.

18. XI 1353 r. - Waław, książę Śląska i pan Legnicy (*Wenczlaw*), kupił od rycerza Jeszka Budziwoja (*Jesco Buzewoy*) wieś Ulesie (*Waldaw*).

1354 r. - Sołtysem w Ulesiu jest Mikołaj. Nabył on wraz z Reynhartem von Gusk, mieszkańcem wsi *Reischnit*, młyn zwany *Pusch* położony w *Reischneter* zobowiązując się, że ani on, ani jego następcy nie wybudują tu nowego młyna.

ok. 1500 r. - Budowa obecnego, murowanego budynku kościoła.

1524 r. - Przejęcie kościoła przez ewangelików.

1701 r. - Kościół odbierają katolicy.

1707 r. - Restytucja kościoła jako ewangelickiego.

1845 r. - We wsi znajduje się między innymi wolne sołectwo dziedziczne, należące do Friedricha Wilhelma Schuberta.

1910 r. - Powiększono uprawy owoców i założono wodociąg.

1917 r. - W Ulesiu znajduje się 6 większych gospodarstw o powierzchni od 42,2 ha do 55,5 ha.

1937 r. - W miejscowości istnieje 12 dużych gospodarstw-majątków o powierzchni od 20, 5 ha do 61 ha (por. powyżej wykaz właścicieli).

3) Położenie i obecny układ przestrzenny miejscowości

Ulesie leży w południowej części gminy, ok. 5 km na zachód od Legnicy, na północ od drogi Legnica-Chojnów. Miejscowość o osi wschód-zachód, położona w lekko wznoszącym się ku zachodowi terenie. Ulicówka ze znacznymi fragmentami układu widlicowego, obecnie zredukowanego do fragmentów ramion widlicy i łączących je dróg poprzecznych. W partii

środkowej pozostałości nawsia. Zachodnia część tego nawsia ma nieco zniekształcony plan przez znajdujący się tam w otoczeniu dawnego cmentarza kościół. Zabudowa wsi jest zwarta, w większości zagrodowa, w znacznych partiach głównie szczytowa. Wyróżniają się duże gospodarstwa (prawdopodobnie dawne majątki), z okazałą, dwukondygnacyjną zabudową. Zagęszczenie zagród jest tak duże, że niektóre usytuowane są „w drugiej linii” i prowadzą do nich tylko krótkie drogi dojazdowe. W pozostałej zabudowie wiejskiej także dominuje zabudowa dwukondygnacyjna. Budynki posiadają dachy strome, wiele z nich z naczółkami. Zdarzają się dachy polskie, mansardowe.

4) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Duża wieś z trzema (!) rzędami zagród, rozciągnięta ze wschodu na zachód nad ciekim wodnym, wpadającym do *Schwartz Wasser*, z kościołem, zlokalizowanym w pobliżu zachodniego krańca wsi.

1823 r. Ulicówka o osi wschód-zachód z dość zwartą zabudową, w większości zagrodową, i nawsiem poprzecinanym licznymi przecznicami. W zachodniej części nawsia kościół otoczony niewielkim terenem. Działki siedliskowe ograniczone drogami gospodarczymi, w części północnej o zaburzonym przez uskok przebiegu (w planie).

Na zachód od zachodniego krańca wiatrak.

1936 r. Ulicówka o osi wschód-zachód poprzecinana licznymi przecznicami i drogami gospodarczymi, z nawsiem. W zachodniej części nawsia kościół otoczony cmentarzem. Zabudowa zwarta, zagrodowa. Wiele z zagród usytuowanych jest w głębi działki. Słabo czytelne są drogi ograniczające od północy i południa działki siedliskowe; ich przebieg jest nieregularny. Przy północnej z nich, po „zewnątrznej” stronie, usytuowany jest cmentarz na planie prawie kwadratu.

5) Stan zachowania układu przestrzennego i jego elementów składowych

Zachowany jest układ miejscowości oraz większość jej historycznej zabudowy. Nowych budynków jest tak niewiele, że nie wpływają one na charakter wsi. Zdegradowano zespół mieszkalno-gospodarczy nr 88: wyburzono stodołę i prawdopodobnie inne budynki gospodarcze - pozostał tylko budynek mieszkalny. Przed nim wystawiono duży, nowy pawilon z daszkiem imitującym dach stromy - koliduje on z bryłą oraz lokalizacją. Zachowana jest droga gospodarcza, ograniczająca od południa działki siedliskowe. Jej północna odpowiedniczka ma obecnie inny przebieg niż na niemieckiej sztabówce.

7. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z WARUNKAMI I JAKOŚCIĄ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ OCHRONĄ ICH ZDROWIA

Do prawidłowego rozwoju gminy oraz zapewnienia jego mieszkańcom dogodnych warunków życia konieczne są:

- odpowiednia ilość terenów przeznaczonych dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego oraz zapewnienie właściwej struktury obszarów mieszkalnych;
- różnorodne miejsca pracy (poza rolnictwem), których generowanie wspomagane jest właściwą polityką ekonomiczną polegającą między innymi na przeznaczeniu odpowiedniej ilości terenu dla potrzeb rozwoju aktywności gospodarczej;
- dostępność usług w zakresie: oświaty, ochrony zdrowia, kultury, handlu, rzemiosła, gastronomii, sportu i rekreacji;
- funkcjonowanie środków komunikacji zbiorowej;
- właściwa pod względem przebiegu i stanu technicznego sieć drogowa;
- ochrona i właściwe kształtowanie środowiska przyrodniczego oraz wstrzymanie jego degradacji,
- dostępność i prawidłowe funkcjonowanie infrastruktury technicznej związanej z zaopatrzeniem terenów zurbanizowanych w media;
- komfort estetyczny i funkcjonalno – przestrzenny, warunkowany właściwą polityką architektoniczno - budowlaną oraz krajobrazową, a także uporządkowanie przestrzenne istniejącego układu;
- integracja miejscowego społeczeństwa.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom inwestorów, gmina sporządziła miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla terenów przyszłych osiedli mieszkalnych głównie południowej części gminy (Lipce, Gniewomirowice). Rozwój budownictwa mieszkaniowego stanowi siłę napędową dla rozwoju innych branż gospodarczych a także zwiększa popyt na różnego typu usługi.

Aktualny stopień uzbrojenia terenów oraz obsługi obszarów zabudowanych gminy, można uznać za zadowalający w zakresie zaopatrzenia w: wodę (stopień zwodociągowania gminy 100%), energię elektryczną oraz sieć telekomunikacyjną. Dalszego, sukcesywnego rozwoju wymaga sieć kanalizacyjna (obecnie jest skanalizowane kilka wsi). Ponadto modernizacji i rozbudowy wymaga funkcjonująca w Miłkowicach oczyszczalnia ścieków. Realizacji w pełnym zakresie wymaga sieć gazowa. oraz związana z nią wymiana systemów grzewczych aktualnie opartych w głównej mierze na indywidualnych paleniskach koksowo – węglowych. Zauważa się niedostosowanie układu komunikacji drogowej gminy do współczesnych standardów. Sieć drogowa wymaga modernizacji oraz rozwoju, co stanowi nieodzowny warunek aktywizacji gospodarczej gminy.

Poza rolnictwem, główną dotychczasową gałęzią gospodarki w gminie był transport kolejowy, przede wszystkim towarowy. Proces redukcji zatrudnienia oraz restrukturyzacja PKP doprowadziły do znacznego wzrostu bezrobocia, co stanowi jeden z głównych problemów gminy.

8. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM LUDNOŚCI I JEJ MIENIA, W TYM WYMAGANIAMI ZWIĄZANYMI Z OCHRONĄ PRZECIWPOWODZIOWĄ

Zagrożeniem występującym terenie gminy Miłkowice jest zagrożenie powodziowe występujące w rejonie rzeki Czarna Woda, przepływającej przez obszar gminy z północnego – zachodu w kierunku południowo – wschodnim. Czarna Woda, stanowiąca dopływ Kaczawy, jest największym ciekim na obszarze gminy. W związku ze sporządzeniem przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego, w Studium określony został zasięg zalewu wody Q1%, Q10% (obszary szczególnego zagrożenia powodzią) oraz Q0,2%. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (Q1% i Q10%) obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne.

Na obszarze gminy postuluje się budowę suchych zbiorników retencyjnych (Grzymalin, Niedźwiedzice i Rzeszotary) - jako elementu systemu ochrony przeciwpowodziowej.

Z uwagi na brak kopalni głębinowych i odkrywkowych oraz budowę geologiczną terenu, nie stwierdza się na obszarze gminy istnienia zagrożeń geologicznych. Z uwagi na równinne ukształtowanie terenu oraz łagodną formę doliny rzeki Czarnej Wody, nie występują na obszarze gminy tereny osuwiskowe. Liczne poeksploatacyjne formy powstałe w trakcie powierzchniowej eksploatacji kruszywa (głównie piaski i żwiry), ze względu na nieznaczną głębokość wyrobisk, również nie powodują powstawania zagrożenia osuwania się mas ziemnych. Formy te wymagają rekultywacji, ponieważ przeistaczają się w szybkim tempie w dzikie wysypiska śmieci.

Największe źródło uciążliwości dla środowiska, szczególnie odczuwalne w południowej części obszaru gminy, stanowi Huta Miedzi Legnica. Zanieczyszczenia pyłowe oraz metalami ciężkimi przekracza w najbliższym w rejonie huty dopuszczalne normy o 100%. Stopień zanieczyszczeń maleje wraz ze wzrostem odległości od zakładu, jednak skażenie gleb i pośrednio wód gruntowych wykluczają lub ograniczają możliwości rozwoju rolnictwa, szczególnie w bezpośrednim sąsiedztwie huty.

Ze strony zakładów produkcyjnych najpoważniejszymi zagrożeniami stanowią: hałas pochodzący z pracy maszyn i środków transportu oraz emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery. Problem stanowić może również prawidłowe zagospodarowanie odpadów poprodukcyjnych. Niestety procedura zabezpieczenia i utylizacji tych odpadów dotyczy przede wszystkim dużych zakładów przemysłowych, ale powinna dotyczyć również zakładów mechaniki pojazdowej, lakierni, stacji diagnostycznych oraz innych uciążliwych zakładów rzemieślniczych. Każdy tego rodzaju zakład powinien rozwiązać problem zbierania i utylizacji odpadów powstających w trakcie procesu technologicznego.

Główną uciążliwością dla środowiska pochodzącą z transportu samochodowego oraz kolejowego jest hałas wytwarzany przez środki transportu oraz emisja spalin. Zanieczyszczenia o wysokiej zawartości ołowiu, są źródłem skażenia gleb, szczególnie wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, a pośrednio wód powierzchniowych i gruntowych. Przez obszar gminy przebiegają dwie drogi krajowe: nr 94 (Kraków – Zgorzelec) oraz nr 3 (Świnoujście – Jakuszyce). Ponadto przez obszar gminy przebiega kilka linii kolejowych zbiegających się w miejscowości Miłkowice stanowiącej duży węzeł komunikacji kolejowej.

9. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z WYSTĘPOWANIEM OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

9.1. OBSZARY PRZYRODNICZE OBJĘTE OCHRONĄ

- Użytek ekologiczny „Torfowisko w okolicach Miłkowice” utworzony rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego z dnia 22 sierpnia 2002r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne i zespół przyrodniczo – krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 185, poz. 2615). Powierzchnia użytku wynosi 1,67 ha.

9.2. OBIEKTY PRZYRODNICZE OBJĘTE OCHRONĄ

- **Pomniki przyrody**

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na obszarze gminy występuje 5 pomników przyrody:

- dąb szypułkowy na skarpie między wsiami: Grzymalin i Niedźwiedzice, nad rzeką Skorą, o obwodzie 600 cm – Nr 318, Rozporządzenie Woj., Legnickiego z dnia 25.10.1994r.,
- dwa dęby szypułkowe w Grzymalinie o obwodzie 350 – 490 cm – Nr 322, Rozporządzenie Woj., Legnickiego z dnia 25.10.1994r.,
- grupa trzech dębów szypułkowych w Kochlicach, w parku nad groblą, o obwodzie 420 – 570 – 640 cm – Nr 26, Decyzja UW Wrocław nr 32/74 z 07.07.1974r.,
- wiąz szypułkowy w Kochlicach w parku zabytkowym, o obwodzie 445 cm – Nr 359 Rozporządzenie Woj., Legnickiego z dnia 26.10.1998r.,
- dąb szypułkowy w Kochlicach w parku zabytkowym o obwodzie 550 cm – Nr 360 Rozporządzenie Woj., Legnickiego z dnia 26.10.1998r.

- **Ochrona gatunkowa**

Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Stanowiska roślin chronionych zinwentaryzowane na obszarze gminy Miłkowice:

1. Konwalia majowa (*Convallaria maialis*) - płat o powierzchni około 120 m², w lesie dębowym, około 300 m na pd - zach. od miejscowości Jezierzany.
2. Porzeczka czarna (*Ribes bigrum*) - w lesie olchowym, około 300 m na pd od stacji towarowej Miłkowice.

3. Porzeczka czarna (*Ribes nigrum*) - las olchowy, około 1000 m na wsch od stacji towarowej Miłkowice.
4. Grążel żółty (*Nuphar luteum*) - w stawie, około 1500 m na wsch od stacji towarowej Miłkowice.
5. Grążel żółty (*Nuphar luteum*) - w stawie, około 200 m na pn - zach od poprzedniego stanowiska.
6. Porzeczka czarna (*Ribes nigrum*) - często, w lesie olchowym wokół stawu - stanowisko nr 122.
7. Porzeczka czarna (*Ribes nigrum*) - w lesie olchowym, około 1800 m na wsch od stacji towarowej Miłkowice.
8. Listera jajowata (*Listera ovata*) - w łągach, około 600 m na wsch od Kochlic.
9. Lilia złotogłów (*Lilium martagon*) - kilkanaście osobników w grądzie, około 600 m na wsch od Kochlic.
10. Marzanka wonna (*Asperula odorata*) - licznie na powierzchni kilkuset m², około 600 m na wsch od Kochlic.
11. Pierwiosnka wyniosła (*Primula olatier*) - kilka osobników w łągu olszowy, około 600 m na wsch od Kochlic.
12. Kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*) - w łągach i grądach, około 600 m na wsch od Kochlic.
13. Konwalia majowa (*Convallaria maialis*) - w grądach i lasach mieszanych, około 600 m na wsch od Kochlic.
14. Wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*) - ponad sto osobników, około 600 m na wsch od Kochlic.
15. Wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymeum*) - kilka płatków, w lesie, około 700 m na pd - wsch od Kochlice.
16. Wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*) - kilkadziesiąt osobników w lesie, około 800 m na pd - wsch od Kochlic.
17. Kruszczyk szerokolistny (*Epipactis latifolia*) - kilkadziesiąt osobników, około 1100 m na pd - wsch do Kochlic.
18. Buławnik wielokwiatowy (*Cephalanthera alba*) - dwa kwitnące osobniki, około 1100 m na pd - wsch od Kochlic.
19. Kruszczyk szerokolistny (*Epipactis latifolia*) - jeden kwitnący osobnik w lesie, około 1100 m na pd - wsch od Kochlic.
20. Wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*) - bardzo liczne i rozległe płaty w lesie mieszanym, około 1100 m na pd - wsch od Kochlic.
21. Barwinek pospolity (*Vinca minor*) - płat o powierzchni kilkudziesięciu m², w lesie sosnowym, około 1500 m na pn od Rzeszotar.
22. Podkolan biały (*Platanthera bifolia*) - licznie na skraju lasu dębowego, około 1000 m na pn od Rzeszotar.
23. Podkolan biały (*Platanthera bifolia*) - kilkanaście osobników na skraju lasu dębowego, około 300 m na pn od Rzeszotar.
24. Bluszcz pospolity (*Hedera helix*) - kilkadziesiąt osobników w lesie dębowym, około 200 m na pn od Rzeszotar.
25. Podkolan biały (*Platanthera bifolia*) - kilkadziesiąt osobników na skraju lasu dębowego, około 600 m na pn od Rzeszotar.
26. Bluszcz pospolity (*Hedera helix*) - kilka osobników w lesie dębowym, około 300 m na pn od Rzeszotar.

27. Pierwiosnka wyniosła (*Primula elatior*) - kilkanaście kępek w lesie łągowym, około 700 m na wsch od Grzymalina.
28. Konwalia majowa (*Convallaria maialis*) - obficie w lesie łągowym około 1000 m na wsch od Grzymalin.
29. Ziemowit jesienny (*Colchicum autumnale*) - podmokła łąka, około 90m na pd od Kochlic.
30. Pierwiosnka wyniosła (*Primula elatior*) - kilkanaście kępek w podmokłym lesie, około 500 m na wsch od Głuchowic.
31. Podkolan biały (*Platanthera bifolia*) - kilkanaście osobników w świetlistym lesie liściastym, około 300 m na zach od Kochlic.
32. *Listera jajowata* (*Listera ovata*) - w łągu olchowym, około 1000 m na pd od Kochlic.
33. Storzycz plamisty (*Orchis maculata*) - kilkanaście osobników na skrajach lasów olchowych, około 1000 m na pd od Kochlic.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

10.1. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU KOMUNIKACJI

10.1.1. Komunikacja kolejowa

Przez gminę przebiega ważny szlak kolejowy o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym relacji Wrocław – Węgliniec. Ponadto funkcjonują linie kolejowe o znaczeniu lokalnym, wykorzystywane dla przewozów pasażerskich i towarowych:

- nr 275 – relacji: Wrocław – Wrocław - Gubinek (przez Legnicę, Miłkowice, Żagań),
- nr 282 – relacji: Miłkowice – Żary (przez Chojnów, Bolesławiec),
- nr 289 – relacji: Legnica – Rudna Gwizdanów, (przez Lubin),
- nr 296 – relacji: Wielkie Piekary – Miłkowice.

Na obszarze wsi: Jezierzany, Kochlice, Miłkowice, Pątnówek, Bobrów, Rzeszotary, Siedliska, Ulesie występują tereny zamknięte, przez które przebiegają linie kolejowe.

10.1.2. Komunikacja drogowa

Przez gminę przebiegają ważne drogi o znaczeniu ponadregionalnym: drogi krajowe oraz lokalnym: powiatowe i gminne.

- **Drogi krajowe**
 - ⇒ droga nr 3 relacji: Lubin – Legnica;
 - ⇒ droga nr 94 relacji: Chojnów – Legnica – Prochowice.
- **Drogi powiatowe**
 - ⇒ droga nr 1227 relacji: Kochlice – Wiercień - Lisiec;
 - ⇒ droga nr 1250 relacji: Dobrzejów - Miłogostowice;
 - ⇒ droga nr 2174 relacji: Legnica - Pątnówek;
 - ⇒ droga nr 2194 relacji: Rzeszotary - Grzymalin - Niedźwiedzice - Chojnów;

- ⇒ **droga nr 2209** relacji: Lipce Ulesie;
- ⇒ **droga nr 2210** relacji: Rzeszotary – Miłkowice - Studnica;
- ⇒ **droga nr 2214** relacji: Niedźwiedzice - Miłkowice;
- ⇒ **droga nr 2216** relacji: Budziwojów - Siedliska – do skrzyżowania z drogą powiatową nr 2210;
- ⇒ **droga nr 2611** relacji: Łukaszów - Gierałtowice - Gniewomirowice – Jeziorzany.

- **Drogi gminne**

- ⇒ **droga nr 104471D** w Grzymalinie: od skrzyżowania z dr. powiatową nr 2194 do granicy gminy (kierunek do m. Wiercień, gm. Lubin);
- ⇒ **droga nr 104472D** relacji: od granicy z m. Legnica - Ulesie - Gniewomirowice (do drogi powiatowej nr 2611);
- ⇒ **droga nr 104473D** relacji: Grzymalin (od skrzyżowania z dr. powiatową nr 2194) - Miłkowice (do skrzyżowania z dr. powiatową nr 2210);
- ⇒ **droga nr 104476D** relacji: Rzeszotary (od skrzyżowania z dr. powiatową nr 2194) - Dobrzejów (do skrzyżowania z dr. powiatową nr 1250);
- ⇒ **droga nr 104477D** w Rzeszotarach (ul. Cegielniana);
- ⇒ **droga nr 104478D** relacji: Głuchowice (od skrzyżowania z dr. powiatową nr 1227) - Grzymalin (do skrzyżowania z dr. powiatową nr 2194);
- ⇒ **droga nr 104479D** relacji: Lipce (od skrzyżowania z dr. krajową nr 94) - do granicy gminy (kier. do m. Jasków gm. Krotoszyce).

10.2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

10.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłkowicach dla miejscowości Grzymalin, Kochlice, Głuchowice, Siedliska oraz Studnica (od miesiąca lipca 2013 r.) zakupuje wodę od Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Chojnowie a następnie ją odsprzedaje do w/w miejscowości. Reszta miejscowości Gminy Miłkowice zaopatrywana jest z wodociągu LPWiK. W miejscowości Ulesie oraz na odcinku wodociągu relacji Gniewomirowice – Goślinów, funkcjonuje jedna pompownia wody. Stan techniczny sieci określa się jako dobry.

10.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Sieć kanalizacyjną zrealizowano dotychczas w obrębie dwunastu miejscowości: Miłkowice, Siedliska, Goślinów, Jeziorzany, Grzymalin, Kochlice, Głuchowice, Rzeszotary, Dobrzejów, Pątnówek, Bobrów, Jakuszów, oraz częściowo Gniewomirowice. Pozostałe miejscowości nie posiadają urządzeń kanalizacji sanitarnej. Istnieją jedynie odcinki kanalizacji deszczowej odprowadzającej wody opadowe do cieków powierzchniowych oraz rowów melioracyjnych.

W Miłkowicach istnieje mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków, która wymaga modernizacji. Obecnie oczyszczalnia nie jest w stanie przyjąć ścieków z obszaru całej gminy.

W południowo – wschodniej części gminy znajdują się pola irygacyjne przyjmujące ścieki bytowo – gospodarcze z miejscowości: Jezierzany, Jakuszów, Patnówek, Bobrów, Rzeszotary, Dobrzejów.

10.2.3. Gospodarka odpadami

Gmina Miłkowice wchodzi w skład regionu północnego gospodarki odpadami na terenie województwa dolnośląskiego i obsługiwana jest przez Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Legnicy. W zakresie odbioru odpadów bezpośrednio od mieszkańców od 2013 roku gmina obsługiwana jest przez Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o w Legnicy (podmiot wybrany w drodze przetargu). W roku 2016 gmina rozpoczęła prace związane z powstaniem Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie miejscowości Miłkowice, mającego obsługiwać obszar całej gminy.

10.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez obszar gminy tranzytowo przebiegają linie wysokiego napięcia 110 kV. Miejscowości gminy zasilane są w energię elektryczną liniami średniego napięcia 20 kV do stacji transformatorowych 20kV/0,4 kV (głównie słupowych).

10.2.5. Zaopatrzenie w energię cieplną

Na obszarze gminy nie istnieją urządzenia i obiekty systemów centralnego ogrzewania. Funkcjonuje jedynie kilka kotłowni (głównie na opał stały) dla potrzeb pojedynczych obiektów. Ogrzewanie zabudowy mieszkalnej oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła opalanych węglem, koksem oraz gazem płynnym.

10.2.6. Zaopatrzenie w gaz

Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokoprężny DN 200 PN 6,3 Mpa. Od strony południowej gminy następuje sukcesywna rozbudowa sieci gazowej dystrybucyjnej.

10.2.7. Telekomunikacja

W gminie Miłkowice funkcjonują dwie centrale telefoniczne: w Miłkowicach oraz w Rzeszotarach. Centrala w Miłkowicach połączona jest odgałęzieniem przewodu światłowodowego z głównym przewodem relacji Bolesławiec – Legnica. Na obszarze całej gminy istnieje sieć telekomunikacyjna w postaci linii kablowych podziemnych i napowietrznych oraz linii kablowych w kanalizacji teletechnicznej. Istnieją cztery maszty telefonii bezprzewodowej: dwa w miejscowości Rzeszotary i po jednym w Siedliskach i Lipcach.

11. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z POTRZEBAMI I MOŻLIWOŚCIAMI ROZWOJU GMINY W TYM ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Gmina Miłkowice jest zlokalizowana według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Perspektywa 2020 w Legnicko – Głogowskim Obszarze Integracji.

Ponadto na obszarze gminy, w miejscowości Rzeszotary, przy drodze krajowej nr 3, wskazano obszar zaliczony do Regionalnej Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości, przeznaczonej do rozwoju działalności produkcyjnej i rzemiosła nieuciążliwego.

Uwzględnione zostały uwarunkowania przestrzenne wykraczające funkcjonalno – przestrzennymi powiązaniem poza teren gminy.

1. W zakresie komunikacji kolejowej uwzględnia się:

- korytarze linii kolejowej nr 275, 282, 296 (E-30/CE-30) oraz nr 289.

2. W zakresie układu komunikacji drogowej uwzględnia się:

- przebieg drogi ekspresowej S-3;
- przebieg drogi krajowej nr 94.

3. W zakresie infrastruktury technicznej uwzględnia się:

- przebieg napowietrznych linii elektroenergetycznych 110kV relacji: Czarna – Pawłowice, Pawłowice – Legnica Zosinek oraz Legnica Zosinek – Legnica Północna,
- przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia 6,3 MPa,
- planowany przebieg dwutorowej napowietrznej linii elektroenergetycznej 110kV relacji: st. Zosinek – wcinka w linię S-461 (połączenie linii S-433 z S-434).

4. W zakresie ochrony środowiska uwzględnia się:

- występowanie obszar Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Subzbiornik Lubin nr 316 – objętego wysoką ochroną obszarów zasilania zbiorników.

5. W zakresie ochrony przeciwpowodziowej uwzględnia się:

- budowę postulowanych polderów Grzymalin, Niedźwiedzice i Rzeszotary na rzece Czarna Woda;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na podstawie map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego.

Na obszarze gminy Miłkowice występują inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym przyjęte do realizacji w programach rządowych i samorządowych i ujęte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Perspektywa 2020, przyjętego Uchwałą Nr XLVIII/1622/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r.:

- Budowa drogi ekspresowej S-3 odcinek Nowa Sól - Legnica (A4) – inwestycja ujęta w zestawieniu inwestycji zawartych w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2011 – 2015 oraz na liście projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 - 2013;

- Przebudowa drogi krajowej 94 na odcinku Chojnów - Legnica – inwestycja ujęta w zestawieniu inwestycji zawartych w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2011 – 2015;
- "Modernizacja linii kolejowej E30, etap II. Pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R na odcinku Legnica - Węgliniec - Bielawa Dolna – prace przygotowawcze" - inwestycja ujęta na liście projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013;
- "Modernizacja linii E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna - Wrocław" - inwestycja ujęta w zestawieniu inwestycji zawartych w Master Planie dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 r.;
- "Modernizacja linii E30/CE30 (wdrożenie pilotażowe) Legnica - Węgliniec - Bielawa Dolna" - inwestycja ujęta w zestawieniu inwestycji zawartych w Master Planie dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 r.;
- "Modernizacja linii kolejowej E30 (etap II. pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Węgliniec - Bielawa Dolna)" - inwestycja ujęta w zestawieniu inwestycji zawartych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do 2013 roku z perspektywą 2015;
- "Modernizacja linii kolejowej E30 na odcinku Węgliniec - Legnica" - inwestycja ujęta w zestawieniu inwestycji zawartych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do 2013 roku z perspektywą 2015;
- "Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa dolnośląskiej sieci szkieletowej" - inwestycja ujęta w Indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 - 2013;
- "Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa dolnośląskiej sieci szkieletowej" - inwestycja ujęta w wykazie zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Dolnośląskiego.

12. INNE ZAGADNIENIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM

Na obszarze gminy Miłkowice nie występują zagadnienia związane z występowaniem:

- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym oraz granic krajobrazów priorytetowych,
- występowaniem naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowaniem udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.